

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934—1938.
Trib. Timișoara.
Redactor resp.: Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Újév napja

virradt ismét az emberiségre. Az idő soha véget nem érő rohanásában annyit sem számít egy esztendő, mint a tenger vizének egyetlen cseppje. A végtelen nem mérhető fel a végesselel. De azért a törekény, halandó ember mégis megtorpan ennél a dátumnál, mert törhetetlen reménykedése kellemes képzeteket fűz az esztendők röpké változásához. Az újév bizonyára jobb lesz, mint a régi, ez a gondolat ruházza fel január elsejét örvendező ünnepi jelleggel; ezért üljük meg oly harsány vidámsággal Szilveszter éjszakáján a sirba dőlt elmúlt esztendő vig torát. Ősi babonáknak is hódolunk, hogy javunkra fordítsuk a szerencsekerekét, megfogdossuk a visító malacot, kéményseprőkkel parolázunk, éjfél előtt pedig ólmot öntünk, lesve a kibontakozott formák réveteg árnyékát. Mire aztán felvirradt a nagy nap, akkor meg szerencsés boldog újévet kívánunk, nem mulasztva el megjegyezni, hogy legyen az eljövendő esztendő jobb, kellemetesebb, mint volt a régi.

Ősi szokáshoz hiven most, az 1940-ik esztendő első napján is boldog ujesztendőt kívánunk ugy mindenkinek, mint önmagunknak. Hogy jobb esztendőt kívánunk, mint volt, amelyik elmúlt, azt ez alkalommal nem kell különösebben kihangsúlyozni. Mert ezt az évet, amelyet eltemettünk, legjobban volna talán végleg elfelednünk. Ez volna a legjobb. Elfelejtteni azt a sok szörnyűséget, ami az elmúlt évben történt, elégetni még azokat a papirlapokat is, amelyekre ennek az esztendőnek a históriáját írják. Mert ez az év visszadohta Európát a legsötétebb középkorba. Ez az esztendő olyan meredély szélére sodorta Európát, ameddig még sohasem jutott történelmi létezése során. Nem is hittük soha, hogy idáig jussunk. Csak az Untergang des Abendlandes példátlanul sötétlenlítő írója festette könyvében elénk ezt a lehetőséget. De ime, amit ez a pesszimista tollu jós megírt, az most valóra vált. Vagy legalább is a megvalósulás végzeteserű körvonalait ölti.

Nem óhajtunk ez alkalommal politikai részletekbe bocsátkozni, a történéseket bármilyen szemszögből is taglalni. Lezárult az esztendő, teljes szélességében mint hatalmas freskó bontakozik ki előttünk az összkép. De talán nem is kép az, inkább szobor, amely lelki szemeink előtt felrévedez az elmúlt esztendő megvizsgálása során. Egy antik szobor villan elénk, a kígyókkal vívódó Laokoon-csoport. Hajdani alkotója az ábrázolt leirhatatlan szenvedést az elkövetett bűn erkölcsileg szükséges következményeként igyekszik ebben a művében feltüntetni. Napjainkban Európát jelképezhetné ez a Laokoon-csoport, mely a kulturális összetartozás kapcsait szétszakítva, az egyetemes gyűlölet kígyóinak halálos szorításai között vonaglik. Hónapok óta folyik már ez a rettenetes birok. Európa léte vagy bukása azon mulik, ki tudja-e fejteni tagjait e kígyók szorításából, amelyeknek halálos ölése már legtöbb államát átfonja.

Hónapok óta tart már a rettenetes küzdelem, tart konokul, sőt erősödik az előjelek szerint az új esztendőben is tovább. Az új esztendőben, amelyet most félénk reménykedéssel üdvözlünk. De kívánhatunk-e boldog ujesztendőt hittél és reménnyel akkor, mikor már messzi északon — a már szinte arktikus hó vidékén — is magasan lobognak a gyűlölet pusztító tüzei? Kívánhatunk-e boldog újévet akkor, amikor az egész európai kulturát perzselik a hol itt, hol ott feltámadó villámháborúk lángjai? Kívánhatunk-e boldog újévet akkor, mikor minden nap a megfagyott, bombázott, éhenhalt emberek hekatombáiról ad számot? Nem, ez az ujesztendő

nem a jámbor tünődések ideje, 1939 bajóslatu fordulóján hiába áztatjuk magunkat szép szavakkal, hiába heverészünk a jobb remények pamlagán, hogy majd csak meg leszünk valahogy, segít az Isten. Ő nem segít. Mert kidobtuk magunkból mindent, ami az Ő ajándéka, ami az emberben isteni.

Azért olyan kétségbeesett a birok, azért van épp olyan halálos vonaglásban Európa, mint a szerencsétlen Laokoon és fiai. 1940 kegyetlen hajnalán már csak a fennmaradás vagy a végleges pusztulás között válogathatunk. Lefejtjük-e a gyűlölet kígyóit és visszatérünk-e a mindeneiket összetartó európai gondolathoz vagy nem? Ha igen, úgy még számtalan boldog újévet érhet meg újra a festvényesült Európa. Ha nem, úgy azok az idők következnek el ránk, amelyeket a nyugati civilizáció összeomlásának sötét vatese bemondott. (Flaneur.)

Németország készül a tavaszi offenzívára

Öt millió német katona megy harcba

Londonból jelentik: A News Chronicle amszterdami levelezője jelenti, hogy Németországnak tavasszal öt millió jól kiképzett katonája lesz. Mintegy

240 hadosztály áll majd rendelkezésére és ezek közül 50 a határok és meghódított tartományok biztosítására szükséges, mert csak egyedül Lengyelországban 40 hadosztály állomásozik. A semleges megfigyelőknek az a véleményük, hogy

Hitler tavasszal hatalmas offenzívát kezd. Az angol lap emlékeztet arra, hogy a világháborúban Németország 13 millió embert mozgósított. (Rador.)

Cáfolják, hogy a német tengerészek akadályozzák a mentési munkálatokat

A Német Távirati Iroda jelenti: Az oszloki cáfolatok ellenére, az angol rádió több ízben kürtölte világgá, hogy egy német tengeralattjáró legénysége megakadályozta a Fafuir nevű dán hajót abban, hogy

megmentse egy, a skóciai partok közelében megtorpedózott hajó legénységét és emiatt 21 tengerész vízbefulladt.

Német körökben megállapítják, hogy a norvég cáfolatok nélkül sem valószínű, hogy ilyen eset előfordulna. Ha a német tengerészet kénytelen erősebb eszközöket használni, az ellenséggel szemben, mint bajtárs viselkedik és megmentésére mindent megtesz, ami módjában áll. Ezt megerősítették igen sokszor a németek által elsüllyesztett angol hajók

megmentettjei, de amerikai és más országbeli szemtanúk is, valamint a Ravalpindi segédcirkáló 26 matróza, akiket német tengerészek mentettek meg. (Rador.)

MEGMENTETTÉK A CSÜTÖRTÖKÖN MEGTORPEDÓZOTT ANGOL HADIHAJÓT

Az angol tengernagyi hivatal a következőket közli: Az a brit hadihajó, amelyet péntek délután egy német tengeralattjáró torpedója eltalált, saját erejéből visszatért kikötőjébe. A hajó nem sérült meg komolyabban, azonban a már jelentett három halotton kívül egy negyedik tengerészt is eltűntnek kell tekinteni. Egy másik tengerész súlyosan megsebesült. Az áldozatok rokonait értesítették.

Összehasonlítás az angol és német tengeri erő között

Londonból jelentik: Anglia hadiflottájának állománya a németekéhez viszonyítva a háború kitörése óta Anglia javára megjavult. A Daily Telegraph haditengerészeti szakértője szerint a két flotta a következő egységekkel rendelkezik: Nagy-Británia: 14 sorhajó, 9 építés alatt. Németország: 4 sorhajó, 4 építés alatt. Angliának 6 repülőgépanyahajója van és 6 áll építés alatt, míg Németországnak egy síncs és kettő áll építés alatt. Angliának 58 cirkálója van, míg Németország 6 cirkálóval rendelkezik. Nagy-Britanniában 25 cirkáló van építés alatt, Németországban csak hét. A 188 angol torpedórombolóval szemben Németországnak csak 22 van. A 60 angol tengeralattjáróval szemben Németországnak 61 volt, amiből legalább negyvenet eddig elsüllyesztettek. Hogy hány tengeralattjáró készül, az titok.

MEGSZÜNT A HAVAZÁS — MEGKEZDÖDÖTT A HARC

Párisból jelentik: A Havas-ügynökség magyarozó közleményt adott ki a nyugaton folyó hadműveletekről és a következő megállapítást

közli: A harctérnek a Rajnától a Moselig terjedő szakaszán a rendkívül hideg időjárás és a havazás megszűnt, a köd is felszakadt. A megjavult időjárás következtében a légi tevékenység és a járőrfelderítés is megkezdődött. Vadászgépeink és felderítőgépeink ismét több helyről elindultak

a többnapos télenség után és értékes anyaggal tértek vissza.

Légiütközetre sehol sem került sor.

A HIVATALOS HARCÉRI JELENTÉSEK

Párisból jelentik: A nagyvezérkar jelenti, hogy a Saar és a Mosel között a nagy hideg ellenére járőrtevékenység folyt. A már tegnap jelentett légi tevékenység során nem került sor összeütközésre.

Berlinből jelentik: A német véderő főpáncsnokság jelenti: Mint már külön jelentések hírül adták, egy német tengeralattjáró Skóciától nyugatra megtorpedózott egy Queen Mary-csoportbeli angol csatahajót. A nyugati harctérben teljes a nyugalom. Légi haderőink, bár az időjárás kedvezőtlen, tovább folytatják a felderítő munkát Anglia és Franciaország felett.

„Az újév — a történelem legsötétebb napjaiban kezdődik“

Enyhült a harci tevékenység a finn harctéren

Londonból jelentik: (Rador). Gribbenberg londoni finn követ az újév alkalmából az alanti rádióbeszédet tartotta:

— Finnország beigazolta, hogy mindaddig, amíg emberanyaggal és municióval rendelkezik a civilizáció előőrseként szerepelhet. Az újesztendőben tovább fog harcolni szabadságáért és létéért, de épp úgy, mint az angol nép,

a finnek is gyűlölik a háborút.

Megvetjük azokat a borzalmakat és rombolásokat,

Az oroszok a finn municiókészlet kiapasztásán dolgoznak

Oslóból jelentik: Norvég területen, a finn határ közelében egy hatvan főből álló finn járőrt fogtak el. A finnek elmondották, hogy élelmiszerkészletük elfogyott és a nagy hidegben és havazásban nem tudtak visszatérni támaszpontjukra. Ezért voltak kénytelenek a határt átlépni. Elmondották, hogy néhány nap előtt az arcvonalon egy sziklatömböt aláaknáztak, amely felrobbant és egy orosz századot teljesen megsemmisített.

A kareliai arcvonalon a szovjet csapatok állandó tüzeléssel azt akarják elérni, hogy a finnek viszonozzák a tüzelést, hogy így a hadianyagkészletük kimerüljön.

A FINNEK ÚJABB SIKEREKRŐL IRTANAK.

Helsinkiből jelentik: A karéliai félszigeten az oroszok támadását a finn csapatok visszaverték. Sok páncélcsoport elpusztítottak, kettőt pedig zsákmányul ejtettek. A kareliai ütközetben 600 orosz katonát elesett. A Ladoga-tótól északra Ruckojervinél az oroszok támadását visszaverték. Sickyjervinél az oroszok 300 halottat hagytak hátra. Kunonál megsemmisítettek egy 40 lóval álló málhás osztagot.

AZ OROSZOK GYŐZELMET JELENTENEK.

A moszkvai Tass-iroda az alábbi harctéri jelentést közölte: December 25-én felderítő osztagok között összeütközésre került a sor. Suomisalmnál a szovjet csapatok nagy veszteséget okoztak az ellenségnek és itt megerősített állásokat foglaltak el. Lomencenél csapataink bekerítettek két finn zászlóaljot, amelyek sok halott hátrahagyásával visszavonultak, 35 finn katonát elfogtunk. A légi harcok során hat ellenséges repülőgépet lelőttünk, egyet elvesztettünk. (Dunaposta.)

A leningrádi katonai körzet vezérkarának jelentése megállapítja, hogy pénteken semmi féle nevezetesebb esemény nem történt. Több helyen eredményes bombázást hajtottak végre az orosz repülők.

BÉKÉRE HÍVTÁK FEL AZ OROSZOK A FINNEKET.

A Press Association jelentése szerint a lahtii rádióállomás leadása hirtelen félbeszakadt, mert a szovjet repülőgépek bombatámadást intéztek ellene. Ebben az időben az orosz rádiók a lahtii állomás hullámhosszán békére hívták fel a finn népet.

Néhány nap óta Franciaországban tartózkodó Tolsy, a Hoover-féle segélybizottság kiküldötte, aki

amelyekben békés országunknak része van. Borzadunk attól is, hogy harcoljunk egy olyan nép ellen, amelytől semmi kívánnivalónk nincsen.

Az újesztendő az emberi történelem legsötétebb napjaiban kezdődik. Mi, finnek a többi civilizált néppel együtt azt kívánjuk, hogy a nemzetek között békés és megértő szellem alakuljon ki

és ehhez kérjük az összes békeszerető népek segítségét.

érintkezésbe lépett a Kajander vezetés alatt álló finn segély bizottsággal. Tolsy kijelentette, hogy a bizottság segélyt nyújt a finn polgári lakosságnak és eddig 300 ezer dollárt adott át a finn kormányának segélyezés céljaira. (Dunaposta.)

Öfelsége II. Carol király részvéttávirata Inonu elnökhöz

Bucurestiből jelentik: A törökországi katasztrófális földrengés hírére Öfelsége II. Carol Ismet Inonu török köztársasági elnökhöz az alábbi táviratot intézte:

A kisázsiai katasztrófális földrengés mélyen megrendített és kérem Excellenciádat, fogadja legbensőbb részvétem kifejezését.

Vadászfégyverrel szájába lőtt és meghalt egy ismert zombolyai fiatalember

Tragikus öngyilkosság tartja izgalomban Zombolya község lakosságát. A köztisztviselőnek és közbejárónak örvendő zombolyai Koch-család egyik tagja Koch Mihály szombaton lakásának fürdőszobájában vadászfegyverrel szájába lőtt és azonnal meghalt. A fiatalember, aki nemrégiben végezte el az egyetem jogi karát, röviddel ezelőtt vette át a család tulajdonában levő malomipari vállalkozás vezetését. A vadászfegyver golyója a szerencsétlen

fiatalember szájába röppött és az egész koponyát teljesen szétrombolta. Koch Mihály levelet hagyott hátra, amelyben a túlzott lelkiismeretű fiatalember bejelentette, hogy nem tartotta magát elég alkalmasnak, hogy a reábizott feladatnak meg tudjon felelni és ezért inkább a halálba menekül. Az egész községben általános részvét nyilvánul meg a Koch-család iránt.

Hitler vezér és kancellár újévi kiáltványa

„Előttünk áll a súlyos harc...“

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér, a német véderő legfőbb parancsnoka, az újév alkalmából kiáltványt intézett a német véderőhöz,

amely többek között a következőket mondja:

— Az 1939. év a hatalmas német hadsereg számára a dicsőség éve volt. A német nép által rátok bízott fegyvereket a ránkényszerített harcban diadalra vitték. Rövid 18 nap alatt sikerült a német birodalom határát és biztonságát keleten helyreállítani és eltörölni a versaillesi igazságtalanságokat. Ennek az évnek a végén hálával emlékezünk meg azokról a bajtársokról, akik a birodalom javait és hűségüket vérrel csélték meg. A jövő évben arra kérem a Mindenhatót, hogy adja rátok újból áldását és erősítse meg nemzetünk egységét, mert előttünk áll a súlyos harc, amely a német nép létéért, vagy nemléteért folyik. Én bizalommal tekintek rátok, mert ilyen katonákkal csak győzni lehet.

Mit jelentett a szövetségeseknek Kanada segítsége

Huszonötezer pilótát képeznek ki a jövő évi harcra

Ottavából jelentik: Kanada az újesztendőben még nagyobb erőfeszítéseket tesz háborús készülődésére. Szeptember óta a következő intézkedéseket fogantatosították: 1. Háromszázhuszonötmillió dollárt szavaztak meg a háború első esztendőjére. 2. Megerősítették az ország védelmét. 3. Megszervezték és Angliába küldték saját hajóikon az első kanadai hadosztályt és azt a segédszemélyzetet, amely a kanadai légi különítmény támogatásához szükséges. 4. Megkezdtek a második expedíciós hadosztály kiképzését és előkészületeket tettek a harmadik expedíciós hadosztály megszervezésére. 5. Hozáfogtak annak a hatalmas tervnek a megvalósításához, amelynek alapján 57 iskolában 25 ezer pilótát képeznek ki. 6. Kanada saját hadihajóival kíséri és védelmezi azokat a hajókat, amelyek élelmiszert és egyéb anyagokat szállítanak

Nagy-Británia részére. 7. A hadüzemek és egyéb hasonló természetű gyártelepek fejlesztése. 8. A szövetségesek rendelkezésére bocsátja Kanada kimeríthetetlen nyersanyagforrásait.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-, meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Hölgyek figyelmébe!

Az áruk nagymérvű emelkedése dacára, olcsón vásárolhat legutolsó divatu

női kabátot, szőrmebundát, szövet-, selyem- és estélyiruhát, pongyolát stb.

Naponta érkeznek újdonságok!

**Szőrmebunda
raktárunk**

meglepő olcsó áraival
különös figyelmet érdemel!

R A D Ó

női konfekció áruház

temesvári fiókküzele

I., Bul. Regele Ferdinand 6. szám

Kérjük raktárunkat vételkényszer nélkül saját érdekében megtekinteni!

Ujévi üdvözlés a városházán

A városi központi hivatalok és vállalatok tisztviselői tegnap délben egy óraker a nagy tanácssteremben gyűltek össze, hogy az újév alkalmából üdvözljék Baran Coriolan dr. főpolgármestert. A köszöntő beszédet Table Nicolae dr. főjegyző mondotta. Biztosította a főpolgármestert, hogy a tisztviselői kar az új esztendőben is változatlan szorgalommal és lelkiismeretességgel kíván dolgozni a város javára. Baran Coriolan dr. főpolgármester válaszában hangsúlyozta, hogy a főpolgármesteri székhelybe való visszatérése előző munkásságának folytatását jelenti és amint a múltban megelégedett volt a tisztviselői kar munkásságával, ugyanazt reméli a jövőben is. A maga részéről is boldog újévet kívánt a város minden tisztviselőjének és alkalmazottjának.

A felnövő új magyar nemzedék komoly készülődése a nemzetmentő munkára

Hogyan élnek a bucarestii főiskolai hallgatók.
A fővárosi Református Diákokotthon fontos hivatása

(Bucarestii munkatársunktól.) Decemberi reggel... Szinte reménytelenül borult be a bucarestii ég: ködbevesznek a magasba meredő blokkházak. Az ólomszürke felhők szinte a paloták tetőzetén tépik szét fátlyukat.

A református egyházközség Sfantii Voevozii-ucca 50 számú háza előtt állók, itt van a Református Diákokotthon és az egyház e mi iskolája. Az ucca kigyózó távlatában hidegsipte, pirosarcu iskolásgyermekek tűnnek elő és gyors, apró lépteikkel sietnek az iskola felé. Bucarestii magyar gyermekek, akiknek bölcsője ott ringott valahol az Olt, Maros, Küküllő, vagy Szamos mentén. Magyar gyermekek, akik a Grivitan, vagy a Groapa, Grand és a Bancasa proletár negyedeiben látták meg a napvilágot és akik esténként a robotból hazatérő szülők szájáról csodálatos történeteket hallanak a Kárpátokon túli szülőföldről, a muskátlis ablaku erdélyi faluról, Arad városáról, Kincses Kolozsvárról, Temesvárról, Nagyváradról. Vásárhelyről...

Mind többen és többen jönnek. Apró lábacskáik szaporán kopognak a nedves aszfalton s csakhamar eltűnnek az iskola vasrácsos kapuja mögött. Százharmincnyé esztendőre dacol az öreg iskolaépület a történelem viharában.

Közel másfél század óta a magyar kultúra legkeletibb végvára.

A kisdíákok eltűnnek és közeledő nagydiákokra figyelek fel. Aktatáskás, pelyhedző álu fiatalemberek, egyetemi hallgatók haladnak át az iskola nagy udvarán. Tanárjelöltek, orvosnövendékek, jogászok, műegyetemisták, a kisebbségi magyar jövő reményesei.

AZ ELSŐ KEZDEMÉNYEZŐ LÉPÉSEK

Az erdélyi magyar köztudomány keveset tud a fővárosi magyar főiskolások életéről, problémáiról és munkásságáról. Ismerjük a romantikával átszőtt, de már letűnt „nem verik a jogászt agyon” diákidő-

61 magyar diák az internátusban

A Református Diákokotthon működésével kapcsolatban felkerestük Juhász István fiatal lelkészt, az Otthon új igazgatóját, akitő a következő felvilágosítást kaptuk:

— Egyházunk irányítása alatt működő Otthonunk ebben az évben is, ugyanugy, mint a megelőző esztendőben,

felekezeti különbség nélkül adott helyet minden arra érdemes és rászorult magyar diáknak.

A felvett hatvanegy diák felekezeti megoszlása a következő: református 23, római katolikus 31, unitárius 6, ágostai evangélikus 1. Fakultások szerint: műegyetemi hallgató 35, szépművészeti akadémista 7, tanárjelölt 5, gyógyszerész 4, állatorvostanhallgató 4, textilfőiskolás 4, orvostanhallgató 1, joghallgató 1. A tanári, orvosi és jogi pályára készülők száma azért olyan csekély, mert ezek főként a kolozsvári egyetemet látogatják és csak kevesen jönnek Bucarestbe.

A diáktól a következő felvilágosítással szolgál Juhász igazgató:

— Éveken keresztül a fővárosi magyar diákság életének központja a Koós Ferenc Kör diákosztálya volt. A diákosztály feloszlása folytán a diákszaksztaály is beszüntette működését. Diákságunk számára nem maradt más közösség munkái helyén, mint Otthonunk nevelési keretének felhasználása. Ezek a keretek elsősorban a diákság vallásos nevelését szolgálják, minden diákot egyháza hasznos tagjává akarván tenni. Otthonunk főiskolások se-
rege az erdélyi magyar élet számára nevelkedik és

ket, a nótás, bálozó és párbajozó egyetemi polgárokat, külföldön tanuló fiaink helyzetét, a kolozsvári magyar főiskolások hivatást betöltő szerepét, de nem ismerjük a magyar népközösségi szolgálatban álló bucarestii magyar egyetemi hallgatók küzdelmeit és nemzetmentő tevékenységét.

Tizenhárom esztendővel ezelőtt Nagy András (jelenleg csíkszeredai jelentős kisebbségi kulturszolgálatot teljesítő orvos) diákszobájában gyűltek össze első ízben a magyar diákok. Az értekezleten elhatározták, hogy a bucarestii református egyházközség kebelében működő Koós Ferenc Körbe belepnek és ennek keretében diákszaksztaályt alapítanak. A szaksztaály megalakulása után Szemler Ferenc és Nagy András emlékirattal fordultak gróf Majláth erdélyi római katolikus püspökhöz és Gyárfás Elemér dr. szenátorhoz és egy katolikus diákokotthon felállítását kérték. Sajnos ez a kérdés mindezekig — ide nem tartozó okok miatt — elintéztést nem nyert. A bucarestii magyar diákság azonban nem adta fel a reményt és évenként újabb memorandumokat szerkesztve, kérte a diákokotthon felállítását. A magyar főiskolások olcsó és egészségtelen külvárosi lakásokban húzták meg magukat, míg végül 1928-ban Tornya Gyula szenátor és Kányádi Réla református lelkész megvalósították a bucarestii Magyar Diákszaksztaály Bizottság és az ország megarására anyai és erkölcsi segítségével valóra váltották a diákság hő vágyát. A diákokotthon felállításához nagyobb összeggel Szappanos Gyula Temesvár (10 000), Diósi Lajos Nagyvárad (10 000), Gyerevóditrói Takarékpénztár (50.000) járultak hozzá. A diákokotthon 1928 januárjában nyitották meg és az harminc magyar diáknak adott hajlékot. A bucarestii Magyar Diákokotthon 1938 szeptemberében

Református Diákokotthonná alakult át

és az intézmény fenntartását és irányítását az erdélyi református egyházkerület vállalta.

a szellemiség utánpótlása akar lenni. Az ifjuságnak lélekben és öntudatban arra kell vállalkoznia, hogy az egyházakban reá váró feladatokat megoldhassa.

LEGYEN MINDENKI ERŐS A MAGA HITÉBEN

— Az egyházi nevelés mellett — folytatta — a magyar kulturális nevelést tekintjük főfeladatunknak. A mai magyar élet kérdéseinek világos megértése, magyar művelődésünk eredményeinek ismerete,

történelmi erőink és a magyar népi gondolat öntudatosítása alkotják azt az utat, amelyen a magyar értelmiségnek haladnia kell.

Ezt a célt szolgálják a szemináriumi összejövetelek. A nevelési munka harmadik ága a testedzés. Hetenkint tornaórán vesznek részt az ifjak, aminek rendeltetése a sporton kívül a fegyelmélettségre való előkészítés. Ez az a keret, amelyben ma a bucarestii magyar diákság közösség-alakítási munkája folyik. Az ellátás bucarestii viszonyatban valóban olcsó Internátusi díj havonként 400 lei, napi háromszori étkezés díja egy hónapra 1100 lei, úgy hogy főiskolai hallgatóink havi 1500 leiért teljes ellátást kapnak.

— Diákságunk nevelése legfelsőbb egyházi vezetőink irányítása mellett folyik. November 27-én Márton Áron püspök látogatta meg Otthonunkat és diáklainkkal hosszán elbeszélgetett. December 9-én intézményünk legfőbb felügyelője, Vásárhelyi János református püspök tett látogatást nálunk és az erdélyi református egyházkerület munkásságáról tartott magasszintű előadást. Buzdította az ifjakat, hogy mindenki erősen álljon meg a maga hitében

és egyházában, de ez a hit ne legyen soha elfogult, hanem erős az egyház iránti megbecsülésben és őszinte az egymást támogató szeretetben. Ez kérem, nagy vonalakban a mi munkánk.

AZ ÚJ NEMZEDÉK LESZ AZ ÖSSZEKÖTŐ KAPOCS

Távozóban megállottam az öreg iskola udvarán. Tíz perces szünet volt. A fővárosi méretekhez mért, aránylag szűk iskolaudvart elépte a bucarestii kis magyarok tarka tömege. Vidáman kergetőztek, „künn a farkas, benn a bárány”-t játszottak. Az ideszakadt magyar munkás gyermekek kezét fogták az értelmiségiek gyermekeivel.

Főiskolás ismerősömmel találkozom. Erdélyi fiu, végzett számtanzakos tanár, most készül utolsó vizsgájára az építészmérnöki karon. Hosszan nézzük a hancurozó gyermekeket és a fiatal tanár rájuk mutatva megjegyzi:

— Ezek már nem fognak elveszni, mert sikerült megmenteni őket. Most indul az igazi öntudatos népközösségi munka s ezek a gyermekek és mi főiskolások leszünk majd az összekötő kapocs Erdély és Bucaresti magyarsága között... Szász István

A Dóm ének- és zenekarának egy évi tevékenysége

A katolikus püspöki székesegyház ének- és zenekara már évtizedek óta komoly zenei kultúrát hirdet városunkban és a Dóm miséinek zenei, valamint énekkísérete mindenkor az egyházi zene magasabbrendű élvezetét nyújtotta. Braun Dezső székesegyházi karnagy vezető a Dóm-kórust és valóban értékes, szép munkát végez a körülbelül harminc tagból álló, kitűnő művészi anyagot képviselő énekkaral és zenei együttesel. Braun karnagy most mutatta be a székeskáptalannak az ének- és zenekar 1939 évi működéséről szóló részletes kimutatását és ez ékes bizonyítéka annak, hogy a káptalan nagy anyagi áldozata, amellyel a kórust fenntartja, mindenkor meghozza gyümölcsöt, mert magas színvonalú, Istent dicsőítő kultúrát hirdet. Az elmúlt évi kimutatás adatai szerint az ének- és zenekar együttese az év folyamán 83 alkalommal működött közre a templomban és bemutatta 79 szerzőnek 356 művét. Szerepelt a Dóm-kórus 66 nagymisében, 2 rekviemen, 2 gyászünnepeken, 3 nagyheti lamentáción, 1 feltámadási szertartáson, 8 májusi ájtatosságon és 1 évvégi hálaadáson. A nagymisék alatt előadásra került 16 szerzőnek 27 misekompozíciója 66 alkalommal. A rekviemenek előadásra került 4 szerzőnek 4 műve, a nagyheti lamentációkon előadásra került 1 szerzőnek 27 kompozíciója, a feltámadási szertartáson szerepelt 5 szerző 8 művével. A májusi ájtatosságok alatt előadásra került 8 szerzőnek 24 kompozíciója és az évvégi hálaadás alkalmával 4 szerző 4 kompozícióval. A nagymisék alkalmával a változó részek során szerepelt 10 szerző 234 műve. És mindez kifogástalan, művészi előadásban érvényesült.

Légyvédelmi előadások januárban

Januárban a légyvédelmi előadások — amelyeket román, magyar és német nyelven tartanak — január 2-án kezdődnek és január 27-ig tartanak. Az előadásokat a Belváros, Erzsébetváros és a Mehala lakossága számára a Capitolban, a Gyárváros lakossága számára az Apollóban fogják tartani és pedig mindannyit délelőtt tizenegy órától kezdve. Az összes előadásokat Lazar Emil dr. tartja. A januári előadások tárgyai: első segélynyújtás bombázásokkor, a polgári lakosság egészségi szolgálatának megszervezése, a sebesültek kezelése. Az előadásokon minden temesvári férfinak és nőnek kötelezően kell résztvennie. Az első előadást január 2-án, kedden, délelőtt tizenegykor tartják a Capitolban román nyelven belvárosi nők számára. A további előadások sorrendjét naponta közöljük.

Az elmúlt esztendő bővelkedett nagy eseményekben

Egy háboru véget ért, két háboru folyik, három független állam megszűnt létezni

Itt állunk az ujesztendő küszöbén és szomorúan tekintünk vissza a vérzivataros 1939-es esztendőre. Amit látunk, az keserűséggel tölti el az ember szívét. Mindenütt a pusztulás nyomai. Már nemcsak a természet lázadozik az emberiség és csodálatos alkotásai ellen, de maguk az emberek is egymás kipusztítására törekednek. Az elmúlt háromszázhatvanöt napban egyik háború a másikat követte, az emberek százezrei pusztultak el és sok milliárd érték semmisült meg. Az ágyúcsövek szinte szüntelenül okádták a halált hozó tüzet. 1939 a háború éve volt.

Most pedig megkíséreljük az elmúlt tizenkét hónap eseményeinek sűrített filmjét lepergetni.

JANUÁR: HITLER HISZ A BÉKÉBEN

Az év első napjain Chamberlain és Lloyd George boldogabb újvetet jósoltak. Jóslatuk nem vált be. Ugyancsak az első napon Öfelsége II. Carol király napirapancsot intézett a hadsereghez: „Készüljünk a béke idején a nehéz időkre.” Ezekben a napokban a spanyol polgárháború még javában dúl. Közben Daladier francia miniszterelnök Tuniszba látogat el. Az amugy is nyugtalan Európában már ekkor sok szó esik Csehszlovákiáról. Január 4-én lemond a japán kormány és Beck lengyel külügyminiszter meglátogatja Hitlert. Eredmény: a barátsági szerződést állítólga 5 évvel meghosszab-

bitották és Németország keleti szándékairól megnyugtatták Lengyelországot. A január 18-iki lapokból a következő négy érdekesebb esemény érdemel említést: Pozsonyban megnyílt a független Szlovákia első parlamentje; Ivan Mosjoukine a világhírű filmszínész 49 éves korában meghalt; az angol kormány felszólította a lakosságot, hogy már most lássa el magát élelmiszerekkel háború esetére és végül a romániai magyarság testületileg belépett a Nemzeti Ujjászületés Frontjába. Olvassuk még, hogy a német sajtó elégedetlen a csehekkel, mire Chwalkowszky cseh külügyminiszter sietve Berlinbe utazik. Európaszerte nagy feltűnést keltett, hogy Schacht dr.-t felmentették a Birodalmi Bank vezetése alól. Nézzünk már egy kellemesebb hírt: Mária olasz hercegnő és Lajos pármái herceg örök hűségét esküdtek egymásnak. A hónap utolsó napjaiban történt még: Sindelar, a világhírű labdarúgó játékos, menyasszonyával együtt öngyilkos lett. Ribbentrop Varsóba utazott, Chilében katasztrófális földrengés volt 50 ezer halottal és 40 ezer sebesülten, azután Bucurestiben legionista terrorszervezetet lepleztek le, Barcelona elesett, Gafencu külügyminiszter Jugoszláviába utazott és végül a nemzeti szocialista uralom hat éves fordulójának napján a birodalmi gyűlésen Hitler kijelentette: Hiszek a hosszú békében.

Február: meghalt a pápa

Februárban szintén sok feljegyezni való akad. Csak az érdekesebbeket vegyük. Így elsősorban Rooseveltt a szenátus katonai bizottságának ülésén bejelentette, hogy európai háború esetén Amerika nem marad semleges. Ugyanakkor Hitler is beszédet mondott és feltűnő volt, hogy ezúttal első ízben nem támadta Szovjetországot. A Miron Cristea-kormány lemondott és újból a pátriárka alakította meg a kabinetet. Három nappal később Jugoszláviában a Sztójadinovics-kormány is lemondott és új miniszterelnökké Cvetkovicot neveztek ki. Ez a hónap úgylátszik a kormánybukások hava volt, mert lemondott a Spaak-kormány is és benyújtotta lemondását Imrédy magyar miniszterelnök is. De ne feledkezzünk meg a spanyol polgárháborúról sem. Minorca szigete elesett és Miaja tábornok béketárgyalást kezdett Francoval. Február tizedikén súlyos gyász érte az öt világgrész katolikus világát: meghalt XI. Pius, a békepápa. Ebben a hónapban a németek vízrebocsátották az „Otto von Bismark” 35.000 tonnás német hadihajót. Erdély katolikus társadalmának kiemelkedő egyházi eseménye volt Márton Áron püspök felszentelése. Ugyanezen a napon általános érdeklődés jelyében Öfelsége, az uralkodó rádióüzenetet küldött Amerika népéhez. Tizennegyedikén hatalmas gyászpompával eltemették a Szentatyát. A következő nap legfontosabb eseménye, hogy Anglia elismerte a spanyol nemzeti kormányt. Közben megkezdődtek a spanyol béketárgyalások. Két érdekes magyarországi vonatkozású esemény: betiltották a nyilas mozgalmat és aláírták a komintern ellenes egyezményt. Február utolsó napja sem volt eseménytelen, mert Azana köztársasági elnök lemondott és ezzel a spanyol köztársaság megszűnt. Románia népe nagy lelkesedéssel ünnepelte meg az új alkotmány életbeléptetésének első évfordulóját.

MÁRCIUS: PACELLI BIBOROS AZ ÚJ PÁPA, NÉMETORSZÁG BEKEBELEZI CSEHORSZÁGOT

Március első napjainak esemény-krónikája ez: Pacelli biboros lett az új pápa, meghalt Rott Nándor veszprémi püspök, Gafencu Lengyelországba utazott. Március hatodikán szomorú hír érkezett az országba: Miron Cristea pátriárka-miniszterelnök Cannesben elhunyt. Világraszóló pompával megkoronázták XII. Pius pápát. A hónap közepén a szlovák országgyűlés kimondta Szlovákia elszakadását Csehországtól és másnap Csehországot már be is kebelezték a Német Birodalomba. A nagy horderejű események villámgyorsan következtek. Magyarország megszállta Kárpátját, Volosin Romániába menekült, az angol és francia kormány helyzete megingott, Benes a Népszövetséghez fordult és Lebrun Londonba utazott. Ugyanekkor Litvánia átadta Németországnak a Memel-vidéket.

APRILIS: OLASZORSZÁG MEGSZÁLLJA ALBÁNIÁT

Április elsején olvassuk, hogy „Anglia ünnepeiesen kötelezte magát Lengyelország megsegítésére.” Még egy hír ezen a napon, ezt azonban már nem lehet áprilisi tréfának venni: a tömeggyilkos

Weidmant halálra ítélték. Egy érdekesebb cáfolat is akad ebben a hónapban. Olaszország cáfolja, mint-ha Albániát megszállni akarná. Ilyen esetekben mindig baj van. Ugorjunk át Franciaországba, ahol Lebrunt választották ismét a francia köztársaság elnökévé és tovább haladva Londonba, azt látjuk, hogy Beck londoni tanácskozásainak eredményeképpen megkötötték az angol-lengyel szövetségi szerződést. Még egy lengyel hír: a német sajtó megfenyegette Lengyelországot és közben, két nappal az olasz cáfolat után, Olaszország megszállta Albániát. Az áprilisban megjelent lapokban még ilyen vastagbetűs címek feketélnék: Magyarország kilépett a Népszövetségből, Rooseveltt táviratot intézett Hitlerhez és Mussolinihez és bizonyos államok megneemtámadására komoly biztosítékokat kért. A válasz visszautasító volt. Továbbá: Gafencu Berlinben, kigyulladt és elégett a „Paris” francia óriáshajó,

Szeptember: a lengyel tragédia

Amilyen eseménytelen volt az előző két hónap, éppen annyira bővelkedett a szenzációs fejleményekben szeptember hava. Másodikán Mussolini eredménytelenül kísérelte meg az öthatalmi konferencia összehívását. Ugyanezen a napon átalakult az angol és a francia kormány. Helyükbe háborús kormányok léptek és szeptember 3-án délelőtt 11 órakor Anglia, az esti órákban pedig Franciaország hadat üzent a Harmadik Birodalomnak. Másnap megtorpedózták az Athenia utasszállító gőzöst, a melynek fedélzetén 1400 ember tartózkodott. Hatodikán a lengyel kormány elhagyta Varsót, ahová két nappal később a németek bevonultak. Időközben az oroszok is benyomultak Lengyelországba és alig három hét leforgása alatt a 31 milliós ország eltűnt a térképről. Európaszerte óriási feltűnést keltett Calinescu miniszterelnök meggyilkolása. Körülbelül ugyanebben az időben mindössze kis újsághír jelezte, hogy meghalt Freud professor, a világhírű tudós.

OKTÓBER: AZ ÚJ VILÁGHÁBORU

Október hatodikán Hitler kijelentette: Ninesen Európában területi igénye. Egyébként ekkor esik először szó a balti államokban élő németek áttelepítéséről. És közben megkezdődik a finn dráma. Tizedikén elrendelik Helsinki kiürítését és két nap múlva megindulnak az orosz- finn tárgyalások. A nyugati nagyhatalmak és Németország között folyó háború első nagy angol vesztesége a tengeren, a Royal Oak angol repülőgép-anyahajó elsüllyedése. Közben megbukik a bolgár kormány, létrejön az angol-francia-török segélynyújtási egyezmény és „örségváltás” történik Olaszországban.

NOVEMBER: AZ ÉV ESEMÉNYEIBEN LEGGAZDÁGABB HÓNAPJA

Novemberben meghal Darányi volt magyar miniszterelnök. Óriási horderejű esemény történik Amerikában: a kongresszus megszavazza a semle-

Danzig ügye időszerű lett, Ciano és Markovics külügyminiszterek Velencében, felére értékelték le a dollárt, Gafencu Brüsszelben, Londonban, Párisban Rómában és Velencében, Ciano új balkáni blokkot kovácsol. Bevezetik Angliában a kötelező katonai szolgálatot.

MÁJUS: HÁROM TENGERALATTJÁRÓ ELSÜLLYED, JÓZSEFFALVA PUSZTULÁSA

Május harmadikán meghalt Pázsitny Bonaventura dr., az erdélyi minorita rendtartomány főnöke. Két nap múlva Magyarországon Tóth Tihámér dr. püspök költözött el az élők sorából. Világszerte nagy érdeklődéssel figyelték az angol királyi pár elindulását Amerikába. Május 9-én, nagy ünnepség keretében leplezték le I. Carol király emlékművét. Tizenkettedikén Chamberlain bejelentette az angol-török egyezség megkötését. Ebben a hónapban pusztította el a tűzvész a bukovinai Józseffalva községet. Említést érdemel még, hogy 19-én Franco bevonult Madridba, továbbá ezekben a napokban Berlinben aláírták a német-olasz katonai szerződést és 70 főnyi személyzetével elsüllyedt a Squallis amerikai tengeralattjáró. Néhány nappal később elpusztult a Thatis angol és a Phenix francia tengeralattjáró is.

JUNIUS: AZ ALEXANDRETTEI SZANDZSÁK

Junius folyamán még egy államfő cáfolatát hozták nyilvánosságra. Hivatalosan közölték, hogy Hitler nem akarja Csehországot bekebelezni a német birodalomba. Ebben a hónapban egyébként Gafencu még két utazást tett: Istanbulba és Athénbe látogatott el. Junius 23-án Franciaország átadta az alexandrettei szandzsákat Törökországnak. A hó végén Budapesten elhunyt Solymosán Magda, a tehetséges erdélyi primadonna.

JULIUS: MEG NINCSEN NAGY ESEMÉNY

Az év hetedik hónapját szintén egy halálhírről kell elkezdjük: meghalt Kintzig János volt főispán, a romániai magyar kisebbségi élet kimagasló alakja. Julius egyébként az év tizenkét hónapja közül a legszürkébb volt. Talán az egyetlen említésre méltó esemény az volt, hogy Segesváron nagy fényűző ünnepelték meg Petőfi Sándor halálának 90 éves fordulóját.

AUGUSZTUS: NÉMET-OROSZ EGYEZMÉNY

Augusztusban szintén nem sok feljegyezni való akad. Mindenesetre a szenzáció erejével hatott a német-orosz megneemtámadási egyezmény megkötése. Az angol válasz háborús intézkedések formájában nyilvánult meg. Közben ugyancsak az egyezmény eredményeként lemondott a japán kormány és Lengyelországban elrendelték az általános mozgósítást. Ez 30-án történt és szeptember 1-én a német csapatok minden ponton átlépték a lengyel határt.

gességi törvény felfüggesztését. Egy érdekesebb romániai vonatkozású hír: Auschnittot letartóztatják. November 10-én futótűzként terjedt az egész világon a szenzáció, hogy Münchenben a Bürgerbräu pincéjében Hitler ellen merényletet hajtottak végre. A Führer azonban megmenekült. Heten meghaltak és számosan megsebesültek. A hónap érdekesebb eseményeihez tartozik még, hogy Carol király béketáviratot intézett Lebrun elnökhöz és Hitler kancellárhoz, továbbá, hogy Prágában zavargások törtek ki és számos diákot agyonlőttek. Közben a nagy tonna-tartalmu hajók sorra süllyednek el és Európa több pontján dúl a háború. Romániában nagy ünneplésben részesítik Mihai nagyvadját a szenátus ülésén történt első megjelenése alkalmából. November 28-án Oroszország felmondta az orosz- finn megneemtámadási egyezményt és két nappal később kitört az orosz- finn háború.

DECEMBER: A GRAF SPEE TRAGÉDIAJA A SZOVJET KIZÁRÁSA A NÉPSZÖVETSÉGBŐL

Elérkezettünk a rendkívül mozgalmas 1939-es esztendő végére. Finnország a Népszövetséghez fordult, amely felszólította a harcok beállítására, majd kizárta tagjai sorából. Montevideotól 200 mérföldnyire nagy tengeri ütközet volt és néhány nap múlva a Graf von Spee német hadihajót saját legénysége elsüllyesztette. Érdekes még, hogy Hitler üdvözölte Sztalint 60-ik születésnapja alkalmából. Az olasz királyi pár meglátogatta a pápát, aki a látogatást a Kvirinálban viszonzta. Végül Törökországban katasztrófális méretű földrengés pusztított és meghalt Focker, a világhírű repülőgépgyáros.

Ez volt az 1939-es esztendő szomorú és véres krónikája. Vajjon ki tudná megmondani, hogy mit hoz 1940?...

Róbert József

Uj szellemet!

Ujra elsüllyedt egy esztendő az idő végtelen óceánjában. Tekintsünk vissza erre az elmúlt évre és vessünk számot, hogy mit mulasztottunk, milyen munkát végeztünk és mit kell az ujesztendőben elvégeznünk. Ha népközösségi szempontból tartunk szemlét, megállapíthatjuk, hogy a szervezés lehetőségének megadása és a szervezkedés megindulása kétségtelen eredmény. Tagadhatatlan, hogy e lehetőségeket rajtunk kívülálló okok miatt nem tudtuk mindenütt maradéktalanul kihasználni. Öröm látni, hogy a szervezés munkájába olyan rétegek is bekapcsolódtak, amelyek eddig távol állottak a népközösségi gondolat megvalósításától. Mert, amikor a romániai magyarság problémáival foglalkozunk, nemcsak az ugyenevezett középosztály magyarságára gondolunk. Az ilyen egyoldalúságból az egyetemes és oszthatatlan népre kár és hátrány származik. A magyar népi közösségnek tagja az iparos, a kereskedő, a gazda, a munkás és a bármilyen foglalkozást űző, magát magyarnak valló állampolgár. Ha bármelyik rétegét elhanyagoljuk, úgy ennek kárát vallja az egész nép. Magára hagyottságában bármelyik rész önhibáján kívül nem járulhat hozzá a népi megújodáshoz, vagy csatlakozik azokhoz, akik törődnek vele és a benne rejlő erőt megrokkant ideológiájuk fel-frissítésére használják fel. A munkásság csatlakozása a magyar népi közösséghez, az elmúlt esztendőnek tagadhatatlan nagy eredménye.

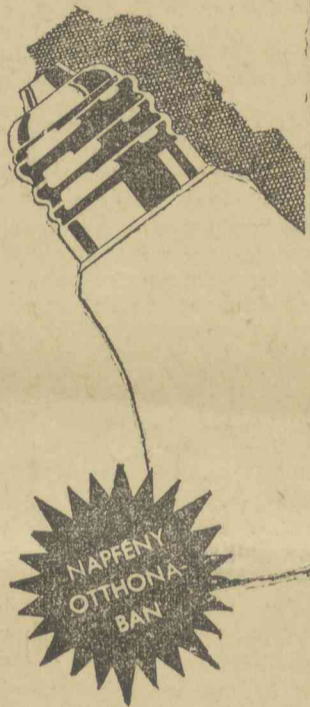
Uj szellemet kell munkánkba vinni. Ez az uj szellemiség azonban nem jelenti azt, hogy a magyar lélektől távolálló, idegen jelszavakat és eszméket veszünk át. Mi nem akarjuk az oiasz pálmát, a német tölgyet vagy az orosz puszták mindent elperzselő gyilkos tűzét a magyar ugarba átültetni. Az uj szellem csak a magyar lélek mélységeiből fakadhat, ez pedig csak nemzeti és keresztény lehet. Ezt a nemzeti és keresztény szellemet tudatosítani kell a népközösség minden tagjában. Ennek az uj szellemiségnek áldozatokat hozni tudó hősöket kell kitermelnie a magyar nemzetkisebbség számára. Ennek a szellemnek kell rábírnia úgy az egyeseket, mint a közösséget, hogy ragaszkodjék nyelvéhez, kultúrájához, hitéhez, egyházáért, iskolájáért, egyesületeiért dolgozzon és áldozatokat is hozzon. Ennek a szellemnek apostolokat kell szülnie, akik fáradhatatlanul tanulnak és tanítanak, nevelik önmagukat és a közösséget. Uj embertípust kell kialakítanunk és rajta keresztül öntudatosabb magyar társadalmat, amelyben a munkás, földmives, iparos otthon érzi magát és tud kéz a kézben haladni ügyvéddel, orvossal, mérnökkel, ahol a katolikus megfér a protestánsal, ahol nincsenek sem osztály-, sem felekezeti elentétek. Osztály nélküli társadalomra van szükségünk, amelyben mindenki megtalálja nemcsak helyét, hanem feladatát is.

Van tennivaló bőven, mert mutatkoznak bajok itt is, ott is. Sokszor látjuk, hogy az önzés és anyagi gondolkodás uralja a lelkeket. A megértés terén is van kívánnivaló. Az együttérzés és együttműködés nem hiánytalan. Nem szabad azonban megelégednünk a bajok megálapításával, hanem azokat orvosolni is kell. Belsőnk elsősorban nem a nagyvilág bajai érdekelné, hanem a magunk problémái. Ezeknek megoldása rajtunk, a mi akaratunkon, a mi munkánkon múlik. Át kell hidalnunk a századokte-remtette szakadékokat falu és város, a munkásság és többi társadalmi osztály között. Akármelyik társadalmi elméletnek szemüvegén át nézzük a világot, a gyakorlati munka, az eredmény elérésének lehetősége az együttműködés kérdése. Az együttműködés egyetlen feltétele az érzelmi közösség, az érzelmi egység. Nemzeti jóvendőnk ügye elsősorban nem politikai, nem is gazdasági kérdés, hanem lényegében népművelési probléma: fel tudjuk-e kelteni, bele tudjuk-e nevelni a rendelkezésünkre álló erővel a magyar népbe a nemzeti közösség meleg, mindent átfogó érzését, mely minden népi előrehaladásnak legelső feltétele? Ne várjuk ezt a helyzettől, a körülményektől, hanem a magunk beleavatkozásától, a magunk munkájától.

Mindenkiben fel kell ébrednie a sorsközösség tudatának, a nép egysége iránti felelősség-érzetnek. Sokfelé látjuk a kellő műveltség hiányának, az öntudatlanságnak, a szerveztlenségnek szomorú következményeit. Ezeket a hiányokat meg kell szüntetni. A bajokat ki kell küszöbölni. Ez nemzeti műveléssel érhető el. Ebben a nemzeti művelési munkában mindenkinek kivétel nélkül részt kell vennie. Mindenkinek azon a téren, ahol tehetsége, tudása, képzettsége erre képes teszi. Öreg és fiatal, szegény és gazdag, pap és világi egyaránt megtalálja munkakörét. Lelkünkben kell élnie a népünkkel szemben ér-

Az Ön
álma
beteljesülhet...

NAPPALI
OTTHONA
BAN

Ha azt óhajtja...

HOGY ESTE KELLEMES
NAPPALI FÉNYBEN
SUGARZO LAKÁS
VÁRJA ÖNT

HOGY
IRODÁJÁBAN
ÖRÖM LEGYEN A MUNKA

HOGY ÜZLETÉNEK
KIRAKATA a
KÖZÖNSÉGET VONZZA

HOGY MÜHELYÉBEN A
MUNKATELJESÍTMÉNYT
FOKOZZA

ÉS EGYSZERSMIND AZ ÁRAMFOGYASZ-
TÁST JELENTÉKENYEN CSÖKKENTSE
UGY HASZNÁLJON MINDENÜTT

TUNGSRAM
KRYPTON
IZZÓLÁMPÁT

Huszonhat főpolgármestere volt Temesvár városának az imperiumváltozás óta

Temesvár városának az állami főhatalomban történt változás óta összesen huszonhat főpolgármestere volt. Ezek közül Baran Coriolan dr. ezúttal harmadszor viseli a főpolgármesteri tisztséget. Kétszer birták ezt az állást Vidrighin Stan, Gofsoreanu Cornel dr. és Georgevici Lucian dr.

A huszonhat főpolgármester sorrendje működésük idejének feltüntetésével a következő: Vidrighin Stan mérnök 1919. szeptember 1-től 1921. április 30-ig, Gofsoreanu Cornel dr. 1921. április 30-tól 1922. január 3-ig, Vidrighin Stan 1922. január 3-tól 1922. augusztus 31-ig, Georgevici Lucian dr. 1922. augusztus 31-től 1926. április 17-ig, Sagovici Samuil dr. 1926. április 17-től 1926. június 1-ig, Dobosan Ioan dr. 1926. június 1-től 1927. szeptember 2-ig, Gabriel József 1927. szeptember 2-től 1927. szeptember 21-ig, Georgevici Lucian dr. 1927. szeptember 21-től 1929. január 12-ig, Cracun Gheorghe dr. 1929. január 12-től 1929. március 9-ig, Domasneanu Gheorghe tábornok 1929. március 9-től 1929. december 7-ig, Schmitz Ferenc dr. 1929. december 7-től

1929. december 23-ig, Baran Coriolan dr. 1929. december 23-tól 1930. július 28-ig, Balta Coriolan dr. 1930. július 28-tól 1931. július 17-ig, Gofsoreanu Cornel dr. 1931. július 17-től 1932. június 18-ig, Lazar Cornel dr. 1932. június 18-tól 1932. december 17-ig, Gabor Liviu dr. 1932. december 17-től 1933. november 26-ig, Olariu Petre 1933. november 26-tól 1933. december 11-ig, Coman Augustin 1933. december 11-től 1937. december 1-ig, Miletici Alexandru dr. 1937. december 1-től 1938. január 3-ig, Andrasiu Gheorghe 1938. január 3-tól 1938. február 11-ig, Table Nicolae dr. 1938. február 11-től 1938. február 17-ig, Theodorescu Vasile 1938. február 17-től 1938. március 11-ig, Modreanu Rodrig tábornok 1938. március 11-től 1938. szeptember 26-ig, Baran Coriolan dr. 1938. szeptember 26-tól 1939. február 6-ig, Tieran Emil dr. 1939. február 6-tól 1939. december 22-ig. 1938. december 22. óta ismét — és ezúttal harmadszor — Baran Coriolan dr. volt miniszter viseli a főpolgármesteri tisztséget.

zett felelősség tudatának. Mindannyiunk lelkében égnie kell egy kis szikrának abból a szent tüzből, mely Szechenyi István szívéből csalta ki a forró vallomást, amikor népe megsegítésének gondolata töltötte be lelkét: Életemmel és véremmel szeretnék segíteni rajta s osztoznom, vele együtt szenvedve, sorsában.

Magyarnak lenni nem jelent előnyt, nem jelent kiváltságot, de éppen ezért szent elkötelezést és kötelezettségvállalást. Magyarságunk adott-

ság, melyen változtatni nem tudnánk akkor sem, ha akarnánk. Nemzettestvéreink irányában mindannyian teljesítsük kötelességünket. Ha így lesz, akkor a magyarságnak nem kell aggodalommal a jövő ismeretlen lehetőségei elé tekintnie, mert biztosítjuk megmaradásunkat. Megmaradásunkat és megerősödésünket az ujesztendőben és az ezt követő újabb esztendők hosszú sorozatában.

Dominich László.

Magyar szórvány első karácsonva

Alkonyodott, mikor a Temesvártól tizenegy kilométerre fekvő Románszentmihály községbe értem. Az állomás a falutól jó messzire fekszik, munkám ide szőlített, amit hamar el is végeztem és a legközelebbi vonat csak másnap reggel indul. Sohasem félttem úgy az időtől. Hívó keresztény ember vagyok, itt ért a Szenteste, amikor megleve nedik az első karácsony története, melynek áldása hitem szerint mélyen él úgy a városok, mint a legszegényebb falvak életében.

Öreg házaspár adott szállást.

— Mennek éjjeli misére? — kérdeztem. — Magukkal akarok tartani én is.

— Éjjeli mise? Hiszen templomunk sincs!

— Hány katolikus él ebben a faluban?

— Kilencven családnál többben vagyunk.

— De a pap csak átjön magukhoz?

— A plébánosunk? Nem, sok a dolga a német-szentmihályi híveivel.

— Milyen távolságra fekszik a plébánia? Csak három kilométer és miért nem mennek maguk oda?

— Mégpróbáltuk már ezt, nem értünk mi ott semmit.

— Lehet így is élni?! Feltörő szavaimra anyás tekintettel simogat meg az öregasszony:

— Né féljen a tekintetes úr, máma nálunk is történik valami, a gyermekeket kétszer is láttam az iskolába menni, estére minket is oda hívtak.

Csodálatos holdvilágos este. Itt-ott embercsoportok haladnak, mind egy irányban az iskola felé.

Harmónium akkordjai mellett csendül az ének: Dicsőség a magasságban Istennek... örömteli gyermekhangok, akiknek szeme a betlehemi Kisdéd jászolára tapad, ahol művészi szobor fekszik egyszerűségben, égő gyertyákkal, karácsonyfa-gallyal. Ilyen lehetett a betlehemi istálló is — kerete a nagy isteni adományok — jászol, szalma és itt látom a pásztorokat is. Szegénység, de vágy lélek-melegség, szeretet. Lelkek, akik előtt először ragyogott fel az isteni szeretet csillaga, akik életükben először borulhattak le a Szentestének imádságos órájában megértve a nagy örömet, amit az angyal jelentett nekik.

A lobogó gyertyák fényénél jobban világított, égett a fáradt munkásférfiak, asszonyok, fiatalok könnyes szeme, akik megtalálták, megközelítették az Istent, a földreszállott szegények Istenét, Karácsony szent estén.

En is énekelek... Szívemig jut a szó, az ima... még hallom az éneket, pedig már hazafelé tartunk, szavak ütődnek a fülemhez, házigazdám szavai: Negyven éve élek itt és ez az első karácsonyom.

Meleg szoba vár, betlehemesek éneke ringatja lelkemet álomba.

Korán ébred a ház. Szentmisére készülnek, nem tudok elutazni, maradok. Nem kíváncsiságból, hanem lélekényszerből!

Szorgos kezek, szerető utasításra, készítik az iskolatermében az oltárt, a jászolt, megérkezik Temesvárról a pap, többen hozzák nagy szeretettel, cukorgyári munkásemberek, akik az egész éjszakát szolgálathat töltötték. Gyóntatás alatt egyre jönnek a férfiak, asszonyok, legények, lányok, gyermekek. Alig férünk az iskolaterembe!

Az Állatvédő Egyesület egy évi működése

A temesvári Állatvédő Egyesület ebben az esztendőben 2301 állatot részesített állatorvosi kezelésben. 1097 lovat, 892 kutyát, 73 macskát, 57 sertést, 12 tehenet és több, mint nyolcvan kisállatot kezelték az egyesület állatorvosai. A beteg állatok nagy részét díjtalanul kezelték és számukra 16.123 lei értékben ingyenes gyógyszereket is adtak. Ezenkívül száz esetben indítottak pert állatkinzás miatt olyanok ellen, akik az állatokat bántalmazták, vagy kínozták. Az Állatvédő Egyesület ideai tevékenysége minden dicséretet megérdemel. Ahhoz azonban, hogy a jövőre is legalább ilyen keretekben folytassa működését, megfelelő anyagi alapra van szüksége. Az Állatvédő Egyesület semmiféle pénzbeli támogatásban nem részesül és ezért a közönséget kéri, hogy megfelelő adományokkal tegye lehetővé munkásságát.

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

„Fel nagy öröme ma született,
Aki után a föld epedett!
Mária karján égi a Lény,
Isteni Kisdéd Szűznek öléi.

Egyszerű pásztor jöjj közelebb,
Nézd a Te édes Istenedet!”

Az Ürfelmutatás imádságos csendjében valóban megjelenik az isteni Gyermeke, az új szeretet, a jószág, fény és a béke, hogy emberszívek világát formálja át.

Csendül az ének, közös imába, összekapcsolódnak a szívek és a mise végét karácsonyi ünnepség követi. Örvendő gyermekajkáról pattognak a rimék, hangzik a karácsony története, hódolatként imádkoznak a gyermekek és énekelnek a hívek képviselőiben.

„Nem ragyogó fény közt nyugoszik,
Bársonyos ágya nincs neki itt,
Csak egy kis szalma, koldusi hely,
Rá meleget a marha lehel.

Egyszerű pásztor térdelve áll,
Mert ez az égi és földi Király”

Mindannyian leborulunk a betlehemi Kisdéd előtt, majd értelmes olvasásban karácsonyi üzenetet hallunk, a Katolikus Népszövetség Temesvár egyházmegyei központjának karácsonyi szózatát. Hazamenet ismeretséget kötök a felolvasó férfivel. Tőle hallom e csodálatos élményem valóságát. A Katolikus Népszövetség románszentmihályi tagozatának titkára ő, — aki szintén egész éjjel a cukorgyárban dolgozott — és szavai szerint karácsonyi ünnepüket, a legelső a Katolikus Népszövetség Temesvár egyházmegyei központja szerezte nekik, segítségükre küldve egyik egyházközségi nővérét.

Együtt utazom Temesvárra az ünnepszerzőkkel, akiknek teendőit nem tudom szavakkal méltatni, csak élményeimből látom, hogy milyen időszerű ez a munka, mennyivel termékenyebb ez a talaj, a falú talaja, ahol munkálják a vallásos megújódást azon emberek szívébe, akik a város, az élet megéjtő kényelmétől távol, részben káros befolyásoktól mentesen vágnak a lélek hívó szava után.

Katolikus megújódás, béleállítani minden életmódban az Isten erkölcsi erőt, mert a jószág nem a gazdagság ajándéka, hanem a betlehemi Kisdéd kegyelme, mely ezt megvalósíthatóvá teszi szegénységben, gazdagságban, betegségben, egészségben elhagyatottságban egyaránt! (—)

**Olcsó és kiadós
TÜZELŐANYAG**
„Semicox
Brikett”

„Korona” jelzéssel. Központi fűtéshez, vas- és cserépkályhákban, stb.

tartós meleget ad

Kapható minden szakmabeli tüzelőanyag-lerakatoknál. Felvilágosítással szolgál a

PETROSANI S. A. R.
vezérképviselője. Telefon: 24—45
C. CINGHITA, Str. Mircea Voda 8.

Az 1823 évi üstökös

Ma, újév napján, van száztizenné esztendeje annak, hogy 1823. január elsején páratlanul fényes üstökös szökött fel a magyar szellemiség menyboltjára. Huszonhat esztendővel később, 1849. július 31-én ez az üstökös olyan váratlanul, miként jött, eltűnt és felolvadt a Mindenségben. Azonban a fény, amelyet a magyar kultúra egére rásugárzott, még mindig ragyog és ragyogni fog mindörökké.

A száztizenné esztendő előtti magyar üstökös Petőfi Sándor volt, lélekben édes testvére Walther von der Vogelweide német, Petrarca olasz, Tyrteos görög, Byron angol, Eminescu Mihai román és másnemzetbeli nagy költőknek. Huszonhat évig élt Petőfi Sándor ezen a földön és költeményeivel — mint Horatius mondja — ércnél maradandóbb emléket állított magának. Önmaga is ismerte értékét, amikor anyjához írott versében azt énekelte: „dicső neve költő fiadnak, anyám, soká, örökkön él!”

A magyar kultúrát Petőfi Sándor soha nem hervadó virágokkal, soha el nem értéktelenedő kincsekkel ajándékozta meg. Petőfi versein nemzedékek nevelkednek, nemzedékek életének munkálkodó korát szepítik meg költeményei és nemzedékek aggságát teszik derűssé, Petőfi Sándor verseinek gyönyörködtető varázsa nem szűnik meg, amíg csak egyetlen magyar is élni fog a világon. Sőt még az utolsó magyar szívének dobogása után sem múlik el Petőfi hatása az emberiségre. Költeményei minden művelt nyelven fordításban tovább élnek majd és tovább lelkesítik azokat, akik kincsnek látják az életet, a szerelmet, a szabadságot, a természetet.

Az újév első napján gondoljunk bámulattal Petőfi Sándorra, az 1823. évi üstökösre.

Félegyházi András

Szilveszterek Szilvesztere

A CAPITOL MOZIBAN

32 vagy 42 leírt a következő műsort adja:

1. Film

- A legújabb román és külföldi híradók
- Színes Walt Disney „Silly-Symphonie“-k
- Walt Disney „Mickey Mouse“-k

2. Nemzetközi varieté-műsor

a legkiválóbb artisták felléptével

3. Kabaré-műsor

román, magyar és német nyelven, a legnevesebb színészek közreműködésével

4. 600 ajándék ingyen

Minden jegy résztvesz az ajándékok kisorsolásában: Cipő, ruhaanyagok, háztartási cikkek, selyemárúk, divat és piperecikkek, élelmiszerek, pezsgők, borok, sörök, stb. stb. stb. Az előadás pontban fél 12 órakor kezdődik!

Magyar grófi iparos

Amikor ez év márciusában Erdély és Bán-ság magyar iparosságának a Magyar Népközös-ség keretén belül való megszervezésének kérdé-sé nyilvánosságra került, e nagy horderejű mun-kával kapcsolatban feltűnt gróf Teleki Ádám neve is, mint a Népközösség ipari ügyeinek ve-zetője és intézője.

Inaros körökben, ahol még nem ismerték gróf Teleki Ádám munkásságát, mindiárt fel-kiáltottak: **Mit keres egy gróf az iparosok közt?**

E cikkem keretében arra akarok felvilágo-sítást adni, hogy mit keres egy gróf az iparosok közt. Gróf Teleki Ádám már évek óta figyelem-mel kísérte az erdélyi magyar iparosság sorsát. Sok elszomorító adatot kapott e jobb sorsra ér-deemes magyar társadalmi osztály szervezetlen helyzetéről. Ezekután elindult, fáradságot, időt s áldozatot nem kímélve, bejárta Erdély minden számottevő ipari városát és a helyszínen szemé-lyesen tanulmányozta a magyar kisiparosság sorsát és helyzetét. És amint járta Erdély váro-sait és minél több és több helvet keresett fel, úgy ezzel karöltve nőttek a kérelmek, a pana-szok, amelyekből aztán egy tiszta kép kezdett kialakulni Teleki Ádám szeméi előtt. A kép na-gyon elszomorító volt, mert ebből az tűnt ki, hogy a magyar iparosság elhagyottan bolvong, nincs országos átfogó szerve, mely gazdasági, kulturális és szociális téren egy táborban tartaná. Kitiűnt az is, hogy a magyar iparosságnak semmi néven nevezendő vezérkara nincs, amely szükségleteiben iránvitaná.

Teleki Ádám tisztán látta magyar iparós-ságunk szervezetlenségének szomorú követke-zményeit. Így született meg az elhatározás: a ma-gyar iparosságot meg kell szervezni és produkti-vitásának régi színvonalára kell emelni.

A Magyar Népközösség életrehívása nagy-ban elősegítette régi elgondolásainak megvaló-sítását. A Magyar Népközösség ipari osztálya Teleki Ádámval az élen a legsürgősebben mun-kához lát és már március 5-én megjelenik Teleki Ádám alábbi ipari programja:

1. Az országos magyar iparosszervezet meg-alkotása.
2. A magyar iparostársadalom helyzetének pontos felmérése és számbavétele.
3. A magyar iparostársadalom munkaterü-letén és fejlődési útján jelentkező akadályok el-hárítása.
4. A magyar új iparosnemzedék megfelelő nemzeti és szakszemlemben való nevelése.
5. A magyar ipar fejlődése anyagi felételei-nek megteremtése.

E programmal kapcsolatban a munka újabb lendülettel indult meg. Gróf Teleki Ádám újra bejárja Erdély városait és most az iparos vezé-rekkel és vezetőkkel tárgyalja meg a tennivalókat, úgy, hogy néhány hónap leforgása alatt már tiszta tükörkép gyanánt kristályosodik ki előtte az iparosságnak az a véleménye, hogy fel-tétlen és sürgősen szükség van a Magyar Ipa-ro-sok Országos Egyletének megteremtésére, amely olyan hivatást töltene be ipari téren, mint amily-et dr. Szász Pál elnökléte alatt az EMGE.

Amikor gróf Teleki Ádám a magyar iparos-ság érdekeinek védelmében sikra szállt, ezt nem szórakozásból tette, sem pedig azért, hogy el-röki címet kapjon, hanem történelmi hivatottsá-gának felelőssége teljes tudatában vállalta azt, hogy a magyar iparosságot megmentse, mert ezért az utókornak és a jövő iparos nemzedéknek lelkiismeretünkkel felelünk.

Gróf Teleki Ádám nem akar céheket létes-íteni, sem pedig szakmai életet teremteni, mert ez már megvan. Teleki Ádám azt akarja célkitü-zéseiben megvalósítani, hogy a kisiparosság hi-tel kérdése rendezést nyerjen. Azt akarja, hogy az a kisiparos, akinek munkakalkuluma nyílik és 10—20—30 ezer lei kölcsönre van szüksége, hogy a munkát felvállalhassa, azt az összeget minden nehézség nélkül meg is kapja. Azt akarja, hogy a jövő iparosgeneráció szakképzett és öntudatos legyen. Ezt pedig csak úgy érhet-jük el, ha az a tanuló, vagy segéd szakmerek-teit, szakképzettségeit saját anyanyelvén ismeri és tanulja meg. Ezért minden törekvése az, hogy minél több magyar tanonciskolánk legyen, ahol a tanulók anyanyelvükön tanulhatják szak-ismereteiket. Természetesen a tanonciskolák fel-állításával szorosan összefügg a tanoncotthonok ügye is, ahol a jó szakoktatáson kívül, megfe-lelő ellátást és nevelést nyerne a jövő iparos-nemzedék.

Igy általánosságban ismerttettem volna is gróf Teleki Ádám célkitűzéseit, melyet Isten se-

gítségével és az össziparosság öntudatos, lelki-ismeretes munkájának segítségével valóra is fog váltani.

Záradékol igen kedves esetet elevenitek fel: Marosvásárhelyen jelezve volt, hogy egy előkészítő iparos gyűlésre odaérkezik gróf Teleki Ádám. Az iparosság hidegen fogadta a hirt és nem nagy bizalommal várta a grófot. A kitű-zött időpontra tizenhat kipróbált iparosvezér gyűlt össze Bustya Béla és Barabás Györggyel az élen. A megbeszélés kezdetét vette, ahol eleinte elég kimért volt a társalgás, de a tárgva-lás közben a közelség folyton nőtt és nőtt. A ve-zérek valósággal ostrom alá vették gróf Teleki Ádámot és egymás után adták fel az ipari szak-kérdéseket, mintha le akarták volna vizsgáztat-ni. Már a gyűlés vége felé tartottunk, amikor szólásra emelkedett Bustya Béla és a követke-zőket mondotta:

— Gróf ur! Be kell valljak valamit őszin-tén. Mi eddig nem ismertük gróf urat, bizalmatlanok voltunk személvéhez. De most, hogy meg-ismertük és meggyőződünk arról, hogy mit tud, engedje meg, hogy bejelentsem, hogy igen kel-lemesen tévedtünk személvében. Adja a jó Isten, hogy sokáig vezethesse a magyar iparosság ügyeit, melyben mi mindig segítségére leszünk. A megbeszélést társasvacsora fejezte be,

Szilveszter és újév a temesvári templomokban

Az újév eljövételével kapcsolatban Temesvár összes katolikus templomaiban Szilveszterkor és az új esztendő első napján hálaadó istentiszteletek és szentbeszédnek lesznek. A katolikus istentiszteletek rendje vasárnap és hétfőn a következő:

A PÜSPÖKI SZÉKESEGYHAZBAN

vasárnap délelőtt tíz órakor ünnepi nagymise lesz, tartja Wegling János kanonok, német szentbeszé-det mond Vormittag Imre káplán. A nagymise alatt a Dóm ének- és zenekara Mozart: Koronázási miséjét adja elő. Délután hat órakor ünnepélyes szilveszteri hálaadó istentisztelet és búcsú az ó-évtől, magyar szentbeszédet mond Pacha Ágoston megyéspüspök. Az évvégi hálaadás alatt az ének- és zenekar elő-adja Demény, Haendel, Filke és Mitterer műveit. Hétfőn, újév napján délelőtt tíz órakor ünnepi nagy-mise, tartja Wegling János apátkanonok. Egész na-pon át Szentségekítétel és örökimádás lesz. Az új-évi nagymise alatt az ének- és zenekar Neuhofer békemiséjét adja elő.

A BELVÁROSI PLÉBANIATEMPLOMBAN

vasárnap este hálaadás nem lesz, mert a hívek a Dóm istentiszteletét keresik fel. Újév napján dél-előtt fél 11 órakor nagymise és német szentbeszéd, tartja Plesz József plébános. Este hét órakor aj-tatosság.

A GYÁRVÁROSI PLÉBANIATEMPLOMBAN

vasárnap délután öt órakor szilveszteri hálaadó istentisztelet, magyar és német szentbeszéddel, mind-kettőt tartja Rech K. Géza apátkanónok. Hétfőn újév napján délelőtt féltíz órakor Heintschel Ernő káplán nagymiséjét és magyar nyelvű szentbeszédet tart. Délután öt órakor ájtatosság és német szent-beszéd, tartja Ritter Károly káplán. Kedden a gyár-

ahol a közvetlenebb hangulatban úgy megked-velték derék iparosaink a grófot, hogy alig akar-ták hazaengedni.

városi plébániatemplomban örökimádási nap lesz, reggel 7 órakor szentségkítétel és egész napon át szentségimádás, este 6 órakor magyar szentbeszéd, ájtatosság és szentségbetétel. A szertartást végzi Rech K. Géza apátkanónok.

AZ ERZSÉBETVÁROSI PLÉBANIATEMPLOMBAN

vasárnap este 6 órakor évvégi hálaadó istentisztelet magyar szentbeszéddel, tartja Pater Károly. Hétfőn délelőtt 9 órakor német szentbeszéd, mondja Pater Johannes, utána ünnepi nagymiséjét tart Pater Stefan provinciális. Fél 12 órakor mise magyar szentbeszéddel. Este 6 órakor ünnepi ájtatosság szentbeszéddel.

A JÓZSEFVÁROSI PLÉBANIATEMPLOMBAN

vasárnap este 6 órakor szilveszteri hálaadó istentisztelet és német prédikációt Metzger Márton dr. prépostplébános mond. Hétfőn délelőtt fél 10 óra-kor nagymiséjét mond Groczky Péter nyugalmazott esperesplébános, magyar nyelvű szentbeszédet Wetzl György hittanár tart. Délután öt órakor aj-tatosság.

A MEHALAI PLÉBANIATEMPLOMBAN

vasárnap délután fél 6 órakor évvégi hálaadó istentisztelet, magyar és német nyelvű szentbeszéd-del, mindkettőt Pater Imre tartja. Hétfőn délelőtt 10 órakor nagymise magyar és német szentbeszéd-del, tartja Pater Valentin. Délután félhat órakor ájtatosság.

AZ UJKISODAI KATOLIKUS TEMPLOMBAN

vasárnap este 6 órakor lesz szilveszteri hálaadó istentisztelet és magyar nyelvű szentbeszéd, tartja Frigyer Iván plébános. Újév napján délelőtt 10 óra-kor nagymise és német szentbeszéd, mindkettőt mondja Frigyer Iván plébános.

A BESENYEY-TELEPEN

vasárnap este nincsen szilveszteri hálaadó istentisz-telet. Újév napján, hétfőn délelőtt tíz órakor ün-nepi nagymise és magyar szentbeszéd, tartja Klei-ninger Miklós hittanár.

A REFORMATUS TEMPLOMBAN

vasárnap délelőtt 10 órakor lesz ünnepi istentisztelet, végzi Bereczky Sándor. Este 6 órakor évvégi hálaadó istentisztelet, mondja Ajtay Gábor lel-kész. Vasárnap délelőtt a Gyárvárosban nem lesz istentisztelet. Hétfőn, újév napján délelőtt 10 óra-kor ünnepi istentisztelet, végzi Debreczeni István vezető lelkész. A Gyárvárosban délelőtt 10 órakor istentiszteletet mond Ajtay Gábor lelkész. Hétfőn délután 6 órakor istentisztelet, mondja Bereczky Sándor.

AZ EVANGÉLIKUS TEMPLOMBAN

vasárnap délelőtt 11 órakor német nyelvű istentisz-teletet mond Schemmel Victor lelkész. Vasárnap délelőtt ezúttal csak egy istentisztelet lesz. Este 6 órakor szilveszteri évvégi istentisztelet, magyar nyelven prédikál Argay György esperes. Újév na-pján, hétfőn délelőtt fél 10 órakor magyar istentisz-telet, prédikál Argay György esperes, délelőtt tí-zenegy órakor német istentisztelet, mondja Schem-mel Victor lelkész.

Ha a háborúnak vége lesz

Irta: SZÖLLÖSI ZSIGMOND dr.

Tudomásul vesszük és megírjuk napról napra az eseményeket. Ugy záporoznak reánk az izgató és mégis semmitmondó részletek „allarin-fusa”, mint a rostálógépből a szemek milliói. Végül is nem látni egyebet, csak össze nem függő szemek ezreit és millióit. Ami mögöttünk van, az elvész előlünk, láthatatlan. Pedig fontos, — és ha van messzebbnéző célja az életnek, ha a küzdelemnek van a szenvedélyeken tulmenő értelme —, akkor majdnem egyedül csakis az fontos, ami alakul és fejlődik az események zürzavara mögött: a kiegyensúlyozottabb, békésebb, jobb jövő, amit a véresen beteg ma után várunk.

Nagyhatalmak és hatalmas emberi elmék mozgatják és irányítják a nap eseményeit. Lát-szólag az történik, amit emberek akarnak és szembeállított erők kivereszenek. Harcba állók és semlegesek milliói és százmilliói napról napra lessük a nagy sakkasztán a támadó és védő mozdulatokat, reménykedve izgulunk, félve nyugtalankodunk, mikor lesz cége a játszmának és hogyan? S mint augurok a madárvonulásokból, jóslunk borulátón és derülátón, a hangulatok szerint. Csak néha gondolunk ijedten rá, hátha ezen a sakkasztán a hatalmasoknál is sokkal hatalmasabb erők játszanak láthatatlanul? Hátha a tábla alatt, az események rinfusája alatt, emberi erőknél és elhatározásoknál nagyobb erők mozognak és mozgatják a játék figuráit.

Nem az ó-görög Sors és Végzet.

De az élők minden akaratával és minden erejével szemben áll a multaké. Az, ami a multból intézményesült és visszamaradt, ami azzá az alappá vált, amelyen élünk. Az eddigi fejlődésünk adottságai. Amíg ezeknek egyetlen szilánkjuk megvan, ellenállhatatlan akadályozzák a kigondolt, a kiharcolt új berendezkedéseket. A belőlük tovább sarjadzó erők nem engednek semmi fizikai és semmi szellemi nagyhatalomnak. Azok a szellemek ezek, amelyeket kihivunk és visszaparancsolni többé nem tudunk. Ha csak vissza nem gomboljuk az egyenetlenre gombolt mellényt és el nem tűnik alapjaiban a hiba, amely újra és újra szüli a gyilkos haragot és újra és újra félreszoritja az értelem józanságát.

Hatalmi kérdések, imperiálizmusok, szenvedelmek és gyűlöletek vivják a felszinen múló és visszatérő történeti harcaikat. Látszat-győzelmeket aratnak, látszat-megoldásokat teremtenek. De sem erő, sem értelem nem tud végleges egyensúlyt és kiegyenlítetttséget teremteni. Miért? A civilizációnak azon a nagyon magas fokán, ahol az egyetlen doronggal és egyetlen kődarabbal vá a küzködött ember máig eljutott, nagyon tudja, lehetetlen nagyon nem tudnia, hogy immár olyan drága értékeket emelt a természet világa fölé magának, amelyeket lerontani és őket elveszejteni, ha ettünk egyszer ebből a paradicsomi gyümölcsből, értéktelenné és értelem nélkül maradvá tenné az életet s ez az élet így nem arra biztatna: „küzdj és bizva bizzál”, hanem csak azt tanácsolhatná: „egy ugrás: vége a komédiának”. Értelem és belátás vissza kellene tartsa az embert a rontás szellemétől, a hatalmaskodás kockázatos, nyugalmat, eredményességet nem ígérő örületétől, — ha...

Ha az a vulkán, amely a tüzeket fűti, s olvasztja a kiszámíthatatlan időközökben újra és újra kitörő lávát, ha az a szenvedély, amely a régés Trója előtt és azóta is embereket és népeket hittel és kétségbeeséssel egymás ellen újra és újra harcra vitt, a mélyben is, mint a felszínen a Helena szépsége, Achilles haragja, „hősök” uralma, eszmények és világnézetek diadalmaszkodása lenne. Ha csak az fűtené a harcot és háborút, amit okául és céljául tágabb, vagy szűkebb őszinteséggel és tudatossággal vallanak. Csakhogy a mélyben intézményes okok vannak, rég multban elvetett és továbbcsirázó magok: az emberi civilizáció egyenlőtlen fejlődése s az elkésztettek lerohanása, hogy felülkerekedhessenek, hogy egyensúlyba kerülhessenek.

A mi háboruink most „életterekért” folynak. Ázsiában japán—kinai—oros—angol—francia—amerikai életterekért. Afrikában és a Földközi-tengeren olasz életterekért. Európa közepén német életteréről van szó. Fent északon a végtelen orosz életter keres jobb kiegészülést. A világtengerek angol—amerikai életter.

Miből lett ez az életter-szükséglet?

Államok a mi napjainkig, egységbe olvadt népi csoportok és földrajzi egységek szerint fej-

lőttek és alakultak. A világháború végső kicsengése még a népek önlehatározásáról szólt, ezt tette kritériummá. De szó és felismerés, mint mindig, elmaradt a valóság mögött. Akkor már nemzeti és államegységek szűkebb keretein kívül más erők is jelentkeztek. Európa térképe még alakulóban volt, nemzethatárok még csak születtek, nemzeti elzárkózások, autárkiák a háborus kénytelenségből békebeli célkitűzésekké lettek, kis államok napok, évek alatt siettek behozni szerencsésebbek elmúlt évszázadait. De szembeállott valami új erő: a történelmi lassúságon keresztülugró technikai fejlődés mérhetetlen gyorsasága, amely a maga csodáit csak egészen nagy területeken számolva s a föld minden gazdasági kincsét igénybe véve tudja kifejteni, e nélkül a lehetőség nélkül csak átok, csak munkanélküliségnek, nyomornak és versengő gyűlölködésnek az okozója. A nemzeti elzárkózások fejlődési szüksége szembe került a technika és a szükségből született racionalizálás élet-halál követelményeivel: nagy gazdasági egységek kénytelensége mutatkozott meg.

Nem kétséges, hogy a világháború is már ugyanebből a gazdasági egyensúly vesztésből nőtt ki. A feudális gazdálkodásából kinőtt és egységgé vált német birodalom erős versengéssel olyan nagy és magas technikai értékű iparosodást teremtett meg, amely lakosságának nagy részét industrializálta, de ellátásukat azon a magas szociális fokon, amelyre felharcolták magukat, csak belső egyensúlyából máris kinőtt ipari termelésének további növelésével, külföldre szállítással és technikai tulfejlesztéssel tudta biztosítani. A gazdasági egyensúlyvesztés már a világháború előtt teljes volt. A háború azonban nem hozott megoldást, sőt a rákövetkező egyetemes gazdasági elzárkózás és a hadi terhek még súlyosabban éreztették és tovább növelték a belső gazdasági egyensúly hiányát. A gyógyszer, amit kénytelen volt használni Németország, a betegségnek is súlyosabb hatása volt. A technikai erők továbbfejlesztése és a racionalizálás több termelést hozott létre, még kevesebb elhelyezési lehetőséggel és a kiváló gépteljesítmények által feleslegessé vált munkaerők nyomorba tolodásával.

Sem a háború, sem ami utána jött, nem tudta nemlétezővé tenni a legzseniálisabb erőfeszítések mellett sem azt, ami a mult elutozott művéből visszamaradt: a belső gazdasági egyensúly hiányát. Ennek a gazdasági berendezkedésnek életlehetőséget így, tényleg csak „életter” adhatna. Szolgalmi jogos területek, amelyek vállalják a mezőgazdasági egyoldalúság sokkal szegényesebb élet-lehetőségeit, de elég fogyasztóképese nagy ipari készletek átvételére.

Most folyik az „életter” új, nagy háborúja. A semlegesek nem kevesebbet szenvednek benne, mint a közvetlen résztvevők. Hozhat-e fegyveres győzelem megoldást? Az a reánk záporozó sok pusztulás és szenvedés, amikről hónapok óta olvasunk és irunk, változtathat-e a két-

A PALACE KÁVÉHÁZBAN HANGULATOS SZILVESZTER

LEGJOBB ÉTELEK ÉS ITALOK
TANC, SZERPENTIN ÉS HÓ-
LABDA-CSATA. MALACPECSE-
NYE. LEVE S-KÜLÖNLEGES-
SÉGEK. INGYEN ELŐMALAC-
SORSOLÁS.

ségtelen tényen, hogy nem csak a háborus országok, de az egész világ abban a gazdasági, technikai és pénzügyi egymásra utaltságban, amely országhatárokon keresztül oldhatatlanul összekötözi őket és abban a versengésben, amely hatalmi eszközökkel próbál urrá lenni, nem népeken, hanem egy egyensúlyt vesztett gazdasági rendszer betegségén, semmi megoldást nem hozhat. A világháború megmutatta, hogy győző és legyőzött a végén egyformán vesztes és a legnagyobb vesztes az emberiség, a kultúra, a civilizáció, a jövő.

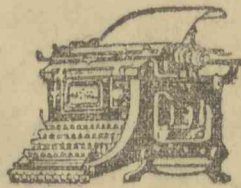
Nem a technikai munkát kell racionalizálni, mert ez máris túlott azoknak a multból maradt intézményeknek a teherbirásán, amelyeket lassabb fejlődés útján kell lebontani és ujjaépíteni, hogy mellettük mindenkinek megadathassék a munka és az élet lehetősége. Racionalizálni az egyoldalú gazdasági berendezéseket és a szétválaszthatatlanul összefonódott világ gyűlölködéssel összekuszált gazdasági szervezetét kell. Háboruk ezt igen keservesen és kevés eredménnyel szolgálják. Háborukban a racionalizmus csak az egy oldalon küzdők között érvényesül úgy ahogy. Kétségtelen, hogy abból a nagy egységből, amivé ma Franciaország és Anglia gazdaságilag és pénzügyileg alakult és amelyben pénzügyileg legalább Amerika is már évek harmadik, a háború utánra is marad egy nagy egység, kiindulása talán az álmodott Páneurópanak. És minden barátsági együttérzés a semleges államok csoportjai között hasonlóan a racionális szervezkedés felé szóló ígért.

A békének háború után nagyon nehéz feladat elvégeznie azt, amit háború előtt sokszorosan könnyebb lehetett volna: nem győzelmet kiaknázni és ezzel a régi gyökerek mellé új magokat vetni a háborúhoz, hanem bosszu, fájdalom, harag és gyűlölet nélkül racionalizálni a békét, megszervezni a gazdasági egyoldalúságok és hiányosságok kiküszöbölését, a gazdasági egyensúlynak országokon belül és országok között helyreállítását.

Ez az egyetlen lehetőség arra, hogy ha a háborúnak vége lesz, akkor jöjjön el a béke országa.

MOCTAR

Timisoara I., Piata I. C. Bratianu No. 3. Telefon: 28-69

Írógépek
Irodai kellékek
Gumibélyegzők
Töltőtollak
Szakszerű javítások

Bánsági magyar költők

A Bánság kertjeiben és rétjein hasonló, de egyben más virágok is teremnek, mint az erdélyi kertekben és réteken. Így vagyunk a költészettel is. A bánsági magyar verselők költészete nagyjában ugyanaz, mint az erdélyi lantpengetőké, de azért van a két költészet között némi, sokszor észrevétlen eltérés is. Ez azonban csak árnyalatokra vonatkozik, akár a két vidék virágainál. A Bánságban is és Erdélyben is a magyar rimelők ugyanegy költészetet művelnek, amely voltaképpen csak magyar, visszhangja a magyar érzésnek, tükrö a magyar léleknek, dobogása a magyar szívnek, harangja a magyar indulatnak, harsonája a magyar vágyaknak. A bánsági magyar költészet egyes eresztékeiben különbözhetik az erdélyitől, azzal együtt mégis része az általános magyar költészetnek, amelyet Magyarországon, Erdélyben, a Bánságban és a világ minden táján magyarul éneklő költők termelnek.

A Bánság minden században adott magyar költőt. A régmúltak nevét örök babér övezi. De a közelmúltban is hunytak el jelesebb bánsági magyar poéták: Szabolcska Mihály, Szávay Zoltán, Szombati-Szabó István, Dóczy József, Schreyer Viktor és mások. Lesz még alkalmunk, hogy versvirágaikból illatos bokrétát nyujtsunk át az olvasónak.

Ezuttal a ma élő bánsági magyar költők legujabb verseiből válogattunk ki egy marokkra való. Vannak rajtuk kívül még mások is, akiknek szíve csengő dalra fakad. Mi azonban csak az ismertebbek gyűjteményét adjuk most, azonban — ezt hangsúlyozzuk — a jövőben sem zárjuk el hasábjainkat új tehetségek elől. Nem egy bánsági költő van, akinek a Déli Hírlapban jelent meg első nyomtatott verse.

Tizennégy költő tizennégy új munkáját adjuk. Nem osztályozzuk őket rangsorba. Állítsa őket a megérdemelt helyre a közönség szeretete. Mi feladatunkat úgy végezzük, hogy abécérendben adjuk a költők rövid életrajzát és utána egy-egy jellemző verset.

AJTAY GÁBOR

Hivatására nézve református lelkész. Erdélyi származású. Tíz esztendő előtt került a Bánságba és azóta teljesen bánságivá lett az itteni talajon és az itteni levegőben. Előbb Végváron működött, majd Temesvárott és ma is ott él. Irodalmi működését tíz éve folytatja, tehát amióta a Bánságba telepedett. Isten ígéjének hirdetésé közel áll a költészethez és ez teszi érthetővé, hogy írói munkásságának javarésze a költészetnek jut. Ir azonban cikkeket és tanulmányokat is. Különböző politikai napilapoknak és folyóiratoknak munkatársa. Jövel, Uram Jézus címen 1935-ben Temesvárott egy kötet prédikációja jelent meg.

Kereszt a tetőn

Lent vad lárma, zúgó
Vérpatak, omló köd, homály;
Fent a tetőn, a hegytetőn
A kereszt fényesen áll.

Lent dühödt arcom, póri
Népek vad csatája dúl;
Fent nagy szájalom, esdő
Jóság forró könnye hull.

Megállók e szörnyű harcban
A völgy sötét ölén,
Várom, lesem a fényt, mely
Áttör lelkeznem kódén.

A keresztől a szánás
Könnye némán leperreg,
Fehéren hull a vérpatakba,
S a völgy megremeget...

Piros habok és fehér habok
Csapkodása zúg,
Hol égi könny és földi vér
Igy együtt tova fut.

Piros habok, fehér habok
Sodrását érzem,
Tudom, életem száll tova
E gyors folyamvizén.

Piros habok, fehér habok
Elszállok veletek,
Utatok — bár — szent titok,
Én mégis-mégis megyek.

Utatok érzem más, nem le,
De föl-fölfelé visz,
Medretek szenteit fájdalom,
S üdv annak, aki hisz.

Könnny s vérfolyam dagályán
Szállok, hit az evezőm,
Hiszem, odaérek, hol
Kereszt fénylik a tetőn.

CSERNY RÓZSI

Temesváron született. Gyermekéveit a családi ház nagy kertjében töltötte, susogó lombu fák alatt, illatos virágok között, nézte a színes pillangókat és hallgatta a madarak dalolását. Mindez alkalmas volt arra, hogy fölébressze lelkében a költészetet. Már gyermekkorában írt verseket. Később folytatta ezt a mesterséget. Előbb asztalfiókjába kerültek termékei, később élőszóval adta elő azokat mesedélutánokon, műsoros előadásokon. Aztán megkapta a nyomdafestéket. Írt különböző ifjúsági lapokba és folyóiratokba. A gyermekek rajongának érte. Ir azonban a felnőtteknek is költeményeket és irodalmi tanulmányokat.

Riadó

Egy pere volt csupán
s hogy megváltozott az élet!
A száz és száz siető közül
nem maradt az uceán egy lélek.
Szirénák búgtak és ez volt a jel:
„Bárhol is állasz, bárhová indulsz,
nem érsz már el
a kitűzött célra,
hová elmenni szándékos volt...”
Szirénák búgnak, riadó rikolt.

Egy pere volt csupán
s hogy megváltozott a kép!
Vásárolt, alkudozott
a piacon rengeteg nép.
S most íme elhagyottan
áll árú, villamos, kocsi és ló
az üressé vált helyen.
A nagy, hatalmas vászonernyőt
felborította a szél,
a ló indulni akarna,
de rendet csinálni egy lélek se kél.

Míntha hirtelen elakadt volna lélekzete
az életnek, mely imént még pezsgett,
a város minden uccája, tere.

a temetőnél is csendesebb lett...
Mindenki várta, bár lehetne már
ujra visszatérni az életbe,
s folytatni ott, ahol éppen elhagyta,
vagy éppen csak kezdette.

De az újra megszólalt szirénák szavát
csak kevesen értették,
pedig süvítve hirdették:
„Igen, most ez egyszer... egynéhányszor...
csak pillanatokra voltál rab.
Hej, jó lenne, ha dolgozat,
életed folyását úgy rendeznéd el,
hogy készületlen ne találjon
az az „utolsó riadó”, a jel,
mely nem kérde: kamrád teli-e,
hanem: felebarátod, lelkiismereted
nem vethet-e semmit szemedre.”

Szirénák bűgása
taníts arra minket,
hogy időben és jól
rendezzük tetteinket.

DRASKÓCZY ILMA

Az Arany János Irodalmi Társaság egyik elnöke. Tagja az Erdélyi Irodalmi Társaságnak. A magyar költészet egyik ismert és kedvelt művelője. Verseit régebben az igényesebb lapok is szívesen közölték. Két verskötete Budapestén, egy harmadik pedig Temesvárott jelent meg 1925-ben. Irni szokott novellákat és népszerűsítő irodalmi cikkeket is. Kár, hogy az utóbbi években muzsája ritkábban szólal meg.

Verem a szívem

Verem a szívem, dalra verem
s a rímet könnyekkel keverem,
a könny a több.

Sűrűbben pereg, mint őszi levél,
a lelkem szinte már elalél
bele.

Ó, jaj, de azért a szenvedésem
nem lesz a könnytől könnyebb mégsem,
csak remegőbb.

Nehéz világ a bánatvilág!
Fojtó abronsokkal köröskörül
s szorításában megkövül
a szív.

ENDRE KÁROLY

Temesvárott született 1893-ban. Első versei tizenhat esztendő korában jelentek meg és pedig gyors egymásutánban számszerint harminc. A háboru alatt a budapesti Hét, Esztendő, Nyugat, Vasárnapi Ujság közlik költeményeit. Első verskötetét a budapesti Athenaeum adta ki az Ember, aki járva jár címmel. Jelenleg két kötete van sajtó alatt. Az egyikben eredeti verseit adja Az ember a csillagok alatt, a másik Rainer Maria Rilke verseinek fordítása. Tagja az Arany János Irodalmi Társaságnak, a Kemény Zsigmond Társaságnak és az Erdélyi Helikon irodalmi csoportosulásnak.

Csatatér

Ez ő:
Az érkező,
Ó, az ígérkező
Babér.
A földje vérmező,
A füve mérgező:
Csatatér.

Térd rogyan és hőköl,
Tiltón az agyba tör
A vér,
De szorul az ököl
S görcsösen öldököl
Csakazér'!!

Nem, nem, ez nem lehet!
Pusztul a rengeteg
S alélt.
A fejszék csengenek...
Tölgyeket ejtenek
A magért!

FRANYÓ ZOLTÁN

Ötvenkét éves. Hivatásos katonának indult, de elcsábította az irodalom. Verseit, novelláit és kritikai írásait korán kezdték a lapok közölni. Ady Endre, Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes és Juhász Gyula legszűkebb baráti köréhez tartozott. Tagja volt a nagyváradi Holnap-társaságnak. A Hét, Magyar Szemle, Budapesti Napló, Nyugat, Renaissance, Huszadik Század, Világ, Pester Lloyd és Pesti Napló vetekedtek írásaiért. A háború után Bécsben a Die Stunde című napilap szerkesztője lett és egyúttal az egyetemen nyelvészeti tanulmányokat folytatott. Buvárkodott a keleti nyelvekben. Franyó Zoltán ama ritka tehetségek közé tartozik, akik egyforma készséggel írhatnak magyarul és németül. A legkiválóbb ma élő magyar műfordító. Németből, franciából, angolból, olaszból, görögéből, latinból, kínaiából, arabból és perzsából számos költeményt fordított. Három kötet román versfordítása jelent meg. Jelenleg egy nagy németországi cég görögéből és kínaiából végzett legújabb fordításait adja ki. Ady Endre verseit németre elsőnek Franyó fordította. Több mint tucatnyi könyve jelent meg.

Két nemzedék közt

Már minden szenvedést fenékig ittunk és mindig új megoldatlan zavart leltünk napjaink vermei közt. Hiába tetéztük a reményt új reménnyel, hiába törtük szét a rendszerek művét; kifáradtunk, mert bambán néztük az éjeket, melyek mint a Végzet sírhantolói, sok hajnalot temettek el, míg tetszhalott erőnk dalolt. A homlokunkon sok századévnnyi vereség! Kevélységünkben annyi férdreomlás! Győzelmeink tetemét a sírba tettük, és rokontalan csöndjében a messze csillagoknak, melyek a halál kínjait közömbös fényvel

fröcsköltek, — Istent-idéző földi gyászunk visszavonulást trombitált az Ikaros-fiaknak, hullásuknak, amely a lemondás csúf mocsarába rogytan és álmulnak is, mely mélyebb a halálnál.

De az élet nem tudja elviselni pogány erőinek úszkós szunnyadását; rostja és láncai számtalan guzsalyával feszíti fölénk a vitorlát; még holtakat sem hagy nyugodni.

Galoppja elkapott és elragadott minket, a felviharzott köznapi dagályán és összetörte büszkeségünk árbócat. Mi keményen megvetettük a lábunk és nem színellettük tovább a megcsalt kölyökhad bamba cseljatekai; de a vad galopp magasba röpitett, megpörgetett az erők örvénylő ciklonában és tüstént rabbá béklyozta a lelkünk.

Nyargalni kezdtünk és nem tudtunk kiáltani; fejünket néma dühvel hátraszegve, az ellenállás szép, kemény dacában két marokkal görcsösen fékeztek a vad paripákat. A legszűkebb vágatát is megültük, egyenest, mint a holtak, kik délcegen ültek a csaták viharában. Ágaskodó lovukat a csaták viharában.

Az embervérből gyúrt igék villamos árammal nyilaltak ám belénk és hirtelen magasba szöktünk, és cikázó pallósunkkal utat vágtunk a jövő felé!

Dobogó szívvel, szélbe-bomló hajjal, velőnkig borzongó diadallal, könnytől maszatos arccal rikoltottunk új rohamot, az önkívülettől fuldokló torokkal új riadót a hősi csatázaiba.

UTÓIRAT:

Kérdezzék meg őt, a Mestert, ki a tank-dübörgést hangszerelte, a torpedót kilötte a csőből, neki az alföldi barázdák, vagy a néger-vértől szamos gummifák drága gyümölcsének, — kérdezzék meg őt: Ki az adós, ki fog fizetni!

a Csöd itéletnapján? Mi elbűcsűzünk. Itt a tél. Karácsonyeste rémlik régi-régi éveinkből; — a frontszíneszek szép bohózatának utolsó felvonása majd csak végetér. Nesztek hát, — itt az örökség: A zászló? Nem. A sírásó kapája.

KOTZMUTH ARTUR

Temesvárott született 1892 március 27-én. Első verse 1908-ban jelent meg a Temesvári Ujságban. Ettől kezdve a Délmagyarországi Közlöny közölte sürin költeményeit. Később helyet kapott más lapokban is. Verseket mellett számos novellát és egy egyfelvonásos vigjátékot is írt. Temesváron kívül megjelentek versei a Pesti Hírlapban, a Színházi Ujságban, Páztortúzen, Új Életben és másutt. Tagja az Arany János Irodalmi Társaságnak. A háború óta leginkább sportújsággal foglalkozik. Szerkesztője a Sport és Kritika című lapnak. Elnöke a sporthírlapírók szervezetének. Polgári foglalkozása is van: az Első Erdélyi Biztosító Társaság cégjegyzője.

Messzi vidám életem

Ma megint látom. Messziről nevet. Nem is nevet. Ujjong és integet És hív magához drága homloka — Én nem mehetek vissza már soha.

A messzi, vidám életem...

Mikor a gondok lába szélesen Szegény nyakam véresre nem tapodta. S mint fénylő kúrtól gyöngybe fűzött kotta Ugy szállt szívemből csók, vágy, szerelem...

Ó, messze, messzi vidám életem...

Hol volt akkor e furcsa félelem, Iedtt csikó, mely szívemben kanál? Sötét sarkokban nem ült a Halál, Könnyem se volt álmatlan éjjelen...

Ó, messze, messzi vidám életem...

... Lelkem fájáról halkán ténedesem Bágvadtt emlékek fonnyadt szirmai... Mindegy: szívem, hogy miért sír ma itt: A ma-borún? Mult napsütéseken?

Ó, messze, messzi vidám életem...

KRISTÓF MÁRTA

Még az élet kezdetén van és így voltaképpen nincs is életrajza. Az életben odáig jutott, hogy még középiszkolába jár. Kilenc esztendő volt, amikor első versét írta. Azóta vérévé vált a versírás. Első verse éppen két esztendő lőtt, a Déli Hírlap 1937. esztendői karácsonyi számában látott napvilágot. Érdekes a költészete. Tehetsége nagy ígéret a jövő számára.

A Minden ritmusokra

Friss havon ropog a léptem, — Utamat nem világítják, Messiást mutató csillagképek — Ködben járok és sötétben. De valami visszatérő ritmusra ver a szívem, csillog az utam, kacag a létem, pezseg a vérem, dalol az életem, glóriázik énem, bűg, zong, bong, hullámszik minden csepp parányi sejtem: szeretetet dobban a szívem.

Csillog már a köd is, ragyog a hold sápadtsága is, a csillagok milliárdjai ritmusra szípköznek, a hulló hóhelyek ritmusra keringnek, a decemberi szél ritmusra felsüvít, ritmusra arcomba vág, ritmusra lépek, ropog a hó. Ritmusra: csillog az utam, kacag a létem, pezseg a vérem, dalol az életem, glóriázik énem, bűg, zsong, bong, hullámszik minden csepp parányi sejtem... — A Minden ritmusok lobbannak lángoló lelkeimbe, szeretet ünnepe: karácsony dobban a szívembe!

KUBÁN ENDRE

A Bánság és Erdély író-toll-munkásainak egyik legrégebbike. Negyvenkét esztendő óta gyakorló újságíró. Verselni harmadikos gimnazista korában kezdett és a nyomdafestéket már mint ötödikes megízlelte. Újságírói munkásságát Budapesten kezdte, majd Temesvárott folytatja ma is. Nagyon sok komoly költeményt

írt Kubán Endre néven és országzszerete ismertté vált Kóró Pál néven írott humoros verseivel. Írt néhány száz novellát és vagy tucatnyi regényt. Tevékeny munkása a gyermekirodalomnak és ezen a téren sok sikert aratott. Különböző irányú irodalmi könyvveinek száma tizenhét. Tagja az Arany János Társaságnak és a Pázmány Péter erdélyi katolikus irodalmi társaságnak.

Végállomás

Kik vélem a porban játsztak, iskolában vélem jártak, vélem mulattak, örültek, hej, de sokan már kidültek.

Ők már bizony alul vannak, én végét járom utamnak, nevetek még egy-két nyárnak s megyek, — holt pajtások várnak.

Kikkel együtt kóboroltam, időgáltam és daloltam, mendegélek már feléjük és lefekszem majd melléjük.

És az élet végmeggyéjén utoljára visszanezven, végigszemlélem a multat, az eldultat, az elhulltat.

S visszagondolva mindenre: boldogságra, szerelemre, kacagásra, víg nótára, sok boldog és szép órára,

elfelejtek kint, gondot, bajt, elfelejtek könnyet és jajt, csalódást és hűtlenséget, álnokságot, irigységet,

A legnagyobb meglepetés és a legszenzációsabb

Dupla szilveszteri műsor a CORSO moziban

Este 9 és 11 órakor:

I. NELSON EDDY a HŐSÖK DALA

című filmben, melynek többi szerepét VIRGINIA BRUCE, VICTOR McLAGLEN, LIONEL BARRYMORE, EDWARD ARNOLD játsszák.

II. A híres PAT & PATACHON komikusok:

csak ezen a két előadáson a valóságban megjelennek a színpadon

csak azt látom: kék az égbolt,
s felsőhajtók: ó, be szép volt,
Isten, ki most küldesz értem,
köszönöm, hogy én is éltem!

I. SASS JOLÁN

A fiatalabb magyar költőnemzedék igen tehetséges tagja. Tombol benne az érzelem, amelynek lüktető versekben ad kifejezést. Van verseiben hév, indulat, tobzódás. Formaérzéke nagy és azért költeményei mindig csiszoltak, csengően rimelők.

Szereti a természetet s ez költeményeiben is visszatükröződik. Néhány év előtt megjelent verseskötete Románia határain túl is az egész magyar nyelvterületen osztatlan sikert aratott. Tagja az Arany János Irodalmi Társaságnak.

Most újra vérvirág terem...

Most újra vérvirág terem,
nyakunkban már a gyötrellem,
nincs szabadulás fent és lent,
a rettegett Rém megjelent.

Mint csillag hull a gépmadar
s hajóra szállni száz halál!
És hull a könny és hull a vér,
több gyűlölet már el se fér.

Fut, terjed, éget és tipor,
robban, de nem tudod: mikor,
nyugodni csendben nem lehet
a lángoló világ felett.

Jaj! Porba rejtjük homlokunk!
Ó, jaj, hiába zokogunk!
Már mi megértünk ily csodát:
nemzetek, sorsok alkonyát.

Am halk szavunk nem hallik el,
ahová kell, ahová kell...
Bár kitisztulna már az ég
és Isten mondaná: Elég!

SZEPESI NITS ISTVÁN

Református lelkész Temesvár egyik elővárosában, Ujkisodán. Ezenkívül a bánási református egyházmegye egyik jegyzője és tanügyi előadója. Tagja a Károli Gáspár Református Irodalmi Társaságnak. Diákkora óta foglalkozik az irodalommal. Első verse a Magyar Nép című folyóiratban látott napvilágot. Azóta számos lapnak kedvelt munkatársa. Megjelent költeményeinek, cikkeinek, tanulmányainak és beszédeinek száma igen nagy. Önálló munkái: Hangszóró, Anyás versek. Az első 1934-ben, a másik 1935-ben jelent meg.

Ádám a fák alatt.

Mintha Édenkertben ülnék ős-Ádámként
idő platánfái alatt a padon.
A hulló levél meséit hallgatom,
új kedveket keresgetve közöttük.

Örök vajjon van-e a zuhanó létben?
Idő városában vannak-e dómok?
Pírámisnyira felnő-e a homok?
S mit álmodok egy kopjafa alatt én?

A levél mit érez, mikor száll, hull, zuhan,
ha hívó hangját hallatja a haraszt?
Mit az ernyős, libegő pilóta, azt,
vagy mit az emeletről leugró bús?

Hulljon rám az idő s vesszek végtelenbe,
mint koszorúszagba örökmécs-illat,
mint égboltba nappal ködös, mély csillag,
országutba porszem, csöpp a tengerbe.

A rőtízű idő metropolisában
dómok gerendáján még szű sem sercen.
Örökkévalóság trónol a percen,
lobogtatva Isten felé kendőcskét.

Hívott — Ádám, tilve fák alatt a padon,
kezem kérdőn keres: — s nyújtva parolát,
egyik oldalon a halál karol át,
másik oldalon meg az örökkévalóság.

SZIMONISZ HENRIK

A temestorontálmegegyei Detta községben született 1898. október 24-én. Első versei már a háborús évek alatt, majd azután különböző napilapokban jelentek meg. Első verseskötetét 1934-ben adta ki, a másodikat 1937. tavaszán. Most készül harmadik kötete, amelynek egyik versét bemutatjuk az olvasónak.

Kétség

Olykor kínzó fekete napok
kétséges,
alázatos,
könnyes,
fájdalmas
órái törnek rám,
amikor vak éjszakában
sötét álomból
felriadok
és valahol bent,
a szívem felett
gonosz,
kaján
ördögfajzat
rámviczorítja a fogait.

Ó, mily különös órái ezek
a zavarnak,
tépelődsnek,
várakozásnak,
a vágynak,
amely szinte
szüntelenül
üti-tépi a lelkemet
és sehol egy kéz,
egy hang,
amely még egyszer,
tán utóljára,
felvezetne a diadalmas naphoz.

Igen, olykor szomorú órák jönnek,
órái a napnak,
napjai az évnak,
évei az időnek,
a tovarohanó életnek
és mégis üresen,
ó, mily egyformán,
örömtelenül,
mintha nem is volna már
sem előretörés,
sem lendület,
és csak halál
és megsemmisülés
uralkodna a földtekén.

SZONDY GYÖRGY

Budapesten született 1906. február 25-én, de négy esztendő kora óta Lugoson él. A polgári iskola első osztályának elvégzése után a kényszerítő anyagi körülmények a kereskedelmi pályára sodorták. Jelenleg is mint kereskedelmi alkalmazott működik Lugoson. A verselést 1927-ben kezdte, mert úgy érezte, hogy a

lelkében felgyülemlett mondanivalóit rímekbe kell öntenie. Első versei a Krassószörényi Lapokban jelentek meg. Azóta sűrűn írt több újságban és újabban a Déli Hírlapban. A világháború utáni lejtőn járó nemzedék fájdalmas gyötrődéseinek ad kifejezést verseiben.

Világháborús apa gyermekének jajongása

I.

Ami ránszakadt, apáink bűnét
vezekeljük mi, átkozott fiúk,
s félve érezzük: nincsen inna kiút,
fel kell mosnunk megölték vérért.

Mi tettünk, mi volt a vétünk,
hogyan ránkzuhant apáink bíme?
Rossz apától származni bűn-e?
Hiszen életet nem vártunk, nem kértünk!

Jövönk megölte egy bús átok,
mit azok síkoltottak ránk,
kiknek szívén vérszomjas apánk
szuronya vérnek utat vágott.

A SZINHÁZ SZILVESZTERE

Hármas pompás szórakozás lesz Szilveszter este a színházban:

Mégis
szép az élet

operettújdonosság

Fényes
kabaréműsor

Malac-

és

pezsgősorsolás

Két előadás lesz Szilveszterkor: félkilenc és féltizenkét órakor a társulat összes tagjainak felléptével

Multunk nincsen, jelenünk tétova,
büntet a sors bűnötök miatt,
apám, hallodd, mit mond síró fiad:
„nem bocsátunk meg nektek soha!”

II.

Bocsáss meg, apám, ha fájdalmat okoztam,
fiad vagyok, bár átok is van rajtam,
Megtántorodtam gyenge pillanatban,
fellázadni, tudod, sosem akartam.

Tudom, a múltban bűnös nem te voltál,
a véres harcot te sosem kívántad,
azt is tudom, hogy amikor harcoltál:
a kötelesség rögzös útját jártad.

Tudom, apám, hogy te voltál az első,
ki undorodva nézted önmagadra,
mikor vért láttál, de nem volt más módod,
sodrótál szörnyű ártól elragadva.

Apám, bocsáss meg. Isten megbocsátott.
Ha bűnös voltál, megbűnhődöttél régen...
Ma fogjunk össze, apák, anyák és fiúk,
komor felhők gyűlnek megint az égen.

A napjaink zordak, rettegés a sorsunk,
ember az emberrel szemben mint vadállat,
csak halovány mécsként pislog már a hitünk:
hogyan emberek között mégis béke támad.

Kéz a kézben menjünk együtt valahányan,
szegény, bűnös apa s megbűnhődött gyermek,
hogyan békére vágyunk: ezért minket senki
e földön nem vet meg, senki nem verhet meg.

Legyünk mind próféták, hirdessük szent hittel
a hitetleneknek: nincs még veszve semmi,
csak a gyűlöletet irtsuk ki szívünkéből
s higgyük, hogy az ember ember is tud lenni!

TÖRÖK ILONKA

világot. Költészetét mély és őszinte vallásosság jellemzi.

Picike jászol

Szívünkben épült picike jászol,
nem bíbor, bársony s nem drága selyem,
csak a szeretet szőtt bele párnát,
ó, jőjj, kicsi Jézus, pihenj e helyen.

Hajtsd le fejecskéd mosolyogva
szívünk jászolában, Isten kisdede,
legyen otthonod ez az élő jászol,
hol betakar szívünknek melege.

Kicsiny angyalok énekkara hallszik...
Csak hűnyd be, hűnyd be gyönyörű szemed,
elringat, elringat szívünk dobogása,
s őrt áll a hála, a hű szeretet.

Épült szívünkben picike jászol,
hítünk égő fénye ragyogja be,
lelkünk fehéren, reménnyel vár Téged,
ó, jőjj, kicsi Jézus, szállj oda be.

Kítárjuk szívünk jászolat Néked,
mert nincs élet, nincs vigasz, csak Veled,
hozz nekünk újra igaz karácsonyt,
hadd legyen újra béke s szeretet.

ÜRMÉNYI-BANETH IBI

Életrajzát ő maga
így adja:

— Adva van egy aszszony, aki józan volt és bátor. Tele volt lelkesedéssel és semmit sem ért el. Semmi se fontos róla. Semmi se érdekes. Szeretne aludni. Szeretné a szemét lehunyni és nem tudni semmiről.

Mi azonban sokkal többet is tudunk róla. Tudjuk azt, hogy nagyon sok szép, mély, érzelmmel teli verset írt. Tudjuk azt, hogy Miss Montecarlo címen írt operettje sikerrel került színre Aradon, Kolozsvárott és Temesvárott és hogy van egy másik kész operettje, amelynek Szakíts velem a címe. Az utóbbi időben bizonyos elkedvetlenség vett erőt a lelkén. Sajnálatos. Mert ennek költészete adja meg az árát. Hallgat.

Én már csak gyalog ballagok

Jó lenne még nevetni tudni,
ragyogó szemmel versenyt futni.

Jó lenne hittelt nézni széjjel,
álmodni tudni minden éjjel.

Jó lenne valamire várni,
varázsos kábulatban járni,

csak vágyódni, — de sose adni...
Csak remegni, — s messze maradni...

Jó lenne égni, égni végéig,
mint egy nagy fáklya, föl az Égig...

Jó lenne, jaj... De elfáradtam...
Repülni vágytam, — lent maradtam.

Messzék nekem a csillagok.
Én már csak gyalog ballagok.

Az olasz tudósok folytatják Marconi csodálatos munkáját

A nagy olasz feltaláló és a halálsugarak

Milánóból írják: A háboru újabb és újabb találmányokat, ördögös gyilkoló szerszámokat állít csatornába. De csodálatosképpen — nem hallunk semmit az ugynevezett halálsugarakról, amelyekkel állítólag már Marconi is kísérletezett. És nem hallunk azokról az áramhullámokról sem, amelyek megállítják a motorokat, akár autókról, akár tankokról, akár repülőkről van szó.

A TUDOMÁNY DIADALA FELE... .

A technika minden csodáját felhasználja a háboru. Mi az oka tehát, hogy ezeket a találmányokat amelyekről annak idején (még békében!) annyi szó esett, most nem veszi igénybe? Vagy Marconi sosem találta volna fel azokat? Talán még nem is kísérletezett velük?

Erre a kérdésre ma már teljes nyíltsággal felelhet a tudomány: igenis, Marconi foglalkozott mindkét találmánnyal, sőt mindkettővel sikereket is ért el.

Halála előtt jó pár esztendővel meg is oldotta a drót nélkül való energia-átvitel nagy problémáját, amikor 1930-ban az „Elettra” fedélzetéről, (amely yacht a nagy olasz feltaláló otthona, műhelye és üdülőhelye is volt), Genovából sikerült Sidneybe, Ausztráliába, 22.500 kilométer távolságra, annyi vil-

lamos energiát küldeni, drót nélkül, hogy az ottani Elektromos Kiállításon meggyújtott egy villamos lámpát.

E kezdeti siker után állandóan kísérletezett Marconi a villamos energia vezetékek nélküli való átvitelével: elméletben megoldotta a problémát, sőt már laboratóriumi sikerekről is beszámolhatott, de a gyakorlatban ez még nem jelentette azt, hogy a villamos telepek erőforrásaiból száz és száz kilométerre levő üzemek is táplálkozhatnak vezetékek nélkül... Pedig ő ilyenformán, gyakorlati alapon akarta megoldani ezt a feladatot. Nemcsak gyakorlati, hanem politikai szempontokból fontosnak tartotta, hogy ezt a problémát megoldja. És halála előtt kijelentette:

— Az elektromos energia korlátlan méretű átvitelére, vezetékek nélkül, előbb vagy utóbb, a teljes megvalósulás stádiumát fogja elérni. És ez lesz a tudomány legnagyobb diadala.

Amikor pedig azt kérdezte tőle egy újságíró, hogy ő hol tart ezen a téren, mosolyogva felelte:

— Rövidesen elkészülök vele...

A halál akadályozta meg abban, hogy megoldja ezt az új, korszakos problémát, mint ahogyan a másikat, a halálsugarakét sem tudta megoldani, éppen korai, hirtelen halála miatt.

A halálsugarak

kék voltak, hogy Marconi rendelkezésére bocsáthatták. Ruganyos, fiatalos léptekkel sietett fel mindig a falépcsőkön. De

idegen sohasem követhette fel, a toronyba. Ebben a tekintetben nagyon szigorú volt. A legnagyobb titokban folytatta kísérleteit, különösen a legutolsókat. Az ugynevezett „ultracorte” hullámokkal kezdte, aztán eljutott a rádió-tükör kísérleteihez. A törpehullámok adóállomását a kastélyépületben állította fel először, aztán kihozták ide, a toronyba. Most Castelgandolfóban van ez az első rövidhullámú Marconi-állomás.

— Mivel kísérletezett az utóbbi időben?

— Feltalálta a halálsugarakat!

Enzio Malatesta megvallja, hogy elakadt a szivverése, amikor ezt hallotta. — Nem afféle halálsugarakról van szó, aminőkről azt állították egyesek, hogy nagyobb távolságokról is képesek megölni az embereket... Nem. Nem. Csak olyan sugarak... illetve áramhullámok voltak ezek, amelyek, ha valami kiszemelt állatra irányították őket, azokon bizonyos szervi elváltozásokat okoztak... Például egy itt látható fa-alkotmányon volt egy forgatható kereng és azon egy hengerformára alakított fémlemez. E fölött állott az a készülék, amelynek alakja olyan volt, mint a hajók szellőztetői, ezek a felfordított trombitákhoz hasonló szerkezetek... Egy belső kis motor forgatta az egész készüléket, amely összekötésben állott a toronyban lévő gépekkel. Ezt a készüléket ráirányították valami pontra, amely néha többszáz méternyire is állott két, vagy három percig ezekkel a sugarakkal, vagy ha tetszik, villamos hullámokkal bombázták azt a gyékényfonatú kast, amelyben két, vagy három házinyul volt bezárva. Aztán kinyitottuk a kast, a házinyulakat kivettük és azoknak akkor még kutyabajuk se volt... Bezártuk őket egy ketrebe, ahol egyre fokozódó étvágygal, mohón ettek, de

ettől kezdve állandóan fogytak és soványodtak, amíg csak fel nem fordultak...

AZ OLASZ TUDÓSOK FOLYTATNI FOGJAK

— És mi igaz abból, hogy Marconinak sikerült megállítania a távolból, titokzatos sugarakkal a motorokat?

— Valami igaz volt ebben is — hangzott a válasz. — Éppen itt, a régi kastélyok között, folytak errenézve is a kísérletek, mégpedig elég gyakran. Sőt, egyszer

a katonaság műszaki csapatainak egyik teherkocsija is itt járt, hirtelen megállt

és... négy vagy öt napig nem tudott elindulni!

De a nagy, halhatatlan feltaláló jegyzetei, számitásai, iratai nem vesztek el és nem is kerültek olvasatlanul, áttanulmányozás nélkül valami poros irattárba.

Mussolini, Marconi halála után, a római szenátusban bejelentette, hogy — az olasz tudósok folytatni fogják a Marconi által kijelölt utat.

— Folytatni fogunk mindent — mondotta ekkor a Duce, — amit Marconi befejezetlenül hagyott. És el fogjuk érni a kitűzött célt!

Balla Ignác

Szilveszterkor mindenki a SCALA-ban mulat!

Vasárnap este 9.15 és 11.30-kor NAGY „SCALA” KABARÉ legjobb és leggazdagabb műsorral:

1) 500 értékes ajándéktárgy szétosztása

20 doboz csokoládé, 20 üveg pezsgő, 120 üveg különféle borok, 1 perzsaszőnyeg, 1 csillár, 1 asztali lámpa, 20 garnitura porcellán és üveg-szerviz, 100 üveg sör, ruhaszövetek, nyakkendők, pizzsama-anyagok és több, mint 400 ajándéktárgy. Nézze meg kirakatunkat az iparkamara épületében

2) Az eddig készült legjobb és legszórakoztatóbb

STAN ÉS BRAN a két tökfej

3) Mindenki kedvencének,

DEANNA DURBIN-nak

legújabb filmje: a „Jazzkirály”

4) MICKY MAUS

5) SYLLY SYMFONIES

6) JURNAL, a legfrissebb heti aktualitásokkal

Jegyekről ajánlatos már most gondoskodni. Egész nap jegyelővétel. Mindenkinek b. u. é. kíván a SCALA igazgatósága

Közgazdasági rejtély

Legutóbbi amerikai utam óta egy közgazdasági rejtély nyugtalanít, amelyet mindeddig nem tudtam megoldani. A józan ész segítségével próbáltam rá világosságot deríteni, mert először naívnul azt hittem, hogy ez elég lesz hozzá. De minél tovább töprengtem a dolgon, annál erősebben láttam, hogy szaktudás is kell hozzá. Már pedig közgazdasági szaktudásom a nullával egyenlő. Kénytelen vagyok szakforráshoz fordulni. Miután belátom megverette-tesemet és megadásom jeléül meglobogtatom a fehér zsebkendőt, a játszmat így feladván, a közgazdasági járatosságú olvasó elé terjesztem a bökkenőt. Tessék számomra megoldani.

A bökkenőt egy newyorki barátom adta fel nekem. Együtt reggeliztünk a Times-Square környékén egy Child's-étteremben; természetesen kávét palacsintával és fakéregből erjesztett lizzel. Ott döfte belém a fogas kérdést, amelyre előbb fölényesen mosolyogtam, majd egész nap bosszankodtam rajta. És ma sem tudom a megoldását. Az sem tudja, aki a rejtélyt feladta nekem.

Ott kezdődik a dolog, hogy Honduras és Nicaragua szomszédos államok. Ezt mindenki tudja. De azt már nem tudja mindenki, hogy egyszer a két szomszédos állam között gazdasági háború tört ki. Az első ellenséges lépést Honduras tette. Honduras parlamentje kimondta, hogy a hondurasi peseta jobb, mint a nicaraguai peseta. Ezentúl a nicaraguai peseta csak kilencven hondurasi centet ér. (A fizetési eszközök pontos neve lényegtelen.) Erre a nicaraguai kormány azonnal válaszolt: a nicaraguai parlament kimondta, hogy a hondurasi határozat galád megcsúfolása a valódi pénzügyviszonyoknak, éppen fordítva áll a dolog: a hondurasi peseta csak kilencven nicaraguai centet ér. Határozatához mindkét ország szigorúan ragaszkodott. Nicaraguában minden bank csak leértékeltve használta a hondurasi pénzt és viszont. A közönség is mindkét országban alkalmazkodott az új rendhez, kivált miután egy-két drákói valutaitélet miatt megszeppentek az emberek. A hondurasi pénz tehát kilencven százalékos értéket Nicaraguában, a nicaraguai pénz kilencven százalékos értéket Hondurásban.

Ez mind csak előzmény. Most jön a dolog maga.

Élt az országhatár közelében egy tutajos. A határt egy helyen folyó alkotja, a derék tutajos ezen a folyón szállította ide-oda a határátlépőket, akik szabályos utlevéllel közlekedtek. Neki nem utlevele volt, hanem határátlépési igazolványa. Naponta negyvenszer is megtette az utat a két ország között.

Mikor a valutaháború kitört a két ország között, a tutajos kora reggel kikötött a hondurasi oldalon. Rögtön beült a koresmába. Kért egy whiskyt szódával. Megitta. Aztán fizetett. Elővett egy hondurasi pesetát.

— Hogy a whisky? — kérdezte.

— Mit kérdezi, mikor évek óta mindennap issza? — Tíz cent.

— Tíz cent. Helyes. Itt van egy hondurasi peseta. Adjon nekem vissza egy nicaraguai pesetát. Akkor fizetem tíz centet. Igaz?

— Igaz, — felelte a koresmáros.

A tutajos zsebre vetette a nicaraguai pesetát és miután utasai közben már össze is gyűltek, átment a nicaraguai oldalra. Ott is beült azonnal a koresmába. Rendelt whiskyt szódával. Megitta. Aztán kopogott a pesetával az asztalon.

— Fizetek. Hogy a whisky?

— Mit kérdezi? Hiszen évek óta issza.

— De mégis.

— Tíz cent. Ne okoskodjék, hanem fizessen.

— Tessék. Itt egy nicaraguai peseta. De nekem hondurasi pénzben adjon vissza, mert indulok át a másik oldalra.

— Igenis. Tehát mennyit adjak vissza?

— Kilencven nicaraguai centet, vagyis egy hondurasi pesetát. Helyesen számítom?

— Helyesen.

Megkapta a pénzt. Átment a tutajon a másik országba. Ott azonnal beült a koresmába. Fizetett a hondurasi pesetával és visszakapott egy nicaraguai pesetát. És indult a tutajjal a nicaraguai oldalra.

És így tovább. Most merült fel a bökkenő, a melyet mint szépiró nem tudok megfejteni.

A tutajos negyvenszer tette meg az utat estig a két ország között oda és vissza. Megivott negyven whiskyt. Minden egyes whiskyért készpénzzel fizetett. Ki kellett tehát fizetni négy pesetát és pedig két pesetát hondurasi, kettőt pedig nicaraguai valutában. Nem vitatható, hogy ezt ki is fizette. De viszont az egész üzletet egyetlen pesetával kezdte s az a pesetája megmaradt. Tehát mégsem fizetett végeredményben egyetlen centet sem. A kores-

Színház

A Thalia operettegyüttesének szilveszteri és újévi műsora

Zsufolt ház és lelkes taps fogadta a Thalia operettegyüttesének temesvári bemutatkozását is. A Thalia társulatának ez a része éppen olyan művészi felkészültséggel és odaadással felel meg feladatának, mint a prózai együttes. Erdélyi Mihály legújabb operettjében mutatkozott be az együttes és a hálás temesvári közönség minden egyes művészt szeretettel fogadott szívébe. Ma, vasárnap, a búcsúzó év utolsó napján két előadást tart a színház: este félkilenc órai kezdettel Siklóssy Pál nagyszerű operettjét mutatja be az énekes együttes. Mégis szép az élet című darab végig mulatságos szövegű, remek zenéjű operett, amelynek keretében a színház ma nagy szilveszteri kabarét is rendez és ezen az együttes minden tagja részt vesz. Lesz azonkívül hagyományos malac, pezsgő és színházjegysorsolás úgy az esti, mint az éjjeli előadáson is.

Újév napján három előadás lesz. Délután három órakor van műsoron olcsó helyárrakkal a Gyimesi vadvirág című népszínmű, hat órakor és este kilenc órakor pedig a szombat este páratlan sikert ara-

tott Zsimberi zombori szépasszony operett folytatja diadalmas útját.

Tekintettel a minden várakozást felülmúló érdeklődésre, mindenki idejében gondoskodjék jegyről, mert ezzel elkerüli a pénztár előtti tolongást.

A THALIA MŰSORA:

December 31. vasárnap este fél 9 órakor: Mégis szép az élet (Siklóssy Pál remek operettje, nagy szilveszteri kabaréval).

December 31. vasárnap este fél 12 órakor: Mégis szép az élet (Szilveszteri kabaré, pezsgő és malacsorsolással.)

Január 1. hétfőn délután 3 órakor: Gyimesi vadvirág (Olcsó helyárrakkal).

Január 1. hétfőn délután 6 órakor: Zsimberi Zombori Szépasszony.

Január 1. hétfőn este 9 órakor: Zsimberi Zombori Szépasszony.

Január 2. kedden este fél 9 órakor: Zsimberi Zombori Szépasszony.

KÁVÉ, KÁVÉ, BABKÁVÉ...

Már csak az idősebb nemzedék emlékezik erre a kis mulatságos nótára, amelyet majdnem három évtizeddel ezelőtt énekelgettek szelvény-hosszában. Csak hogy akkoriban a világháború vége felé fogott el a babkávét, most pedig már a nagy hadműveletek elején mutatkozik igen nagy szűkösségekben. Hogy őszinték legyünk, akkor sem fogyott el a végkép, csak eltűnt a piacról. Működtek a láncosok, kézzel-kézre adták, felverték az árát oly magasra, hogy csak a sors kiváló kegyeltjei juthattak hozzá, akiknél édeskeves szerepet játszott, hogy menyibe kerül a ritkasági értékkel bíró kávé. A legtöbben azonban holmi maláta-löttyöt kanalaztak, gyermekkorukat visszaidézve nyelték megadással az árpa világosbarna levét, sőt akadtak olyan elszánt mártir-ellek is, akik megpróbálkoztak a makk-kávéval, a vval a makkal, amelyen a régi magyar mondás szerint legjobban hizik a disznó. Hát bizony szerencsétlen kávépótlékosok nem lettek sem egészségesebbek, sem kövérébbek ezektől a furcsa italoktól, annál jobban felhíztak azonban azok a falánk üzerek, akik a kávéét összeharásolták, elrejtették, majd mind magasabbra felverték az árát. Nagyszerű üzletnek bizonyult ez a lelketlen törekvésük, palotákat vásároltak, sosem remélt bőség forrása lett számukra a kávéhiány.

Most ismét gondot jelent számunkra a kávé. Négy száz leibe is belekerül kilója, tehát ismét a legnagyobb nehézségekbe kerül megszerzése a legtöbbször számára. Mentő okokban természetesen nincs hiány. Hogy rendkívüliek a viszonyok, hogy forgalmi nehézségek vannak, hogy úgyszólván lehetetlen e messzi gyarmatárut behozni, nem tetszik kérem olvasni, hogyan torpedózzák a hajókat? Igen, ez kétségtelen. Vannak azonban olyan tengerelattjárószerű zugkereskedelmi tendenciák is, amelyek állandóan lövöldöznek torpedóikat a közellátás, a fogyasztás érdekei ellen. Alakulnak kisebb-nagyobb maffiák, akadnak magános áruhalmozó hiénák, akik felvásárolják a kávéét és eldugják. Néha aztán már néhány hét leforgása alatt szereznek milliókat azzal, hogy tovább adják az annyira keresett kávéét. Így van ez a többi szükségleti cikkekkel is. Nem mondunk ezzel újat, de nem veszítik el sebző időszerűségüket ezek a gonosz visszaélések, amelyek éppúgy sértik a tisztességes kereskedelmet, mint az állampolgárok egyetemes jólétét.

márosok azonban pontosan megkapták a pénzüket, ezt sem lehet vitatni. De viszont elfogyott negyven whisky, husz whisky Hondurásban, husz whisky Nicaraguában.

Ez az, amit nem tudok megfejteni: ki nyert itt, ki károsodott, honnan lett a tutajosnak négy pesetája, amit elköltött és miért maradt egy pesetából egy pesetája, ha négyet elköltött belőle?

Talán jövő karácsonykor választ kapok. A megoldást azonnal közlöm amerikai barátommal. Ha lesz még posta.

HARSÁNYI ZSOLT

Azonban, ha már olyan sokat beszélünk a kávéról, amely oly nehezen elérhető számunkra, el-mélkedjünk legalább az üres pohár előtt, hogy honnan is származik, mi is valójában ez az annyira áhított fekete nedű? Mert hogy mindennapi életünk nélkülözhetetlen kelléke lett a kávé, az bizonyos. Megisszuk minden lehető és lehetetlen időben, reggel, délben, délután, este, sőt az éjszaka bármely órájában is. Isszuk, hogy ébren maradjunk, hogy megnyugodjunk tőle, isszuk minden lehető és lehetetlen jogcímeken a kávéét, amelyről a közhit azt tartja, hogy Arábiából indult diadalutjára. A való-ságban azonban Abessziniában termelték először a kávéét. Sogar Kaffa a neve ennek a vidéknek, ahol először etiopiai barátok jöttek rá, hogy micsoda különös hatással volt a birkákra e bogycok fogyasztása. A jámbor állatok felvidultak, különösen mozgékonyak lettek, ahogy rágszállták azokat. A barátok próbálkoztak meg azután a kávékészítéssel, majd elterjedt a divatja Arábiában, Törökországban és Egyiptomban. 1683-ban, midőn a törökök támadták Bécsét, sok kávé esett zsákmányként a védők kezébe. Egy lengyel csinálta ott meg az első kávéházat. A kék üveghez, így hívták Európa első kávéházát. Ma már intézménnyé lett az egész világon a kávéház és mindenki itala lett a kávé. Így annál fájdalommasabban érint bennünket, hogy újra időszerűvé lett a babkávét hiányát panaszló strófa.

(F.)

CORSO mozi

vasárnaptól kezdve bemutatja

A hősök dala

című nagy zenés filmet, melynek főszerepét a világhírű közkezdelt filmsztár,

Nelson Eddy

játssza, a többi szerepet pedig VIRGINIA BRUCE, VICTOR Mc LAGLE, LIONEL BARRYMORE és EDWARD ARNOL alakítják. A Metro Goldwyn szenzációs jubiláris fimje.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

23-10 és este 9 óra után 23-15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Adj, Istenem, boldog évet!

A jövődő újesztendő zárt bugyorra kötött kendő. Találgatjuk: mi van benne? Vajha csupa sok jó lenne, sok rossz után reánkérne, ha már egy kis derű érne, sok baj közt az ember réved...
— Adj, Istenem, boldog évet!

Régi évvel vidd a gondot, mely irtóan reánk rontott, szüntesd a nyomorúságot, szüntesd a szomorúságot, szüntesd meg a sirást, könnyet, adj: életünk legyen könnyebb, szüntesd meg a sok kétséget...
— Adj, Istenem, boldog évet!

Mindenkinek adj kenyeret, mindenkinek adj fedelet, adj sok munkát a kezeknek, nyugodalmat a szíveknek, adj, mit nekünk Fiad kívánt: szeretetet egymás iránt, végy el minden gyűlölséget...
— Adj, Istenem, boldog évet!

Népek között adj megértést, távoztass el tőlük féltést, szüntesd meg a torzalkodást, a versengést, a gyarkodást, ments meg gyilkos háborútól, gyászruhától, koszorútól, ne döntözz meg vérről rétet...
— Adj, Istenem, boldog évet!

Mosolyogj rá a világra, hadd boruljon az virágba, mosolvdótló felviduljon az ember és boldoguljon, paradicsom földünk legyen, öröm zengjen völgyön-hegyen, érijünk végre béke-révet...
— Adj, Istenem, boldog évet!

KORÓ PAL

(—) **BOLDOG ÚJÉVET KIVANUNK** a „Déli Hírlap“ valamennyi olvasójának, hirdetőjének és barátjának. Lapunk legközelebbi száma az újévi munkaszünetet követő napokban szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

(—) **Értekezelés a helytartóságon.** Tegnap délelőtt a királyi helytartóságon Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletével megtartották az 1939. évi utolsó közigazgatási értekezletet. A megbeszélésen résztvettek az összes vezérfelügyelők és osztályfőnökök, akik megtették szokásos jelentéseiket.

(—) **Az elmúlt napon a fővárosban több tüzeset volt.** Bucurestiből jelentik: Az Obor kerületben elpusztult a Solacolu szálloda, a benne lévő üzlethelyiségekkel együtt. A Bul. Ferdinand 76 számú házban levő Schell-féle asztalosárugyár is leégett. A nagy szélben a lángok gyorsan elterjedtek. Egy családot, melyet álmában ért a tűzvész, csak nagynehezen lehetett megmenteni. Tegnap éjjel 12 órakor kigyulladt Euhusiben Tismanaru Marin háza és csak nagynehezen sikerült az égő házban maradt négy gyermeket kimenteni.

December 31
Vasárnap
Szilveszter

1839 december 31-én született Sepsikőröspatakon Káinoki Bedő Albert kiváló erdőgazdász. A seimecbányai erdészeti főiskola elvégzése után állami szolgálatba lépett. Kiváló szakember volt és azért gyors előmenetelben volt része. Nagy érdemei voltak az erdészeti szolgálat újjászervezése körül. Mint államtitkár vonult nyugalmába és akkor a kolozsvári egyetem díszdoktorrá avatta. Számos erdészeti szakmunkát írt.

1659 december 31-én halt meg Apáczai Cseri János tudós. Egyszerű jobbágyszülők gyermeke volt, aki iskolás korában kitűnt tehetségével és ezért Geleji Katona István püspök Hollandiába küldte egyetemre, ahol a teológia doktorává avatták. 1653-ban visszatért Erdélybe és előbb a gyulafehérvári, majd a kolozsvári iskolán tanított. Számos pedagógiai munkát írt. Sürgette az iskolák javítását és kiegészítését. Hirdette, hogy a jó iskola a nemzeti boldogulás alapja. Apáczai Cseri János írta meg az első magyar enciklopédiát.

1621 december 31-én írták alá a nikolsburgi békét, amely véget vetett II. Ferdinand osztrák császár és magyar király és Bethlen Gábor erdélyi fejedelem között a háborúskodásnak. A nikolsburgi béke biztosította a protestánsok vallásszabadságát.

DIANA

több munkára képesít

— **A magyar ifjúság bálja.** A magyar ifjúság 1940. január havában ismét megrendezi szokásos évenkénti bálját Kolozsváron. A tevékeny rendezői gárda minden intézkedést megtett, hogy ez a mulatság a hagyományoknak megfelelő, fényes keretek között zajljék le. A bál iránt nemcsak a kolozsvári társadalomban, hanem egész Erdélyben nagy érdeklődés mutatkozik máris s így remény van arra, hogy a vidéki magyarság eddig még soha nem látott nagy számban fog e nagyszabású mulatságra felvonulni. A bál pontos időpontja: 1940. január 23-ika, kedd, (másnap törvényes ünnep), színhelye az új Iparkamara összes termeiben lesz, ahol a kitűnő Melodians jazz-zenekar fogja a tánczenét szolgáltatni. A magyar ifjúság bálja a farsang legkimagaslóbb eseményének ígérkezik és a rendezői gárda odaadó munkássága biztosítja, hogy minden jelenvolt egy felejtethetetlenül szép és nagyszabású báli este emlékével fog eltávozni.

— **Letartóztatott magyar nyilas újságíró.** Budapestről jelentik: Oláh Árpád 40 éves, volt nyilas-kereszties újságíró zsarolás miatt letartóztatott.

— **A magyar külügyminiszter szabadságon.** Budapestről jelentik: A reggeli lapok értesülése szerint gróf Csáky István magyar külügyminiszter január 1-én elutazik Budapestre és mintegy 10 napot pihenő szabadságon tölt. Gróf Csáky István több mint egy esztendő óta vezeti a magyar külügyminiszteri ütemet és ez idő alatt a nemzetközi események olyan megfeszített munkát róttak rá, hogy nem is gondolhatott pihenésre és nyári szabadságát serverte ki.

DENTIST M. GÖTZL szabadságáról visszatért, újból fogad fogbetegeket.
I. Paris-ucca 2.

(—) **Házasság.** Scheer Gitti és Hertl Aurél házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Ir terroristák bombával felrobbantottak** egy szerkesztőséget. Londonból jelentik: Az elmúlt éjjel több egyén, valószínűleg az ir köztársasági hadsereg tagjai, behatoltak a belfasti Press szerkesztősége, bombát helyeztek el az egyik szobában, petróleummal leöntötték az egész berendezést, és a szerkesztőség tagjait távozásra kényszerítették. A bomba később felrobbant és jelentős károkat okozott. Az egyik merénylő kijelentette a szerkesztőség tagjainak, hogy azért rongálták meg a szerkesztőséget, mert a lap hamisan állította be a londonderryi fogházban lejátszódott zendülést.

(—) **Lovak tulajdonosai** figyelmébe. Az Állatvédő Egyesület felszólítja a lovak tulajdonosait, hogy megfelelő patkókkal lássák el állataikat. A jeres és sötét utakon csak kifogástalan patkókkal lehet elkerülni, hogy a lovak elcsusszanak és a földre zuhanjanak. Mindazok a lótulajdonosok, akik január 10-ig nem szerelik fel lovaikat megfelelő patkókkal, büntetésben részesülnek.

Ujabb találmányok

Fegyverek csatogása közben nem feledkeznek meg a feltalálók a polgári élet szükségleteiről sem. A technikai újítások között sok hasznos békés eszközről is olvasunk. A hölgyvilágot érdekelni fogja, hogy már készülnek a szabadalmazott celophan harisnyavédők, amelyek esős időben megvédik a lábát a ráfröccsenő sártól. Egyéb újabb találmányok: női öltözködő-szék, amely lábnyomásra emelkedik, vagy süllyed; cigarettára illeszthető vékony drótháló, amely összegyűjti a hamut; pótrésszel ellátott pipa, amely fokozatosan pótolja az elszívott dohányt; gép, amely lerázza a diót és gyümölcsöt a fáról; üveg, amelyből cseppenként vagy szabályozható sugárban ömlik a folyadék; ruhaakasztó, amely egyenesen kisímitja a nadrágot; fogkefe, amelynek mindkét oldala el van látva sörtével; fogkefe, melynek nyeléből víz ömlik a fogak tisztítására; mágneseles kanocs, amelyet öltözködés közben ruhájukra illesztenek a hölgyek, hogy a hajtúk lehullását megakadályozzák; horgászó háló, amely jelzi a halásznak, hogy mikor telt meg a hálója; kalap, amelynek belsejében készítták a nyakvédő és sál van elrejtve és végül álarc tyukoknak és kakasoknak a véressé fajulható párviadalok megakadályozására... Ötletes feltalálóinkat tehát ezuttal sem érheti a vád, hogy a hölgyvilág igényeiről megfeledkeztek.

(—) **Születések.** Az anvakönnvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Reiter Rozália, Wesely Alma, Marx Anna, Carabasiu Traian, Semmelbeck Hermin Hedvig, Kiss Aladar.

(—) **Fiedler István püspök köszönete.** Megírtuk, hogy Pacha Agoston megyéspüspök és a tarasvári káptalan meghívta Fiedler István Nagyvárad-szatmári volt püspököt, hogy lemondása után, amennyiben más szándék nem vezérli, telepedjék le Temesvárott és az egyik belvárosi káptalani házat is rendelkezésére bocsátják. Fiedler István rendkívül meglehetősen levélben köszönte meg egykori káptalanjának szíves meghívását és egyben közölte, hogy jövőbeli lakhelyét illetőleg még nem döntött.

— **Serdülő fiúknak és leányoknak** adjunk időközönként reggel felkeléskor egy-egy kis pohárnyi természetes „Ferenc József“ keserűvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának gyakran igen fontos eredményeket köszönhetünk. Kérdezze meg orvosát.

(—) **Volt dettai állomásfőnök halála.** Gömöri Sándor 76 esztendő nyugalmazott dettai állomásfőnök meghalt. Temetése nagy részvét mellett tegnap délután ment végbe Dettán. Halálát gyászolja özvegye, született Schmidt Hermin és fia, Gömöri Lajos tisztviselő.

1 pár női, pár gyermek filteipő
a Capitol szilveszteri ajándékai között.

(—) **Házasság.** Weinberger Lajos és Czuczor Erzsébet a mai napon házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

(—) **A „Kártyázó Asszonyok“ a Színházi Magazin újévi számában.** A Vígsház nagyszerű színadarabja, a „Kártyázó Asszonyok“ a Színházi Magazin új számának darabmelléklete. Az új szám beszámol ifj. Horthy Miklósnak, Magyarország brazilai követének érdekes előadásáról, képes riportot hoz az 1939. esztendő színpadi menyasszonyairól, a budapesti színházak újdonságairól, részletes tudósítást a Park Klub jótékony célú előadásán megjelent társasági dárak toalettajeiről. Röck Marika újévi levelét, „Interju Szilveszterrel“, „S' iskola“, nagy társasági-, film- és divatrovat, külön gyermeklap, vicclap, kotta-, kézimunka- és rádiómelléklet egészíti ki a tartalmas és szép újévi számot.

(—) **Házasságok.** Az anyakönyvi hivatalban a következő párok kötöttek házasságot: Popa Livius dr. ügyvéd és Sora Mária, Mihalik Adám vasúti tisztviselő és Onea Rozalia, Santaliu Gheorghe villany szerelő és Pintér Erzsébet, Banea Pavel lakatos és Trimbíta Lucia, Gergely Mihály pék és Kartie Katalin, Wilhelm János villany szerelő és Orbán Anna, Moravetz Antal kereskedő és Faragó Mária, Lunnyik József napszámos és Balázs Rozina, Sarbu Petru napszámos és Szűcs Klára, Katzler Antal munkás és Barth Erzsébet, Neuburger Juda kereskedő és Farkas Erzsébet, Kósa Dezső kőműves és Onódi Teréz, Damian Gheorghe tisztviselő és Palcu Maria, Lupulescu Iosif pályaudor és Mesko Anna, Danuti Vasile vasesztergályos és Katona Livia, Carabeti Andrei napszámos és Iancu Elisabeta.

Nagy Szilveszteri est a Magyar Házban

a Magyar Leányegylet rendezésében este 9 órai kezdettel

— **SULYOS VASUTI SZERENCSETLENSÉG OLASZORSZÁGBAN.** Nápolyból jelentik: (Rador.) A torrei állomáson nagyarányú vasúti katasztrófa történt. Egy személyvonat, amelyben szabadságot katonák utaztak haza, összeütközött egy gyorsvonattal. Az első jelentések szerint a szerencsétlenségnek 20 halottja és 100 sebesültje van.

— **Erdélyes, kövér egyéneknek, köszvényeseknek és aranyérben szenvedőknek reggelként ehgyomorra egy-egy pohár természetes Ferenc József keserűvíz gyakran felbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Kérdezze meg orvosát.**

(—) **Munkás balesete.** Szokol András 18 éves munkás, aki a Vulcan gumigyár alkalmazottja, tegnap délben benzinlámpával dolgozott. Munka közben a lámpából kicsapott az égő benzin és a fiatal munkás az arcán és a kezén égési sebeket szenvedett. A mentők kórházba szállították.

B. U. É. K.

Rabong és Schneider R. T.

I. Piata Bratianu (Püspöki-palota) tisztelt vevőinek, ismerőseinek és barátainak.

(—) **Helytartók egészségügyi értekezlete.** Az egészségügyi minisztériumban Hortolomei dr. egészségügyi miniszter elnökletével az ország helytartói értekezletre gyűltek össze. Az értekezleten Marta Alexandru dr. temesi királyi helytartó képviselőként, Ciupe Gheorghe dr. vezérőrnagy vett részt. Az értekezleten megbeszéltek azokat a rendszabályokat, amelyek az egyes vidékeken fellépni szokott kiütéses tifusz előzetes leküzdése szempontjából szükségesek. Az egészségügyi miniszter felhívta a helytartókat, hogy tartományaikban minél több tüdőgondozót és kórházat építsenek és egyéb egészségügyi rendszabályt is fogantossítsanak. Erre a célra a helytartóságok jövő évi költségvetésébe megfelelő összeget kell felvenni. Gondoskodjanak arról a helytartók, — mondotta a miniszter, — hogy a falvak lakossága a jövőben egészséges lakóházakat, melléképületeket, istállókat és egyéb gazdasági épületeket építsen. Erre vonatkozólag a helytartóságok műszaki osztályai egységes terveket dolgozzanak ki.

Nagy nyerevények Szilveszterkor a Lloydban

(—) **Szilveszter-est a Magyar Házban.** A Magyar Leányegylet idén is megrendezi a hagyományos Szilveszter estjét. Két óra estelel és italok állanak a nagyközönség rendelkezésére. A tánczenét a Jozsef Géza jazz és egy cigányzenekar szolgáltatja. Ezúton is meghív és elvár mindenkit a rendezőség.

(—) **Halálozások.** Meghaltak: Siket Imre négy éves, Wagner Teréz született Márki hatvanöt éves, Parvu Florea hetvennégy éves, Herteg Carolina, született Cristea hetven éves, Lerch Vichentie nyolcvanhárom éves munkás, Crastencescu Eufemia született Plavosin hatvanhat éves, Nemes Antal kilencven éves kereskedő.

(—) **Korcsolyák, ródlik, különböző vasárúrk és háztartási cikkek olcsón kaphatók Scherter Ottó vaskereskedésében, Temesvár, I., Eminescu ucca 5.**

Mozi

MŰSOR:

Vasárnap, hétfő, kedd:

APOLLÓ: Arvz Indiában (angol film).
CAPITOL: Egy mámoros éjszaka (román film)
CORSO: A hősök dala (angol film), Pat és Patachon (angol film).
SCALA: A jazzkirály (angol film), A két tökfej (angol film).

A végtelen sodrában

Az örökkévalóság homokóráján ismét lepergett egy esztendő. Eltűnt, alámerrült a végtelen örökkévalóságba, hogy helyet és teret adjon a jövőnek, mely a mai nappal jelenné változott át. Ki tudja, hány százezer és milliószor keringett el a Föld a Nap körül s mióta tartja vén hátát az emberek sokszor lopakodó, máskor menetelő talpa alá? ...

★

A neandervölgyi ősember bódultan mászott be szűk barlangjába. Vállából szinte patakzott a vér. Néhány morgással és nyikkantással tudtul adta párjának, hogy gőzölgő medvehúst hozott, elejtette a „rémet”, mely nem hagyta nyugodni őket. A másik ott kucorgott a keskeny, de hosszú barlang mélyén, kicsinyét térdén tartva és simogató, szerelmes tekintetét végigjáratta vitézül verekedő emberén. A föld porával behintette sebét, a győztes, majd verejtékes homlokát két meztelen tenyerébe hajtva mély álomba merült.

Az állatból lett ember megölte az állatot!

★

Confucius, Zarathustra, Buddha, az antik bölcselők, Izrael profétái, a zsoldáros király, mind-mind egy szebb jövőt álmodtak meg. Felmagasztosult lelkük, mint a virág kelyhe, megnyílt a magasabb élet szépségei iránt, a nemesebb erkölcs s a szeretet tana, mint az éltető nap sugara áradt a lelkükbe. Nagy emberek voltak. Korukat messze tulszárnyaló megérzéssel és meggyőződéssel hirdették a Nagy Esmény eljövételét. Az emberiség lelke vergődött. De a rabszolgák, a legyőzöttek, a plebejusok jaja nem szóltatta meg a hatalmasok lelkiismeretét. Ők aludtak a nagy éjszakában. Csak Mária kulcsolta össze kezét s emelte Isten felé és csak a halkszavú, szegény pásztorok omoltak le a szenyyes istállóban. „Ezen az éjszakán a Nap, a Hold s rendszerünk többi bolygól a horizont alatt állottak” mondja Keppler, a nagy csillagász s bizonyítják e tüneményt az újabban megfejtett káldeus éírások is.

Nyolc nappal később bemutatták a templomban. Betöltötték a mózesi törvényt.

★

Uj korszak nyílt meg az emberiség szellemi fejlődésének történetében. Talán soha vissza nem térő alkalom a felszabadulásra. De Heródes köszöriültette a bajonetteket, a Kaifások szövegezték már a nagy vádbeszédet s a kis vöröshaju Judás is ott építgette Palesztina forró földjén a homokvárakat. A mélyen alvókat most sem zavarta az elnyomottak sóhajának bús melódiája.

Nem sok idő múlva Salamon király templomában a 12 éves gyermek vitázni kezd a bölcselőkkel, majd pedig az egész világnak címezve, mint hatalmas rivalgó kürt, — felharsant a Hegyi Beszéd, lecsendesedett a tenger, a jerikói vak meggyógyult, Lázár, Jairus leánya, a naini ifju feltámadtak és végre három évi meg nem értés és megvettetés után kalapácsok koppanó hangja hallatszik le a Golgota hegyéről.

A hegy tetején halt meg az eszmények, a magasságok örök szerelmese, a jóság, a szeretet isteni hírnöke, a Krisztus.

Malac-sorsolás Szilveszterkor a Lloydban

Szobám esendjében figyelem a másodpercek múlását. Közel az éjféli. Hallani vélem a motorok berregését. Szinte látom, hogy egy elszabadult akna, hogyan sodródik az éhesek részére búzátt szállító hajó mellé; amott torpedót löttek ki. Kocsonyává dermedt vércsomókat látni az északi hó tetején s mefagyott emberek tömegei fekszenek a Ladoga-tó csipkés szegélye mellett. Borzalmas képek ezek. A reménység, s az Eszme ígéretes melegébe sietek s mindezeknek dacára elhatározom, hogy a holnapi azaz a mai napon mindenkit így fogok köszönteni: Boldog újvet! Pedig egy japán s egy kínai katona kéztusáját is látni véltem... NÁHLIK ANTAL

(—) A temesi faiparosok mesterkönyvei elkészültek és a faiparosok céhének belvárosi Eugen de Savoya ucca 18 szám alatti helyiségében átvehetők. Azon faiparosok névsora, akiknek mesterkönyvei elkészültek, a Déli Hírlap kiadóhivatalában megtekinthetők.

— **Zsidó rabbik vizsgálja.** A kultuszminiszter rendeletet bocsátott ki a zsidó rabbik képesítéséről és az őket megillető katonai mentességről. A rabbi minőséget csakis egy vizsgálat letétele után lehet elérni, amelyet a kultuszminisztérium minden év első és harmadik negyedében tart meg. Vizsgálatra csakis 18 évet betöltött olyan román állampolgárokat bocsátanak, akik legalább négy középiskolai osztályt végeztek, vagy igazolják, hogy négy évet tanultak egy vallástani iskolában, amelyet mint ilyen a miniszter engedélyezett volt. A rendelet egyben szabályozza a rabbik alkalmazására vonatkozó szabályokat és az eseteket, amikor elveszítik katonai felmentésüket.

Elejtett szemeit

harisnyáin olcsón és gyorsanfeszedjük

Mikó Frida

Dauerbach-palota.

— **Egy telt vonattal mentek svéd önkéntesek Finnországba.** Stockholmból jelentik: (Rador.) A péntekről szombatira virradó éjjel elindult a Finnországba utazó svéd önkéntesek vonatja. A vonat 10 kocsiából állt, amelyeket az utolsó helyig megtöltöttek az önkéntesek. A tisztek között a svéd arisztokrácia számos tagja van.

— **Mexikó átvehet német árut.** Mexikóból jelentik: (Rador.) Hivatalos helyről közlik, hogy a mexikói kormány megkapta a szövetségesek felhatalmazását arra nézve, hogy azokat a német árutakat átvehesse, amelyeket a háború kitörése előtt rendelt meg Németországban és amelyekre a petróleumtermelés szempontjából szüksége van.

SCALA MOZI Stan és Bran
Vasárnap d. u.
3, 5, 7 órakor: A KÉT TÖKFEJ

— **JANUÁR 1-ÉN, HÉTFŐN, SZIGORÍTOTT MUNKASZÜNET VAN.** Legutóbbi lapszámunkban közöltük, hogy hétfőn vasárnapi munkaszünet van, amely szerint a tejcsarnokok, élelmiszerüzletek, stb. vasárnapi záróra szerint, délelőtt 10 óráig nyitva tarthatnak. Miként a munkaügyi felügyelőség újabban közli, hétfőn, január 1-én, szigorított munkaszünet van, tehát minden üzletet, a fentebb felsoroltakat is, zárva kell tartani.

(—) **Esküvő.** A belvárosi római katolikus templomban szombaton délben vezette oltárhoz Amberg Gyula tanár, Amberg József volt tanítóképző intézeti tanár fia Beller-Gartner Olgát, Beller Hans volt képviselő „az „Extrapost“ főszerkesztőjének leányát. A szertartást Nischbach József tiszteletbeli kanonok végezte.

— **Tíz év óta nem havazott úgy Olaszországban, mint most.** Rómából jelentik: Az olaszországi erős télről a reggeli római lapok fényképeket közölnek. A beszámoló megjegyzik, hogy hasonló havazás tíz év óta nem fordult elő Olaszországban. Nápolyi jelentés közli, hogy Nápolyban és a környékén is magasan áll a hó és a Vezúv kráterét szintén hó borítja. Róma uccáit 30—35 centiméteres hóréteg takarja.

(—) **Tiltott műtét.** Esnican Iuliu sistarováci gazda jelentette a helybeli csendőrsőn, hogy Guttmann Mária szülész nő tiltott műtétet hajtott végre Lungulescu Ana sistarováci cselédleányon. Az ügyészség, amelynek jelentették az ügyet, megindította a vizsgálatot az eset körülményeinek tisztázására.

Szenzációs ünnepi műsor Szilveszterkor a Lloydban

(—) **Meghalt a két nap előtti villamoszerencsétlenség áldozata.** Megirtuk, hogy Malcz Éva 55 éves asszony, aki az Erzsébetvárosban lakik, két nappal ezelőtt leesett a mozgásban lévő villamosról és agyrázkódást szenvedett. Malcz Éva szombaton a kórházban meghalt. A vizsgálat megindult a halál körülményeinek kiértékelésére.

A külföldiek tartózkodási engedélye a belügyminisztérium hatáskörébe ment át

Lényegében változatlan maradt az engedélyek eddigi rendszere

Közöltük volt az országba érkezett idegenek itt tartózkodásának és munkavállalásának rendelkezésére vonatkozólag október 28-án az akkor működött közrendminisztériuma által kiadott rendeletet. Ez a minisztérium nemrégiben megszűnt és hatásköre a belügyminisztériumra ment vissza. A hivatalos lap december 28-iki száma ennek megfelelően átigazítva újból kiadta a lényegében változatlan rendeletet a belügyminisztérium részéről. Az új rend értelmében változatlanul fennmarad az a rend, hogy a helyi szigurancák azok részére, akik harminc napnál kevesebb időre kaptak vízumot, a tartózkodási időt a határátlépéstől számítandó 30 napra meghosszabbíthatják, kivévn, ha a belügyminiszter adott az illetőnek korlátozott időre szóló beutazási engedélyt. Ettől a 30 naptól számított további egy

hónapra a kerületi rendőrségi felügyelők adhatnak meghosszabbítást olyan árja etnikai eredetű külföldiek részére, akik nem bevándorlási céllal vannak itt. Egyebekben minden hosszabbítást kizárólag a bucurestii rendőrzéigazgatóság engedélyezhet az egész ország területére, kivévn Bucurestii, ahol a fővárosi rendőrprefektúra intézkedik. Ezeket a kérvényeket személyesen, vagy törvényes képviselő útján kell beadni az illetékes hatóság-nál, vagy pedig postán kell az illető iktató hivatalhoz beküldeni. Közbenjárók útján benyújtott kérvényeket nem intéznek el, kivévn, ha az illetőnek a diplomáciai képviselője adja be. A közbenjárókat pedig egy róluk kiállított jegyzékbe iktatás és ennek kifüggesztése útján pellengérezik ki.

= KÖZGAZDASÁG =

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet közleménye

A gyümölcsfák téli ápolása

Az EMGE tervbe vett gyümölcsfavédelmi akciója széles körben nagy érdeklődést keltett. Az érdeklődők nagyrésze a kérelemmel állít be iródnakba, hogy mikor jönnék kérem hozzám permetezni, mások pedig, hogy „mivel permetezem a fát?” Ebből a leggyakoribb két kérdésből azt a megállapítást tettük, hogy közönségünkben az a meggyőződés él, hogy ha megpermetezi gyümölcsfáit valamely gyümölcsvédelmi szerrel, úgy avval mindent megtett, amit egy gyümölcsösben télen át el kell végeznie a gazdának. Pedig hát ez távolról sem így áll. A gyümölcsösben a fák téli szunyadása idején igen sok ápolási és védekezési munkát kell a gazdának elvégeznie, ha azt akarja, hogy egészséges fákon sok szép és jó gyümölcs teremjen. Ezkről a télen elvégzendő munkálatokról akarunk mai cikkünkben egy rövid ismertetést nyújtani.

A fákkal együtt ott szunyad a fákon a sok állati és növényi kártevő, rovarok, rovarpeték és gombacsírák alakjában, ezeknek az irtására a legalkalmasabb idő: az ős és a tél vége. De ha az őszi lombhullás utáni időt elmulasztottuk, úgy használjuk fel az enyhe téli napokat.

Először is ássuk ki és égessük el az elvényt, beteg fákat, mert ezek melegegyai minden kártevőnek és betegségnek. A beteg és kivénült fák eltávolítása után vegyük szemügyre az egészséges és termő fákat. Azokról is vágjuk le a többit a beteg vagy sérült ágakat. Ritkítsuk meg a szükséghez képest a koronát, hogy azt a napfény és levegő járhasa, ami az egészséges gyümölcs fejlődésének első feltétele. Mindég többit vágjuk le az ágakat, hogy csonka ne maradjon, mert az elkorhad és megodvasodik. A fűrészsel való levágás után, éles késsel faragjuk simára a vágás felületét és azt felforralt, majd lehült kátránnyal kenjük be. Az ugynevezett vízajtásokat is távolítsuk el, valamint a fák tövében levő tö- és gyökérsarjakat is.

Az alma, körte és szilvafákat tisztítsuk meg a zuzmóktól, moháktól, hasonlóképpen a törzsön és vastagabb ágakon felrepedezett és leváló héjkérgét is tisztítsuk le kaparóval és kefével, mert ez alá rejtőznek a kártevők és itt nem érné őket a permetlé. Szedjük le a fákon található hernyófészkeket és a galyakhoz száradt moniliás gyümölcsmumiákat. Ugy a letakarított zuzmót, mohát, kérget, mint a hernyófészkeket és mumiákat szedjük össze gondosan és égessük el. Legjobb, ha ezen munkálatok végzésénél zsákdarabokból összevarrt ponyvát terítünk a fa alá és ezen gyűjtjük össze a letisztogatott hulladékokat.

Ezek után ássuk fel jó mélyen a fák alját egészen a csurgóig. Amely fát trágázni akarjuk, annak alját ásás előtt a korona csurgójától befelé mintegy 50 cm szélességben terítsük be érett istállótrágával és aztán forgassuk alá az ásással. Az ásás által a levegőt és a nedvességet a fa gyökereire hozzáférhetőbbé tesszük és a talaj felszínénél telelőre meghúzódott rovarok nagyrésztét aláfordítjuk és elpusztítjuk. A dió, továbbá a csontmagu gyümölcsfák nagyon meghálálják a fahamut, mésszegény talajban pedig a mészpórt, amit a trágához hasonlóan adunk a fáknak.

A fák megtisztítása után végezzük a szükséges permetezéseket. A gyümölcsfa kártevőit két csoportba sorolhatjuk és pedig: állati és növényi kártevők

csoporthoz. Az állati kártevők, főleg a legnagyobb veszedelmet jelentő vértetvek és pajzstetvek ellen, alma, körte, és szilvafánál valamely gyümölcsfacarbolineum készítményt használunk pl. a Neodendrin 5-7%-os oldatát. Ez a legfontosabb permetezés, melyet lehetőleg még ősszel végezzünk el mindég. Ha azonban ősszel elmulasztottuk volna, úgy enyhe fagymentes téli napokon is elvégezhetjük, vagy tél végén (2-3 héttel a rügyfakadás előtt.) A második csoportba tartoznak a növényi kártevők, melyek ellen bordói lével (meszes rézgalic oldat) permetezünk. Rendszerint 2%-os oldatot használunk. Legalkalmasabb idő ezen permetezésre a tél vége. A növényi kártevők ellen igen hatásos szer a mészkénlé, mely kisebb fertőzés esetén a rovarkártevők gyérítésére is alkalmas. Nagy előnye, hogy igen olcsón előállítható. A mészkénlével való permetezés ideje szintén a tél vége. Ugy a bordói lé, mint a mészkénlé házilag állítható elő, illetve készíthető el. A permetezést mindig fagymentes, szélszentes, inkább boros időben végezzük. Az elkészített oldatokat lehetőleg még az nap permetezzük ki. A téli permetezést a nyári permetezéssel ellentétben, mindig bőségesen fűrésztésszerűen végezzük. A dió, kajszin, cseresznye és meggyfákat gyümölcsfacarbolineummal permetezni nem kell, őszibarack- és mandulafákat pedig tilos. A gyümölcsfa permetezésére legalkalmasabbak a magasnyomású permetező-gépek, magasabb fáknál csőhosszabbítóval.

A gyümölcsfa védelem fent elsorolt teendőin kívül, védjük és etessük télen hasznos madarainkat, mert ők leghűségesebb segítő társaink a gyümölcsfa védelem terén.

Megváltoztak a működési engedélyek egészségügyi illetékei

Az iparvállalatok 3 százalékos egészségügyi ellenőrzési illeték alá esnek, telepük bérleti értékét véve alapul. A hivatalos lap 269-ik számában megjelent a közegészségügyi minisztérium szervezeti törvénye, amely ezt az illetéket módosította.

Az új törvénynek megfelelően az iparvállalatok egészségügyi ellenőrzési illetékét ezentul nem a bérleti érték alapján, hanem az iparvállalatoknak az egyenesadó-törvény előírásai szerint megállapított adó alá eső jövedelme alapján vetik ki a rendes adókiadó közegek. Az illeték kulcsát ezzel egyidejűleg 3 százalékról 1 százalékra szállították le.

Az egészségügyi ellenőrzési illeték tehát ezentul az illető iparvállalat adóalapjának egy százalékával egyenlő. A szóbanforgó új törvény egyébként megváltoztatta az egészségügyi ellenőrzés alatt álló vállalatok működési engedélyei után beszedendő illetékeket is. Eddig az új illeték 100 leitől 50.000 lei-ig váltakozik. Eddig a legkisebb illeték 100 lei, a legnagyobb 10.000 lei volt.

— Az ideai bortermés bejelentése. A szőlőtulajdonosokat a földművelésügyi minisztérium arra kötelezte, hogy záros időn belül vallomást adjanak be az ideai bortermés mennyiségéről. Tekintettel az ideai szüret kitoldására, a rossz időjárás és a rendelkezésre álló munkaerők hiányossága folytán, a minisztérium megokoltan látta most a határidő meghosszabbítását 1940 január 31-ig, ameddig a vallomások büntetés terhével beadandók. A termés megállapítása a vallomások alapján február 15-ig fog megtörténni.

Hócsizmák és hócipők nagy választékban

ERICA

cipőüzlet,
Timisoara, IV. Bulev. Carol.

A devizák áringadozása nehezíti a külkereskedelmet

Az ünnepi tőzsdeszünetek sorozata közé betoldott kivételes tőzsdéi napok a devizakereskedelem menetét erősen megzavarták és a jogosított bankoknál a tőzsdén kívül létesített lebonyolítások az angol fontnál 100 leit is elérő árfolyamingadozásokat okoztak. Természetes, hogy ilyen kilengések mellett sem az export, sem az import nem tud reális számításokat végezni és akadozik a külkereskedelem menete. Minthogy pedig a jelen helyzetben a közelítés és az árak alakulása a legnagyobb mértékben függ a külkereskedelem minél szabatosabb és gyors lejárata működésétől, az illetékesekre hárul a rendteremtés újabb gondja és a tőzsde zavartalan működésének a teljes simaságu megszerzése.

— Vámkülönbözöt csak az elvámolástól számított kilenc hó alatt követelhető. A vámhivatalok téves vámolása alapján keletkezett különbözöt követelésének elévülését eddig az államszámviteli törvény 145. szakasza szerint kezelték, vagyis az elvámolástól számított 5 év elmúltával vették elévültnek. A semmitőszék III. tagozata 1050-939. számú döntvényében kimondotta, hogy ilyen esetben az elévülés időtartama a vámtörvény 105. szakasza szerint kilenc hó nap, mert ezt a szakaszt az államszámviteli törvény nem hatálytalanította. A semmitőszéki végzés szerint a rövidebb határidőt indokolja az, hogy a differencia kivetésére olyan idő hagyható, amelyen belül az a kereskedő által az árba bealkulálható.

— A rendetlen és fájdalmas bélürülések és az ezekkel járó vértódlások és fejfájások a tisztán természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggelenként éhgyomorra egy-egy pohárral bevéve — rendszerint rövidesen elmúlnak. Kérdezze meg orvosát.

— A kiviteli árak vasúti díjai. A külföldre szánt teljes vagonokat kitöltő árukat a vasut különleges kiviteli tarifával veszi át akkor is, ha az áru román vagonban csak a határállomásig megy és ott külföldi kocsi alá kerül át. A határállomásnak külön nyilvántartást kell azonban vezetniük a tényleges kivitelről és ha a határig szállított árut nem vinnék tényleg ki, hanem belföldi célokra használnák, akkor be kell szedni a belföldi és a külföldi tarifa közötti különbözöt. Átrakás esetén nem az egyszeres, hanem háromszoros átrakási illeték számítandó fel. Petrólum termékek átrakásánál a kincstári érdekek megóvására vonatkozó rendelkezések is betartandók. Ezek a most közzétett rendelkezések 1940 március 3-ig érvényesek.

— Az október 1 előtti behozatok fizetése. A külkereskedelmi hivatal rendeletet tett közé, a mely szerint, akiknek 1939 október 1 előtt kelt olyan behozatali engedély van a birtokukban, a melyen az a megjegyzés szerepel, hogy „a fizetés a szabadforgalmi devizákból”, tekintet nélkül arra, hogy ezeket az engedélyeket ellátták-e, vagy sem, a devizák vásárlására vonatkozó különleges láttamozással, kérvényt kötelesek beadni a korlátlan hiteli bankok valamelyike útján az előírtas nyomtatvány formulán a fizetés engedélyezéséért. A kérvényeket a külföldi kifizetések igazgatóságánál kell benyújtani Bucurestiben, Str. General Manu 21 szám alatt. Az így kapott engedélyek érvényessége az általános rendelkezések szerinti 15 napra szól.

— Az átlagos évi jövedelem 15.600 lei. Nemzeti jövedelmünk öt év alatt kétszeres lett. A legfőbb gazdasági tanács kimutatást készített Románia nemzeti jövedelmének utolsó öt évi alakulásáról. E szerint 1934-ben 141.974 milliárd volt a nemzeti jövedelem s ez rendszeres évenkénti emelkedés mellett az 1938 évben 308 milliárdot tett ki. Ebben az évben a lakosság száma 19 millió 759.000 volt és így a fejenkénti átlagos jövedelem 15.600 leit tett volna ki az 1934 évi 7.500 lei átlaggal szemben. Az 1938 évi átlag dollárban kifejezve, a dollár hivatalos árfolyamát véve alapul, 110 dollár lenne. Az amerikai Egyesült Államokban ez a fejátlag 1937 dollárt tesz ki, Angliában 1.069 dollárt, Svájcban 1.036 dollárt, Franciaországban 694 dollárt.

A Katolikus Ifjusági Egylet helyiségében

— Tigris-uca 7 szám —

nagy Szilveszter-est

Kitűnő zene. Nagyszerű szórakozás. Kezdeté este 9 órakor.

„AZ A BOLOND MAGINOT...”

Hogyan jött létre a franciák nyugati védőöve?

— A DECEMBERI ÁRALAKULÁSOK. Az index szerint az 1916 augusztusi árakhoz, tehát Romániának a világháborúba belépéséig kialakult árakhoz képest decemberben 45.69-szeresen magasabb a megélési szükségletek közép ára. Novemberben ez 45.18, októberben 44.65 és szeptember végén 42.20 volt, míg január elején 39.87. December hónapban emelkedést az élelmicikkeknél a tea, a bab és a vaj mutatott, ruházati cikkekénél a cipő és a pamut s ezenkívül még a benzinnél volt áremelkedés. Ezek adják ki az előző havi index számmal szemben mutatkozott 0.51 emelkedést.

— Gabonaárak: Búza 470, árpa 480—500, zab 500, tengeri 400—420 lei mázsánként. Takarmányok: Széna 240—260, lóhere 280—300 lei méter-mázsánként. Lisztárak: finom liszt 9.10, elsőrangú 8.30, másodrangú 7.80 lei kilónként.

— Háborús szállítási biztosítási díjak a tengeren. A tengeri szállítások biztosítási díjait a veszélyességi fokokhoz képest a biztosítási társaságok a következőleg állapították meg legújabbban: a Fekete tengeren a díj 1.25 százalékra emelkedett, a Földközi tengeren 1 százalék, innen ki Gibraltáron át Brest francia kikötőig 2.75 százalék, a többi holland, belga, dán stb. kikötőbe 4 százalék. Feltűnő a fekete-tengeri díj emelése.

Hirdessen a Déli Hírlapban

Az ország több helyén 25 fokos hideg van

Bucurestiből jelentik: Az államvasutakhoz beérkezett jelentések szerint a hóviharak az ország legnagyobb részében változatlanul tartanak és sok állomás mechanikai berendezése hó alatt áll. A helyenkint mutatózó 25 fokos hideg

megakadályozza a vonatok rendes forgalmát. Giurgiuban és R. Saratban különösen nagy a hó. Tegnap Bucurestiben 16 fok hideget mértek és a meteorológiai intézet jelentése szerint az ujesztendőben is nagy havazások lesznek.

RÓZSASZÜRET

IRTA: LIGETI ERNŐ

Azon a szűk helyen, ahol a kazánsor állott, csaknem elviselhetetlen melegben, meztelen felsőtestű emberek verejtékeztek és feszítették izmaikat. Elkínzott arcuk a munkától vöröses barna színekben égett. Isabelt megejtette a különös hangulat. Olyan látvány tárult szeme elé, amelyet sohase fog elfelejteni. A hosszú deszkabarakk, amelynek egyik során a hengerek állottak, másik során pedig vékony, bedeszkázott ablakok, közöttük pedig szalmázott deszkafolyosó. Isabelt azokra, a cirkuszhoz tartozó menázsériákra emlékeztette, ahol külön ketrecekben vannak a fenevadak és a szünetben etetik őket. Valóban ettek, zabáltak ezek az izzó kazánok, alul tüzet, felülről a végnélküli rózsahalmokat. Egyik kazán alján, a csapból a rózsae essencia lassan csurgott az áttetsző üvegtartályba. A rózsákat pedig egyre hordozták be, zsákszámba, megtört virágtestük keresztülizzott a durva zsákburkon. Égtek és fortyogtak. A levegő újra megtelt különös és fájó szagokkal. Az emberek arca pedig, félig árnyékoltan a fáklyák fényében, most áhítatos külsőt vett föl, valamilyen homályos kinyilatkoztatás várakozásának készségét. Hogy a hangulat vidámabb legyen, azelőtt a kazán előtt, ahol most Iliana telepedett meg, egy támla nélküli, gyékényből font székre gramofont állítottak és az egyik lemez éppen a Valenciát pergette. A szomszédságban, ahol a szövetheteti főnök celebrált, bor is előkerült, az arcok megszínesedtek. Fekete arcú, alvilági figurák a bejáró felől tántorogva cipeltek újabb és újabb zsákokat, az egész úgy hatott, mint egy dionysosi mámor kezdete. A testek vonalai csak homályosan látszóttak. Egy pillanatra feltűnt Montfleury is Dariert kíséretében, mint két gaz-

da ők is, akik már saját jószágaikra vigyáznak. Montfleury odalépett Isabelhez. A leány sohasem látta apja arcát olyan elevennek és megfiatalodottnak, mint akkor este. A vásár tehát — leolvasta a szeméből — annak rendje és módja szerint létrejött. Isabel azonban most nem volt képes az „üzletre” gondolni, mert a boszorkányüstök fortyogtak tovább előtte, a rózsák értékes vére pedig csurgott egyenletesen, sűrű, kis cseppekben, mintha magából a szívből fakadna. Iréne egy lombik előtt térdelt és teljesen átengedte magát a lassan megtelő edény szemléletének. Fekete, vizes, tágrameredt szeme volt, mint Ivánnak s csak azt a zölde, sűrű, zsíros folyadékot látta, amely kimért lassúsággal csorgott alá. Az egész világ összeszorult most számára ebben a titokzatos látványban. Iván pedig állandóan ott settenkedett a nyomukban. Isabel egy szőnyeggel leterített szalmaszákon ült. Ő is a nagy elmerülten a lombikot nézte és csak néha vetette föl tekintetét. Iván mellé hajolt és odasúgta: — látja Isabel, a maga szeme is olyan... Isabel azonban nem válaszolt, feje lassan megnehezedett és az volt az érzése, hogy ha most behunyja a szemét, örökre elalszik ebben az álomvilágban. Hirtelen azonban megrezzen, valami sötét haragot ébresztett föl magában, sajnálta az ezer és ezer rózsát ennek az esztelen áldozattételnek az oltárán. Iván szeme azonban sóváran tapadt rá, még sóvárgóbban, mire Isabel megnyugodott, engedékenyen hátracsúszta a kezét, amelyet Iván hévvel megszorított. De úgy, hogy senki sem vette észre.

Az idő múlt, de ez is úgy, mintha minden perc végtelen cseppekben ereszkedett volna alá.

Közben éjszaka lett és ott, ahol a hangárszerű épületnek a bejárója volt, a hold ezüstös fénye szűrődött be. Itt és ott, a réseken, a csillagok szemei bemelegedtek és ők is szemlézőivé válhattak a rózsamilliók csodálatos lélekvándorlásának.

re harcképtelenné tették volna, hajlottak Wilson és Lloyd George érvelésére, fél munkát végeztek, elvesztették a győzelmet”.

Ez a kétféletes óriás, aki bundában, cillenderben órákon át vitette magát nyitott gépkocsiján a párisi téli éjszakában, konokul és szilajon ismételtette: „A németek husz év alatt talpraállnak és megint megrohannak bennünket!” Ez a gondolat épp úgy rögeszmévé vált nála, mint Hindenburgnál a Mazuri-tavak ütközete. És ebből a rögeszméből született a másik: a francia keleti határt egész hosszában meg kell erősíteni, olyan erődövel, amelyet még nem látott a világ. „Franciaország — harsogta Maginot népgyűléseken, sőt a lotharingiai Longeville bankettjén elmondott nagy beszédében is, amely nagy port vert fel — nem szabad még egy lerohanásnak kitenniünk! Meg kell csinálnunk a keleti védőöv-rendszert, még ha száz milliárdba kerül, akkor is!”

Életének ezt a nagy tervét akkor valósította meg, amikor Briand visszalépése után Tardieu — a másik jobboldali tulzó — 1929 novemberében alakult kormányában ismét visszaültette a hadügyminiszeri székbe. Ott is maradt a rákövetkező Tardieu-kormányban is, egészen 1932 január hetedikén bekövetkezett haláláig. A parlamentben és a szenátusban úgy küzdött a szükséges hitelek megszavazásáért, mintha lelki üdvössége forgott volna kockán. Nem törődött vele, hogy

ellenfelei bolondnak, részeges fantasztának tartották.

De amikor az egyik baloldali képviselő nyílt ülésen fejéhez vágta: „Rémképei kedvéért tönkreteszi Franciaországot!”, egész magasságában felegyenesedett és stentori hangon bömbölte vissza: „Képviselő ur téved! Éppen azt akadályozom meg, hogy önök tönkretegyék!”

Ma szobra van Verdunben. És a „vonal”, amit az ő fenekedő kitarása teremtett meg, az ő nevét viseli.

Isabel felpillantott, Dariernel találta magát szemben, aki hanyagul támaszkodott a bejáró oldalfájának, kitaróan a réztartályokat szemlélte. Olyanok voltak ezek egymás mellett, mint egy sor óriási, törzséről lemetszett, hosszú csőrű madárfej. A tartályok nagy magasságban állottak a formátlan, bemeszelt kemencék fölött, az embereknek kézi-létrán kellett fölmászniuk, hogy elérjék a madárfejek száját, ahova beöntötték a rózsákkal teli zsákokat.

Iván felemelkedett, kézen fogta Isabelt és kivonszolta magával a szabadba. A kemencéket most ismét megrakták fával. Negyedórás szünet következett, alábbhagyott a munka üteme, Chitov újra bort hozatott, kínálgatta a vendégeit, ő maga a hosszúnyakú üvegből kortyolt és nedves ajkát karjával törölte végig. A megfeszített idegek engedni kezdtek és mintha saját fáradtságuk emelte volna ki iménti bővületükből, már az asszonyok is kedvet kaptak az italozásra. Iréne barackpálinkával és mézzel készített aprósüteménnyel kínálta Dariert, aki fanyarül emelte szájához az üvegpoharat s néhány lépéssel a második számú tartályhoz húzódott, mintha egy gondolatot akart volna elhessegetni, amely a hangárszerű épületnek egyik sarkán jutott az eszébe, de amelyről feltételezte, hogy megszűnik azonnal, ha megváltoztatja a helyét.

Peju feketén, piszkosan állott a kemence mellett. Felnézett hosszan a tetőre, ahol a csövek kígyói húzódtak. Dariert érdeklődéssel szemlélte, hogy hogyan rakják meg a kemencét, de amikor Peju pillantása rátévedt, egyszerre fontosnak tartotta, hogy megkérdezze tőle: — Mennyi óráért kaptok? Talán zavarban volt. Észrevette, hogy ez az ismeretlen munkás egész este rajta tartja szemét, bár közben úgy tesz, mintha semmi más nem foglalkoztatná, csak az az otromba agyagkemence, amely mellé odaállították.

(Folytatjuk.)

Sporthírek mindenfelől

A francia labdarúgószövetség a háboru el-
lenére élénk tevékenységet fejt ki. A francia szö-
vetség vezetői elhatározták, hogy tekintet nél-
kül a háborus helyzetre, tovább folytatják tevé-
kenységüket. Ez azt jelenti, hogy a tavasz folya-
mán folytatják a bajnoki küzdelmeket, ezenki-
vül arról is szó van, hogy a tervbevetett nemzet-
közi mérkőzéseket is lebonyolítják. Amennyiben
a francia szövetségnek ez a terve megvalósul,
nyilván lehet a román-francia válogatott mérkő-
zés lejátszásáról is. Néhány hónappal ezelőtt
nevezés Rimet, a francia szövetség elnöke íre-
retet tett, hogy az 1940-es esztendőben feltétle-
nül megrendezik a két ország közötti mérkőzést.

Sí-felszerelések,
Brett-lik, cipők,
Windjacks
A. M. Müllev
Timisoara, I., Str. Solderer 11.

A Liguria nem bír megbirkózni az egyik
kerületi bajnokságban játszó csapattal. A Ligu-
ria, amely az olasz bajnokság első csoportjában
játszik, legutóbb a Fiumana kerületi csapat ellen
bonyolított le serlegmérkőzést, amely négy óra
játék után is döntetlenül végződött. A végered-
mény 1:1 volt. A mérkőzést Génában újrajátsszák.

Az egyesületek a katonai szolgálatra behi-
vott játékosok érdekében. A Gazeta Sporturilor
azt írja, hogy a legtöbb egyesület már január
első napjaiban megkezdte az edzéseket, hogy tel-
jesen felkészülten állhassanak ki a bajnoki küz-
delmekre. Tekintettel azonban arra, hogy a já-
tékosok nagyrésze jelenleg katonai szolgálatot
teljesít, az egyesületek beadvánnyal fordulnak a
szövetséghez és közbenjárását kérik a katonai
szolgálatra behívott játékosok érdekében.

A jövő év szeptemberében tartják meg a
FIFA nagygyűlését. A román szövetséghez érke-
zett átirat szerint a nemzetközi labdarúgószö-
vetség 1940 szeptemberében hívja össze a nagy-
gyűlést. Ezen a gyűlésen határoznak majd afe-
lől, hogy melyik országot bízzák meg az 1940.
évi labdarúgó világbajnokság megrendezésével.

A Stadiul Roman döntetlent ért el Pármá-
ban. A Stadiul Roman rugbycsapata legutóbb
Pármában játszott, ahol a helyi csapat ellen 3:3
arányú döntetlen eredményt ért el. Szünetben a
román csapat 3:0 arányban vezetett.

Az angol-francia rugby-válogatott legyőzte
az írsköt válogatottat. A két csapat hétezer
néző előtt ütközött meg Twickenhamben. Az
angol-francia vegyes csapat 17:3 arányban győ-
zött.

Olaszország és Németország képviselői a bu-
dapesti értekezleten. A magyar szövetség veze-
tői lázasan dolgoznak a január 13., 14-én tar-
tandó budapesti KK-értekezlet előkészítésén. Az
értekezleten Olaszországot Coppola és Mauro,
míg Németországot Linnemann képviselik.

A magyar csapat meghívást kapott Berlin-
be. A német birodalmi labdarúgószövetség meg-
hívta a magyar válogatott csapatot Berlinbe.
Erre a mérkőzésre február 11-én került volna
sor. A magyar szövetség részéről Gidófalvy Pál
dr. miniszteri biztos válaszolt, aki közölte, hogy
a meghívást nem fogadják el, mert ekkor a
magyar csapatok még szünetet tartanak és így
a játékosok nem lennének formában. Már pe-
dig ilyen játékosokból álló csapat nem képvisel-
né kellőképpen a magyar színeket. Gidófalvy Pál
dr. azt kérte, hogy a mérkőzés idejét halasz-
sák későbbre, amikor készséggel állanak a né-
met szövetség rendelkezésére.

A játékjog felfüggesztéseket írásban kell
közölni az egyesületekkel. A játékosok szereplési
jogának felfüggesztésével kapcsolatban a
szövetség úgy határozott, hogy a jövőben az il-
lető szövetségi fórum írásban köteles közölni az
egyesületekkel a játékosok szereplési jogának
felfüggesztését. Ez vagy közvetlenül írásban
történik, vagy pedig meghirdetik a Rombolban.

Minden, Romániában működő edzőnek be-
 kell iratkoznia az Edzők Szövetségébe. A román-
iai labdarúgó edzők egyesületbe tömörültek, a
melyet a szövetség is elismert. A jövőben min-
den, Romániában működő edzőnek, legyen az ide-
való, vagy külföldi, be kell iratkoznia az Edzők
Egyesületébe. A szövetség közölte az egyesüle-
tekkel, hogy nem alkalmazhatnak csak olyan ed-
zőt, aki tagja az egyesületnek.

A kolozsvári „Bagolyvár“-vendéglő tulajdo-
nosa feljelentette a galatii CFR-t a szövetségnél,
mert adása maradt 2869 lejlel.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az 1938. júli 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala. Piata I. C. Brătianu 3 II. kerület: Popovici trafik Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea D. robantilor 2. III. kerület: Flauter-trafik, Piata La novari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nőgrádv-trafik. (Corsc mellett). — Schmidt-trafik Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik. Bul. Carol 54. — Galgöczy-trafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45-13.

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Állást keres

Perfekt bejáró szakácsné román, fő-
zéshez is értő, azonnalra állást keres.
Cimeket IV., Str. Pop de Basesti 21.
Házmesterhez leadni. 1845

Buhavarrást, vagy alakítást olcsón
pontosan és szépen vállalok. I., Str.
Merci 3. I. em. udvari lépcső, Skabla
Erzsi. 1342

Alkalmazás

Szobalány felvétetik. III., Splaiul Tu-
dor Vladimirescu 12. ajtó 5. 1572

Nagy gépműhely keres eszterga és
mechanikus üzemezőt, elsőrangú
erőt jan. 1 belépésre. Bizonyítványmá-
solatok és román állampolgárság meg-
kívántatik. Ajánlatok „eszterga me-
chanikus” jellegre Agentia Carol
Schulder, Bucuresti, Pasagiul Come-
dia. 900

Bejárónőt, mindenest, jó bizonyítvá-
nyokkal keresek egész napra. I. Bu-
lev. Regele Ferdinand 1/b. I. em. aj-
tó 10. 1573

Hakas

Különbejártatú szoba fali-mozsdóval
kiadó. III., Bulev. Mihai Viteazul 7.
Friedenwanger. 1570

Állás-vétel

Kozmetikai gőzölő, bécsi gyártmány,
alig használt, olcsón eladó. Érdeklő-
ni A. B. C. hírlapirodában. 1867

Jutányosan eladó Kardostelepen 120
négyzetgöles teleknyvezett telek ház-
zal. Üzletnek igen alkalmas. Közle-
bit a kiadóbar. 1864

Diófurniros rádióasztalka sürgősen
megvételre kerestetik. Cimeket ké-
rem ármegjelöléssel a kiadóba lead-
ni. 1865

Lábszák elsőrangú prémibéléssel, ol-
csón eladó. II., Str. Petre Tegle 1.
I. em. ajtó 6. 1867

Strájer gyapjú, gyári árban 1 arg. 270,
festve 320 leiért kapható III., Moti-
lor 1. Perzsaszőnyeg szövőde Máriá-
hoz közel. 1569

Zsíros bőrdyom zománczott 30 kgr.
zsírnak eladó. III., Str. Metianu 4
földszint 5. 1571

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

NAGY
SZILVESZTER-EST

A MOS NICU
BÁRBAN

Teljesen új szenzációs vi-
lágvárosi műsorral

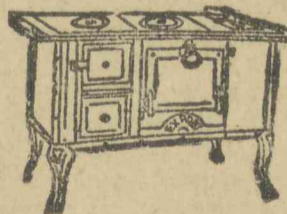
Díjtalan
malacvadászat

Kifünő ételek és italok!

JEAN DUMITRU
elsőrangú jazz-zenekara
játszik

Modern takaréktűzhelyek

kiváló
minőségben
Alandó
raktár
zománczott
és fekete
tűz-
helyekben

KÁLMÁN DEZSŐ

speciális takaréktűzhelyüzem
Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Speciál acélfogászati laboratóri-
umok részére. Villanyolvasztó ké-
szülék, pontheggesztő, poliermotor,
ív- és pontheggesztő ipari célokra,
motor-tekerőselés, villanyheggesz-
tés

A. TÓTH
electrotehnic. Timisoara, IV. Str.
Fröbl 36.

Választékos utévi
kiállításomat tekintse meg!
Perzsák, műtárgyak, kristályok, fest-
mények, bútorok, csillárok, Schöberl,
patefon, abroszok és sok más hasznos
dolog. **F. FISCHHOFF**
I., I. G. Duca 6. Telefon: 18-09 sz.

DORN ISTVÁN mű-butor asztalos

Timisoara III., Str. Romulus 54. Tele-
fon: 21-10. Készít komplett kom-
binált lakásberendezéseket, továbbá:
ebédlő, háló-, úriszobákat, iroda- és
bankberendezéseket. Iparművészeti
tervek. Legjobb munka. Szolid árak.

Legmagasabb áron

értékesítheti arany- és ezüst éksze-
reit és szinte ingyen jut modern ék-
szerhez, ha azokat nálunk becsereéli.
Solidaritaterre is adunk!

„CHRONOMETER“

I., Str. 10 Mai 3 sz., a Moravetz-
könyvkereskedés mellett.

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle liliom
„ajkremet, liliom-tejszappant és h
impudert, három színben. Kap-
tató kizárólag a

Városi

gyógyszertárban

a „Fekete Sasoz” az Aran-
Szarvas épületben I., Piata I. C.
Brătianu.

„AMINO“ kulyatápszer

kapható a következő helyeken:
„Hansa” cég, Eugen de Savoya
ucca 4. szám. Telefon: 20-90.
Galgon Gyula, Eugen de Savoya
ucca 9. szám. Telefon: 24-59.
Nágl cég, IV., Fröbl-ucca 41. sz.
Kérjen ingyen prospektust!

Rádió

VASÁRNAP, DECEMBER 31.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 9.45: Istentisztelet közvetítése. 12: Időjelzés, vizállás-jelentés. 12.05: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sport és vegyes hírek. 13.10: A rádió szalózenekarának déli hangversenye. 14: Rádió ujság. 14.20: A szalózenekar hangversenyének folytatása. 14.50: Előadások, művészeti és kulturális hírek. 15: Mezőgazdasági hírek és tanácsok. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Román zene hanglemezeiről. 20: Straus: Cigánybáró, vigopera 3 felvonásban. 21.05: Dem. Theodorescu az elmúlt esztendőről beszél. 23.05: Szórakoztató-lemezek. 24: Újévi köszöntő. 0.4: Szórakoztató lemezek.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 11: Református istentisztelet. 12: Egyházi ének és szentbeszéd. 13.30: Beszkárt-zenekar. 14.45: Hírek. 15: Hanglemezek. 16: Időszerű gazdasági tanácsadó. 16.45: Cigányzene. 17.15: A mentők szilvesztere. 17.30: Előadás. 18: Hírek. 18.15: Emlékezés az év halottaira. 18.45: A Rádió Szalózenekara. 19.35: Szilveszteri emlékezés. 20: Népdalok az év végére. 20.15: Hírek. 20.25: „Piros rózsá”. Kis operett. 21.15: Magyar Imre cigányzenekara keringőket játszik. 21.40: Amit nem fogott el a hangfogó. Pluhár István előadása. 22: Szilveszter. A Pécsi Öreg Diákok vidám estje. 22.40: Utry Anna és Cselényi József magyar nótákat énekel. 23.10: Mari néni. Vidám jelenet. 23.30: Az elmúlt év slágerei. 23.45: Tompa Pufi székely góbéságai. 24: Katonazene. 24.30: Halmi Imre vidám magánzámok. 24.45: Katonadalok. 24.55: „Az ujesz-

tendő küszöbén”. Előadás. 1: „Éjfélre szólnak a kenderesi harangok.” 1.05: A Rádió új szünetjele. 1.30: Vidám est. 2: Utry Anna és Kubány György magyar nótákat énekelnek. 2.20: Katonazene. 3: Táncclemezek. 3.45: Horváth Jancsi cigányzenekara csárdásokat játszik.

Budapest II. 12.30: A Diósgyőri Vasgyári Jószerencse Dalkör, 16.05: Cigányzene. 19.50: Előadás. 20.15: „Búcsú, elmulás”. Hangfelvétel. 20.35: Cigányzene. 21: Hírek. 21.20: Zenekari művek hanglemezeiről. 22.30: Időjárásjelentés.

HÉTFŐ, 1940 JANUÁR 1.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, majd a Farcasanu zenekar játszik, Puiu Cucu énekel. 13: Időjelzés, mandolin zenekar. 13.30: Román népi zene. 14: Hanglemezek. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek. 19: Időjelzés, előadás, majd Costica Tandin zenekara játszik. 19.30: Énekhangverseny. 20.25: A Dumitrescu zenekar hangversenye. 21.10: Gítár négyes. 21.30: Dizőz lemezek. 22: Táncclemezek. 23: Könnyű zene hanglemezeiről.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: Református istentisztelet. 11: Egyházi ének és szentbeszéd. 12.20: Evangélikus istentisztelet. 13.30: A Budapesti Hangverseny Zenekar. 14.45: Hírek. 15: Cigányzene. 16: Előadás. 16.30: Hanglemezek. 17.15: Egészségügyi kalendárium. 17.30: Megzenésített Petőfi versek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.15: Jazz-műsor. 18.40: „Arva Pál gazdasága.” Mese. 19.15: „Ujesztendei nótás köszöntő.” 20.15: Hírek. 20.25: Sporteredmények. 20.30: „A költő csúfolódik.” Előadás. 21.10: Az Operaház Zenekara. 22.40: Hírek. 23.10: „Mindenből egy keveset.” Nótás-zenés egyveleg. 24: Hírek. 24.25: Táncclemezek.

Budapest II. 12.15: Szórakoztató hanglemezek. 20: Szalózene. 21: Hírek. 21.20: Elbeszélés. 21.50: Táncclemezek.

KEDD, JANUÁR 2.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Déli hangverseny. 13: Időjelzés, rádióműsor, sport és egyéb közlemények. 13.10: A hangverseny folytatása. 14.00: Hírek. 14.20: Táncczene. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek, közlemények. Radio Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Orvosi krónika. 19.17: Opera lemezek. 19.55: Hírek magyar nyelven. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20.05: Előadás. 20.20: Zongorahangverseny. 20.45: Hírek. 21.05: A rádió zenekara játszik. 22.10: Hírek, sporteredmények. 22.30: Vasile Alexiu énekel. 22.50: Hanglemezek. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.16: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: A Melles Béla zenekar műsora. 15.30: Hírek. 17.15: Háztartási tanácsadó. 17.45: Időjelzés, időjárás, vizállás. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.15: Magyar nóták és csárdások. 18.45: Előadás. 19.15: Rendőrzene. 19.45: Ember Nándor zongorázik. 20.15: Hírek. 20.25: „Válás után”. Bohózat három felvonásban. 21.35: A Rádió Szalózenekara. 22.40: Hírek. 23.10: Zenekari művek hanglemezeiről. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.10: Cigányzene.

Budapest II. 18.45: Rendőrzene. 19.45: Mezőgazdasági félóra. 20.30: Ének hangverseny. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 21.50: Cigányzene.

Boldog ujesztendőt kíván

mélyen tisztelt ismerőseinek, barátainak, üzletfeleinek, vásárlóinak és rendelőinek

ATLANTICA kávé- és teabehozatal I., Zece Mai 3. Telefon: 39—48.	DÓCZY ÁRPÁD fanzserárú-gyáros V., Marinescu-u. 15. Telefon: 29—14.	HUBER GYÖRGY hangszerész I., Eugen de Savoya-u. 1. Telefon: 44—12.	OLARIU PETRE hentesmester II., Barnutiú Simion-u. Telefon: 11—69.
ARSO ANGEL pékmester IV., Pop de Basesti-u. 4.	DORN ISTVÁN műbútorasztalos III., Romulus-u. 54. Telefon: 21—10.	JANCSÓ ÁRPÁD pékmester I., Eugen de Savoya-u. 14.	REGINA KALAPSZALÓN II., Traian-tér 7.
„A R A G A Z” Bul. Reg. Ferdinand 6. Telefon: 30—79.	ERHARDT PÉTER női- és férfifodrász IV., Ion Bratianu-u. 29.	KINCS ARTÓR női- és férfikonfekció II., 3. August-ucca	SPITZER FIAI tűzifa-gépfavágó telep II., Cogalniceanu-u. 12. Telefon: 37—15.
APPELTAUER MÁTYÁS sütőde IV., Dragalina-tér 4. Telefon: 24—49.	FEKETE JÁNOS szikvízgyár II., Noua-ucca 9.	KOSSAK fényképészeti műterem I., General Praporgescu-u. 2. Telefon: 35—85.	TULPIK JÓZSEF eziüstműves II., Maresal Joffre-u. 25. Telefon: 34—06.
BARUL MOS NICU I., Piata Libertatii	GUTJAHR FERDINAND festőde II., Dorobantilor-u. 6. Telefon: 22—27.	LUX TESTVÉREK szállítók IV., Fröbl-ucca 44. Telefon: 13—09.	VOGEL ANDRÁS fakereskedés III., Romulus-u. 23. Telefon: 33—02.
BANDU DIMITRIE kályhagyáros I., Alexandri-u. 5. Telefon: 13—68.	„GUMMOZIT” LEHRER JÓZSEF nyomda. és bélyegzőgyár Bul. Regina Maria (Cioban-ház) Telefon: 29—28.	LICHTFUSZ MÁRTON vendéglő, a „Kék szőlőhöz” III., Coroana de Otel-ucca 18.	WOLF MÁRTON „Zenélőóra” étterem I., Ungureanu-ucca 8. Telefon: 45—12.
DÉNES VILMOS Dénes és Pollák II. és IV. kerület	HERZL BÁCSI IV., Em. Gojdu-u. 2.	MAUSZ TESTVÉREK tükörgyár és üveg-nagycsiszolda II., Neculcea-ucca 18. Telefon: 32—21.	WOLF MÁTYÁS fa- és szénkereskedő IV., Bolintineanu-u. 11. Telefon: 31—70.
DANKÓ és SZEGEDI gabona- és fűszerkereskedés II., Eroilor de Tisa-u. 95. Telefon: 15—29.	HELIOS MŰVIRÁGÜZLET I., Eugen de Savoya-ucca	METEOR IRÓGÉPVALLALAT I., Eminescu-u. 3. Telefon: 23—54.	ZSADANYI GÉZA bőrkereskedő II., Dacilor-ucca 15. Telefon: 44—20.

Boldog ujesztendőt kíván

mélyen tisztelt ismerőseinek, barátainak, üzletfeleinek,
vásárlóinak és rendelőinek

ALBU CUKRASZDA Tel.: 45—01. IV., Küttl-tér 2.	GYÖRFFY GÉZA asztalosmester, II., Dorobantilor-ucca 1.	MIXICH & COMP. fakereskedés, II., Telegrafului-ucca.	SIEBOLD FÜLÖP butorgyár, I., Unirii-tér, II., Telegrafului-ucca
ARENDE cukrász, IV., Bul. Berthelot 6.	HOLLINGER MIKLÓS pékmester, II., Iuliu Grozescu-ucca	MÓCZAR LÁSZLÓ írógépés, Telefon: 28—69.	SINGER HENRIK zsák- és zsinégkereskedő, II., Dacilor-ucca Tel.: 13—25.
ARLATH bonboneria, I. és IV. kerület	HUMEN NŐI FODRÁSZ I., Duca-ucca	„OPTICA“ Prickelmayer Károly II., Traian-tér 8.	SOMOGYI KAROLY jéggyára, IV., Spl. M. Guttenbrunn 4.
BABCSÁNYI FERENC csemegeüzlet, I., Bratianu-tér	JANCSÓ KÁROLY fűszer- és csemegekereskedő, Telefon: 33—44. II. kerület	ORSÓS hentes üzlet, II., Dacilor-ucca 6.	SCHEER JÓZSEF Lloyd-kávéház és Taverna,
BOTTYEN étterem, IV., Bratianu-ucca 24.	JASZENSZKY NÁNDOR kész női konfekció, II., Traian-tér 8.	PAPP FERENC fakereskedő, II., Noua-tér 1. Telefon: 30—97.	SCHNUR-ÉTTEREM, I., Bratianu-tér.
BOY COLLI-EXPRESS Telefon: 25—56. I., Lonovics-ucca 5.	JUNGINGER FERENC takaréktűzhely üzem II., Timocului-ucca 3.	PALACE KÁVÉHAZ R. T.	SCHUMPELA és SZAPPANOS címfestők, Telefon: 21—52. Bul. Carol 11.
BULEVARD CUKRASZDA, I., Bul. Regele Ferdinand 1/a	KLEIN bőrdös I., Duca-ucca.	POTICHEN CUKRASZDA Telefon: 23—11. I., Carol 14.	TIMIS-NYOMDA Telefon: 25—18. I., Bratianu-tér 3.
CSEH ANDRÁS hentes és mézárós, V., Weisz-telep.	KOHL ANDRÁS női fodrász, Bratianu-tér 4.	RAGÁLYI PÁL szüicsmester, II., Traian-tér 8.	TORNÓCZY ZSIGMOND szállító, I., Libertatii-tér 3.
CZANK JÓZSEF Szarvas söröző I., Lonovics-ucca.	KOHN JÓZSEF vizvezetési vállalat, Tel.: 44—14.	RÉVÉSZ RUDOLF elektróvállalat, Telefon: 13—02. I., Dacilor-ucca.	TOLVADIAN sütőde és cukrászat, V., Closca-ucca 6. I., Bratianu-tér, III., Doja-ucca
DACIA KÁVÉHAZ Weisz Dezső tulajdonos Telefon: 45—33.	MAROSSY MÁTYÁS UTÓDAI festékiüzlet, Telefon: 43—36. IV., Bratianu-ucca 18.	RIVIERA VIRAGÜZLET Telefon: 35—56. I., Mărăsesti-ucca 2.	TURI GYÖRGY kályhásmester, II., Dorobantilor-ucca 3.
GÁLFFY ANDRÁS férfi szabó, I., Eminescu-ucca 2.	MARINGER MIKLÓS hentes, I., Lonovics-ucca 4.	ROSENTHAL ISTVÁN vendéglős, IV., Gen. Dragalina-tér 4.	VAROSI gyógyszerár I., Bratianu-tér.
GEA-KRAYER drogéria, I., Bratianu-tér.	MANN cukrász, Telefon: 14—33. II., 3. August-ucca.	SECHEI SANDOR pékmester, IV., Sturdza-ucca 60.	WALTRICH I. női -és uri fodrász II., Traian-tér sarok.
GRANATIE TRAIAN kelmefestő és vegytisztító intézet, III., Memorandului-u.	MECHER TESTVÉREK bádógárugyár, Tel.: 15—42. III., Brancoveanu-ucca 6.	SEBESTYÉN BÉLA írógépkereskedő, I., Bratianu-tér.	WANTHUM BRUNO és FIA gépgyár IV., Müller Guttenbrunn-ucca 12. Telefon: 31—49.

Nyomatja a „HIRLAP” tipografia și editura S. I. N. C. Arad